

Årsredovisning 2017

Innehåll

Verksamheten

- 3 Vd har ordet
- 4 Året i korthet
- 6 Samverkan som stärker

Hållbarhetsrapport

- 8 Inledning
- 8 Styrande riktlinjer
- 9 Klimat- och miljörisker
- 11 Sociala och personrelaterade risker
- 12 Respekt för mänskliga rättigheter
- 13 Affärsetik och korruption
- 13 Globala målen

Finansiell rapportering

- 14 Förvaltningsberättelse
- 19 Femårsöversikt
- 20 Resultaträkning
- 22 Finansiell ställning
- 23 Balansräkning
- 24 Förändring i eget kapital
- 25 Kassaflöden
- 26 Resultatanalys
- 27 Noter
- 68 Ordlista
- 69 Revisionsberättelse och granskningsrapport

Bolagsstyrning

- 73 Bolagsstyrningsrapport
- 80 Styrelse
- 81 Företagsledning
- 82 Fullmäktige
- 83 Ordföranden har ordet

Året i siffror

Nyckeltal	2017	2016	2015
Resultat före skatt, mkr	247	227	175
Balansomslutning, mkr	4 353	4 198	3 876
Konsolideringsgrad, %	339	320	318
Totalavkastning kapitalförvaltning, %	9,3	9,2	6,9
Medelantal anställda	153	156	147
Sak			
Premieinkomst, brutto	787	751	678
Tekniskt resultat före rabatter, mkr	99	106	67
Totalkostnadsprocent, %	90	89	93
Antal kunder	100 880	98 610	96 090
Bank			
Inlåning, mkr	4 188	3 848	3 535
Utlåning, mkr	3 063	3 050	3 017
Utlåning hypotek, mkr	8 574	7 349	6 595
Marknadsvärde fonder	1 947	1 580	1 367
Antal kunder	38 877	37 119	35 650
Livförsäkring			
Premieinkomst, mkr	210	210	218
Totalt försäkringskapital, mkr	5 785	5 594	5 390
Antal kunder	41 720	41 628	40 576

Stolta och glada men inte klara

SKI:s undersökning 2017 visar att vi har Sveriges mest nöjda kunder. Men bra kan alltid bli bättre och vi siktar på ännu nöjdare kunder nästa år.

Fram till dess – **stort tack för förtroendet!**

Hallänningarnas Bank & Försäkringsbolag

Länsförsäkringar har varit hallänningarnas försäkringsbolag sedan 1889. Verksamheten föddes ur behovet att försäkra sig mot bränder. Sedan dess har vi utvecklats och kan idag inte bara erbjuda sakförsäkringar, utan även liv- och pensionsförsäkringar, banktjänster och fastighetsförmedling.

Länsförsäkringar Halland är ett kundägt bolag. Ambitionen är att våra kunder – som också är våra ägare – alltid ska vara branschens mest nöjda, vilket flera un-

dersökningar också visar att de är. I detta arbete är vår vision – "Ett tryggt Halland att leva och bo i" – en viktig ledstjärna.

Länsförsäkringar Halland är ett av 23 lokala och självständiga bolag som ingår i länsförsäkringsgruppen. Det ger det stora bolagets finansiella muskler och det lilla bolagets närhet. Med kontor över hela Halland – i Laholm, Halmstad, Hylte, Falkenberg, Varberg och Kungsbacka – är vi alltid nära och tillgängliga för våra kunder.

Ordinarie bolagsstämma hålls torsdagen den 22 mars på Varbergs Kusthotell.

Vd har ordet. 2017 är året med det bästa resultatet i Länsförsäkringar Hallands historia. Dessutom har vi haft en stark tillväxt i vår verksamhet. Inte minst inom bankverksamheten för privatmarknaden där vi kan stoltsera med den bästa tillväxten någonsin. Lägg därtill att vi under året lämnat den största återbäringen i bolagets historia – 120 miljoner kronor – till våra kunder. Summeringen kan inte bli annat än: ett riktigt rekordår med mersmak!

2017 - ett rekordår med mersmak

Genom att satsa på att växa på marknaden och utveckla verksamheten går vi en annan väg än de flesta i branschen och det är tydligt att våra kunder uppskattar detta. Via årliga kundundersökningar som genomförs av Svenskt Kvalitetsindex (SKI), har vi under åren fått upprepade kvitton på att Länsförsäkringar har "Sveriges mest nöjda kunder". För att få veta hur Länsförsäkringar Halland

” När det går bra för bolaget ska våra kunder märka det!

står sig jämfört med lokala konkurrenter gjorde vi även en lokal SKI-kundundersökning under 2017. Resultatet är fantastiskt bra och vi känner oss otroligt hedrade av kundernas visade uppskattning.

En bidragande faktor till kundernas uppskattning är årets stora återbäring då

vi gav tillbaka 120 miljoner kronor till våra kunder. När det går bra för bolaget ska våra kunder märka det och återbäringen är ett tydligt bevis på detta.

En ytterligare framgångsfaktor är kombinationen av att vara lokalt tillgängliga och ligga i framkant på det digitala området.

Vi finns här med sex kontor i samtliga halländska kommuner, men det är inte alltid våra kunder har tid att träffa oss fysiskt. Då finns vi tillgängliga via andra kanaler. Utanför kontorstid kan våra kunder göra en skadeanmälan via telefon dygnet runt, sju dagar i veckan. De kan anmäla sin motorskada direkt via vår mobilapp, de kan teckna försäkringar och bli bankkunder direkt via vår webbsida och de kan komma i kontakt med oss via sociala kanaler.

Under året har vi omorganiserat verksamheten och samlat bank och försäkring

under var sitt affärsområde. Ur ett kundperspektiv är det dock fortfarande helheten vi erbjuder och vi är den enda aktören på marknaden som kan erbjuda såväl bank-, liv- och försäkringstjänster inom husets väggar.

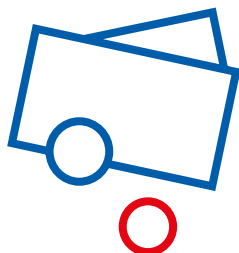
Sammanfattningsvis har det varit ett otroligt framgångsrikt år och vi känner oss väl rustade för framtiden. Ett stort tack till alla medarbetare, styrelse och fullmäktige!

Christian Bille
Verkställande direktör

Året 2017 i korthet

120 miljoner i återbäring

Hösten 2017 bollade vi tillbaka 120 miljoner kronor till våra sakförsäkringskunder i Halland – den största återbäringen i bolagets historia! I samband med utdelningen av pengarna marknadsförde vi återbäringen via kampanjer i en mängd kanaler, bland annat TV, bio, radio, utomhustavlor och lokalpress.

Stark tillväxt på bank privat

Inflödet av nya privatkunder till vår bank var stort under 2016. Under 2017 har det varit ännu större och tillväxten är den starkaste någonsin! En anledning är vårt konkurrenskraftiga erbjudande och förändringarna på bankmarknaden, vilket gynnar oss som lokal aktör.

Ökad tillgänglighet

Vi har gjort oss mer tillgängliga för våra kunder under året. Skadeanmälan dygnet runt via telefon, motorskadeanmälan direkt i vår mobilapp och snabb handtering av lånelöften via webben, är några exempel.

Nya digitala paketylösningar för företagare

Under året har två nya digitala paketylösningar för företagare lanserats: *Startaföretagsförsäkring* och *Friplan Start* (pension, liv, olycksfall). Båda paketen ger egenföretagare bra grundskydd och är enkla att köpa direkt via webben.

Ovanligt många stora bränder

Vår skadeavdelning har reglerat ovanligt många stora bränder under året. Närmare bestämt 25 bränder med en skadekostnad på över 1 miljon kronor per brand. Detta ska jämföras med cirka 15 storbränder under 2016. Orsaken till bränderna varierar.

Företagscenter i Hylte

Delar av våra kontorslokaler i Hyltebruk uppläts under året till det lokala näringslivet. Lokalerna används nu som mötesplats för Hyltes näringsliv och kommer att drivas av kommunen.

Stipendie till ung entreprenör

Länsförsäkringar Halland och Lantbrukarnas Riksförbund, LRF Ungdom, stod bakom priset "Ung Växkraft" som syftar till att lyfta unga entreprenörer på landsbygden. Årets stipendium tilldelades Marina Evertsson på Strömme Farm Lodge i Tvååker.

Första Hjälpens-kurs för seniorer

Vår uppskattade Första-hjälpens-kurs för föräldrar utökades i år med motsvarande kurs för seniorer. Kursen lär ut hur man ska agera i väntan på ambulans och har arrangerats på samtliga orter i Halland.

30 000 reflexer till hallänningarna

En mörk morgon i oktober delade vår personal ut cirka 30 000 reflexer till hallänningar på väg till jobb och skolor – en årlig aktivitet som räddar liv!

Mer kundvänliga kontor

Vårt kontor i Varberg har byggts om under året. Resultatet är ett modernt, personal- och kundvänligt kontor som andas vårt varumärke i minsta detalj. Även våra kontor i Falkenberg och Hylte har fått en ansiktyftning.

Hållbarhetsutbildning för företagare

CSR-verkstaden – vår pilotutbildning för halländska företag som vill få kunskap, verktyg och stöd för ett praktiskt hållbarhetsarbete – har genomförts under året. Utvärderingen är positiv och planer för ny omgång under 2018 är påbörjade.

Vi finns och syns där det händer:

Under 2017 har vi tagit stort plats på den lokala arenan. Utöver den stora Återbäringskampanjen har vi syns och deltagit i en mängd andra aktiviteter. Några exempel:

- Huvudsponsor av näringslivets Gala i Halmstad
- Huvudsponsor av Näringslivsdagen i Varberg
- Huvudsponsor av näringslivets Award Party i Laholm
- Event på Falkenbergs FF:s och Varbergs BOIS matcher
- Utställare på Hallands största företagsnätverk MiH (Marknadsföreningen Halland), 10 gånger/år
- Utställare på Bomässan i Halmstad
- Utställare på Seniormässan i Falkenberg
- Utställare på Tall Ship Races i Halmstad
- Utställare på SkogsElmia
- Föredragshållare på LRF:s bolagsstämmor
- Aktieträff i Laholm
- Placeringsträffar på samtliga orter
- Lantbruksdag för den gröna näringen i Falkenberg

Samverkan **som stärker** Länsförsäkringar Halland

Länsförsäkringar Halland äger tillsammans med de övriga länsförsäkringsbolagen Länsförsäkringar AB med kontor i Stockholm. Inom bank och försäkring finns påtagliga stordriftsfördelar och länsförsäkringsbolagen har valt att samla dessa resurser i Länsförsäkringar AB. För våra kunder är vi alltid lika lokala - Länsförsäkringar Halland har alltid kundkontakterna här i länet, men i Länsförsäkringar AB bedrivs affärsverksamhet samt service- och utvecklingsarbete inom till exempel liv- och fondförsäkring, bank, fondförvaltning, IT, återförsäkring, djurförsäkring och hälsaförsäkring. Länsförsäkringar AB:s uppgift är att skapa förutsättningar för länsförsäkringsbolagen att bli framgångsrika på sina respektive marknader.

1. Aktieinnehav i Länsförsäkringar AB

Länsförsäkringar Halland äger 3,7 procent av aktiekapitalet i Länsförsäkringar AB. Aktieinnehavet i Länsförsäkringar AB inräknas i Länsförsäkringars Hallands konsolideringskapital.

2. Styrkan i varumärket

Styrkan i Länsförsäkringars varumärke är resultatet av ett varumärkes- och värderingsarbete som varit konsekvent och långsiktigt. Varumärket är ett sätt att leva och uppträda i kontakt med kunderna och med det lokala samhället i övrigt. Varumärket är fortsatt mycket starkt i relation till konkurrenternas inom branschen för bank, försäkring och pension. Kantar Sifos anseendeundersökning 2017 visar att Länsförsäkringar har det sjätte högsta anseendet av alla svenska företag - en lista som toppas av Volvo och Ikea. Länsförsäkringar har också under många år legat högt upp när Svenskt Kvalitetsindex redovisar hur nöjda kunderna är med sin bank och sitt försäkringsbolag - den senaste mätningen visade landets högsta kundnöjdhet inom både bank, försäkring och fastighetsförmedling.

3. Liv- och pensionsförsäkring

Länsförsäkringar Fondliv är länsförsäkringsgruppens fondförsäkringsbolag och

dotterbolag till Länsförsäkringar AB. Bolaget erbjuder pensionssparande främst inom tjänstepension. Länsförsäkringar Fondlivs produkter distribueras via länsförsäkringsbolagen, franchise och oberoende försäkringsförmedlare. Kunderna erbjuds fondförvaltning, garantiförvaltning och riskförsäkring inom personriskområdet. Länsförsäkringars fondutbud består av 39 fonder med eget varumärke och 49 externa fonder. Fonderna under eget varumärke finns inom Länsförsäkringars eget fondbolag och förvaltas till stora delar av externa förvaltare. Fondlivbolaget förvaltar 128 mdr åt liv- och pensionsförsäkringskunderna.

Länsförsäkringar Liv, som är stängt för nyteckning, förvaltar traditionell livförsäkring som är tecknad före stängningen 2011. Länsförsäkringar Liv förvaltar traditionell livförsäkring åt sina kunder i fyra bestånd; *Nya Trad*, *Gamla Trad*, *Nya Världen* och *Försäkrad Pension*. Kunder med försäkringar i Gamla Trad har sedan 2013 möjlighet att villkorsändra befintliga försäkringar till Nya Trad.

4. Bankverksamhet

Länsförsäkringar Bank grundades 1996 och är idag Sveriges femte största retailbank. Bankverksamheten bedrivs enbart i Sverige och marknadspositionen fortsätter att stärkas kontinuerligt. Strategin är att erbjuda banktjänster till länsförsäkringsgruppens kunder och utgår från Länsförsäkringars starka varumärke och den lokala förankringen. Målet är att med en låg risk ha en fortsatt god tillväxt i volymer och lönsamhet, de mest nöjda kunderna och fler kunder

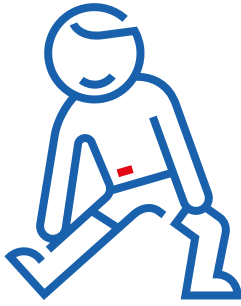
som har både bank och försäkring hos Länsförsäkringar.

Länsförsäkringar har enligt Svenskt Kvalitetsindex Sveriges mest nöjda bankkunder på privatmarknaden, en utmärkelse Länsförsäkringar har fått tolv gånger de senaste fjorton åren. Länsförsäkringar Bank har också de mest nöjda företagskunderna, bolånekunderna och företagskunderna för fastighetslån.

5. Djur- och grödaförsäkring

Agria Djurförsäkring är Länsförsäkringars specialistbolag för djur- och grödaförsäkring och är marknadsledande i Sverige. Agria är ett renodlat specialistbolag för djurförsäkring och har med stöd av kärnvärden som specialistkunskap, djurvänlighet och empati byggt ett mycket starkt dottervarumärke till Länsförsäkringar. Agria har ett nära samarbete med flera djurägarorganisationer. Verksamheten växer sig även allt starkare på marknader utanför Sverige. Under 2017 inleddes ett samarbete med franska kennelklubben. Verksamheten startar under våren 2018 med kontor i Paris.

6. Hälsa

Affärsområde Hälsa inom Länsförsäkringar AB driver produkt- och affärsutvecklingen inom det växande sjukvårds- och grupp-försäkringsområdet, mot såväl företags- som privatsegmentet. Bland erbjudandena som utvecklas finns produkter som liv-, sjuk-, olycksfalls- och sjukvårdsförsäkring, samt bolåneskyddet Bo kvar.

Länsförsäkringar försäkrar mer än vart tredje företag i Sverige och erbjuder en sjukvårdsförsäkring som ger företagen och deras medarbetare tillgång till ett antal förebyggande hälsotjänster. På så sätt hoppas vi kunna bidra till bättre hälsa. Bolåneskyddet är ett viktigt sätt att bidra till våra strategiska bolånekunders ekonomiska trygghet.

7. Stabil återförsäkring till lägre kostnad

Alla försäkringsbolag har behov av att skydda sin verksamhet mot kostnader för stora enskilda skador och naturkatastrofer. Oftast vänder sig ett försäkringsbolag till speciella återförsäkringsbolag på den internationella marknaden för att försäkra en del av sina risker. Inom länsförsäkringsgruppen har bolagen en naturlig möjlighet att dela riskerna mellan sig.

Länsförsäkringar Halland betalar årligen in en återförsäkringspremie till Länsförsäkringar Sak. Premien baseras bland annat på exponering och skadehistorik, men också på hur stort så kallat självbehåll bolaget väljer. Självbehållet kan jämföras med den självrisk som privatpersoner och företag betalar inom skadeförsäkring. Genom gemensam upphandling och intern återförsäkring behålls den största delen av återförsäkringspremien inom länsförsäkringsgruppen och kostnaderna för externa återförsäkrare blir mindre och stabilare, något som gynnar Länsförsäkringar Hallands kunder.

8. Övrig samverkan

Förutom den samverkan som sker genom Länsförsäkringar AB så direktäger de 23 länsförsäkringsbolagen, tillsammans med berörda affärsenheter inom Länsförsäkringar AB, även Länsförsäkringar Fastighetsförmedling och Länsförsäkringar Mäklarservice.

I dessa båda bolag deltar Länsförsäkringar Halland med ägarandelarna 3,7 respektive 4 procent. Länsförsäkringar Fastighetsförmedling utgör en viktig säljkanal för Länsförsäkringar Halland och Länsförsäkringar Mäklarservice samordnar erbjudandet gentemot försäkringsförmedlarna.

9. Gemensam utveckling

En av Länsförsäkringar AB:s uppgifter är att driva länsförsäkringsgruppens gemensamma utvecklingsarbete i syfte att stärka länsförsäkringsbolagens konkurrenskraft och öka värdet för kunderna.

Utveckling av kundmötesplatserna

Arbetet med att utveckla kundmötesplatserna fokuserades under 2017 på fyra områden: kundbearbetning och paketering, effektivisering och förenkling av processer, arbetssätt och bemötande i skadekundmötet samt digitalisering och kanalsamverkan. Förflyttningsarbetet sker genom kunddialog och syftar till att genom kundens hela livscykel erbjuda paketerade lösningar.

Under 2017 har ett verktyg för proaktiv och automatiserad kundbearbetning etablerats som gör det möjligt att ge relevanta erbjudanden i rätt kanal vid rätt tillfälle. Marknadsbearbetningen har också underlättats genom aktivt arbete med kundvårdsprogram och genom att Länsförsäkringars webbplats förbättrats vad gäller stöd för lokala marknadskampanjer. Hanteringen av återbäring till kunderna har också effektiviserats.

Processer har förenklats och effektiviserats genom ökad automatisering och genom förbättrade kundmöten. En lösning för att kund och rådgivare ska kunna dela information över internet har utvecklats och börjar användas under 2018. Behovsguider har vidareutvecklats för att identifiera kundens behov och ge relevanta erbjudanden. Arbetssätt och verktyg som används i kundmötet utvecklas för att säkra att nya lagstiftnings- och regelverkskrav uppfylls.

Skadekundmöten, som utgår från kundens situation och behov med en smidig och snabb hantering, är ett fokusområde. Informationen på webbplatsen har förbättrats under året och nu finns skadeguider för hantering och flöde av volymskador finns, bland annat för att göra det enklare för kunderna att använda självbetjäningstjänsterna. Det är nu också möjligt att anmäla en motorskada i appen. För att underlätta hantering av ett skadeärende pågår försök med att använda den meddelandefunktion som finns på Mina sidor för att kommunicera med kunden på ett säkert och effektivt sätt. Utifrån kundernas upplevelser av hanteringen kommer arbetet att drivas vidare under 2018.

Digitalisering och kanalsamverkan ska göra det möjligt för kunderna att alltid kunna komma i kontakt med Länsförsäkringar, på den mötesplats kunden själv väljer. Ett lösningsförslag har tagits fram och arbetet med den samlade förflyttningen ska nu inledas. Under 2017 har flera förbättringar införts, till exempel möjligheten att chatta med Länsförsäkringar.

Utvecklingen av *Mina sidor* och appen har fortsatt under 2017 med många nya funktioner för kunderna. Exempel är förbättrat betalningsflöde, tydligare kontohistorik och förbättrad hantering av bankkort.

En väsentlig förflyttning har skett inom motorförsäkringsområdet, det är nu möjligt att hantera försäkringen i de digitala kanalerna vad gäller teckning, skadeanmälan, ändring av betalningssätt och körsträcka samt köp av tilläggförsäkringar.

Arbetet med ett modernare systemstöd för hantering av försäkringsprodukter fortsätter intensivt. Det berör boende, båt, rese- och olycksfallsförsäkringar och är ett viktigt steg för att förenkla kunderbudandet, men också för att kunna erbjuda fler digitala tjänster. Det nya systemstödet börjar användas under 2018. Motsvarande förenklingar av produkter och erbjudanden görs också för företags- och lantbruksförsäkringar. Syftet är att förbereda en kommande förflyttning till det nya systemstödet och att möjliggöra fler digitala tjänster och digital distribution.

Inom Motor sker mycket utvecklingsarbete. En ny tariff för försäkring av tunga lastbilar har införts. För motorförsäkringar har en översyn av prissättning av personbil genomförts.

För att förbättra möjligheterna till analys av sakförsäkringsaffären, har två projekt drivits under året.

Under året har även en ny produkt som vänder sig till nystartade företag lanserats: Startaföretagsförsäkringen. Det är en prova-på-försäkring med brett skydd som gäller i sex månader och tecknas på internet.

Under 2017 bedrevs arbete för anpassning till de nya regelverken *Dataskyddsförordningen (GDPR)* och *Försäkringsdistributionsdirektivet (IDD)*.

Hållbarhetsrapport

Ett framgångsrikt hållbarhetsarbete ska genomsyra hela verksamheten. För Länsförsäkringar Halland är hållbarhet därför ett prioriterat område i den övergripande strategiplanen. Att vara hållbara är dessutom en av våra tre värderingar – Halländska, Hållbara, Hängivna – som vägleder hela vår verksamhet.

BESKRIVNING AV VÄRDERINGEN "HÅLLBARA"

Vi engagerar oss i samhället

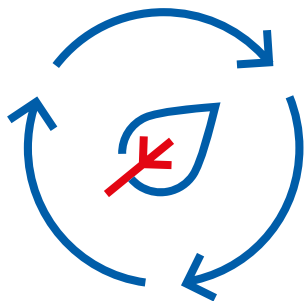
Länsförsäkringar Halland stöttar lokala föreningar, projekt och nätverk som bidrar till att göra det tryggt att leva och bo i Halland. Vi tar aktiv del av det som händer i vår närhet och vill vara med och bidra till en positiv utveckling för hallänningarna. Vi samverkar med andra samhällsaktörer för att driva hållbarhetsfrågor framåt.

Vi integrerar vårt miljöarbete

På Länsförsäkringar Halland arbetar vi ständigt med att minska vår miljöpåverkan. Vi minimerar våra utsläpp av miljöföroreningar och ställer krav på våra samarbetspartners. Vi som arbetar här får kontinuerligt ny kunskap om hur vi kan minska vår miljöpåverkan på människa och natur.

Vi är långsiktiga och håller över tid

Genom att vara en del av Länsförsäkringsgruppen har vi det stora bolagets styrka och trygghet, i det lilla företagets form. Vi har funnits sedan 1889 och står stadigt när det blåser. Vårt enda uppdrag är att utveckla verksamheten för våra kunder – tryggt och över tid.

Länsförsäkringar Halland bidrar till en hållbar samhällsutveckling genom att integrera sociala, ekonomiska och miljömässiga aspekter i kärnverksamheten. Vi bidrar med kunskap och kompetens till nytta för våra kunder och det halländska samhället.

Sedan tio år tillbaka finns en heltidstjänst som CSR-ansvarig på bolaget. I slutet på 2017 inleddes rekryteringen av ersättare till tjänsten, då tidigare ansvarig bytt arbetsgivare. För att stärka vårt hållbarhetsarbete inom såväl social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet, har vi under 2017 ersatt miljöledningssystemet ISO 14001 med en ny och bredare ISO-standard. Vi följer i stället ISO-standarderna ISO 26000 inom socialt ansvarstagande (SR - Social Responsibility) och Företags samhällsansvar (CSR - Corporate Social Responsibility). Under

2018 kommer även nuvarande *Miljöpolicy* att omarbetas till en *Hållbarhetspolicy*.

Länsförsäkringar Hallands ambition är att bidra till ett samhälle där människor är trygga, lika värda och där mångfalden är och förblir en självklar tillgång. Vi ställer höga krav på oss själva, men också på våra leverantörer och samarbetspartners vad gäller affärsetik, miljöpåverkan och socialt ansvarstagande. Ett exempel på detta är den CSR-verkstad vi erbjuder halländska företag – en utbildning som hjälper företagen med sitt hållbarhetsarbete.

Väsentliga hållbarhetsrisker

Klimatförändringar & Naturskador

Den globala uppvärmningen är en finansiell risk för oss som försäkringsbolag och det är svårt att se vilka konsekvenserna kommer att bli. Ett varmare klimat med ökade risker för naturskador som skyfall, stormar och översvämningar kommer att innebära en ökad risk för väderrelaterade försäkrings-skador. Vi hanterar detta såväl i vårt eget arbetssätt som genom samarbeten med centrala samhällsaktörer såsom Länsstyrelsen, kommuner och Region Halland.

Länsförsäkringsgruppen har även infört en nationell plan för att förebygga naturskador. På Länsförsäkringar Halland har vi därför utsett en naturskadesamordnare.

Sociala risker

Sociala risker hänger samman med sociala problem i ett samhälle, exempelvis skador, olyckor och brott till följd av utanförskap, arbetslöshet, avsaknad av goda förebilder och civildyrage. Länsförsäkringar Hallands samhällsengagemang stödjer sociala insatser som bidrar till att motverka detta. Några exempel är stöd till föräldraföreläsningar, breddidrott genom Hallands skolidrottsförbund och Grannsamverkan mot brott.

Risk för korruption, mutor etc.

De senaste åren har kraven ökat på den finansiella branschens transparens och etiska agerande. Vi välkomnar den utvecklingen. När det gäller korruption följer vi de lagar och krav som ställs på oss och har även dokumenterat hur vi som anställda bör agera i vardagen i bolagets *Uppförandekod* (ny 2017).

STYRANDE RIKTLINJER

Länsförsäkringar Hallands styrdokument ligger till grund för arbetet med hållbarhet och dess relaterade risker.

För Länsförsäkringar Halland finns ett företagsstyrningssystem som syftar till att säkerställa en sund och ansvarsfull styrning av bolaget, riskhantering, samt en god intern kontroll i verksamheten. Styrning av

EXEMPEL PÅ STYRDOKUMENT INOM HÅLLBARHET:

- Ägarpolicy
- Miljöpolicy
- Uppförandekod för medarbetare
- Personalpolicy
- Policy för inköp
- Policy för kundklagomål
- Policy för kapitalförvaltning
- Riktlinje för samhällsengagemang
- Riktlinje för anställdas egna affärer
- Riktlinje för åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism
- Riktlinjer för identifiering och hantering av intressekonflikter
- Riktlinje för skadehantering
- Riktlinje för förvaltning av bolagets placeringstillgångar
- Riktlinje för arbetsmiljö
- Riktlinje för att motverka diskriminering
- Riktlinje för incidentrapportering
- Riktlinje för inköp och upphandling
- Riktlinje för riskhantering, intern styrning och kontroll
- Instruktion vid upphandling av skadeleverantörer och dess tjänster

hållbarhet är integrerad i bolagets ordinarie företagsstyrningssystem och återfinns i ett flertal styrdokument. Dessa dokument uppdateras årligen och beslutas av styrelsen eller vd i samråd med företagsledningen. Löpande uppföljning av att policyer och riktlinjer följs, görs i samband med bolagets årliga funktionsgenomgångar där verksam-

heten – tillsammans med compliance- och riskhanteringsfunktionen – går igenom alla styrdokument som berör funktionen.

Styrelsen för Länsförsäkringar Halland har fastställt en *Uppförandekod* som varje medarbetare ska ta del av och verka efter. I samband med anställning sker en grundlig genomgång av denna kod som bland annat hanterar frågor om etik och moral, diskriminering, korruption, gåvor, mutor, penningtvätt och finansiering av terrorism. Genomgång av *Uppförandekoden* sker regelbundet inom alla grupper i bolaget för att uppdatera medarbetarna på vilka regler som gäller.

NYCKELTAL	2017	2016
Anställda som genomgått e-utbildning i Uppförandekod, %	85	-

I samband med de årliga medarbetarsamtalen ska en checklista gås igenom där bland annat ett antal av de väsentligaste styrdokumenterna ska tas upp och diskuteras. I denna checklista finns också ett antal styrdokument kopplade till hållbarhet med.

KLIMAT & MILJÖRISKER

Länsförsäkringar Hallands miljöarbete är integrerat i verksamheten och ska leda till positiv miljöutveckling för våra kunder, för oss som bolag och för vår omvärld. Att förebygga skador är en viktig del av vårt miljöarbete.

Alla medarbetare har en grundläggande miljökompetens. Detta säkerställs genom att nyanställda genomgår en grundläggande miljöutbildning under sitt första år som anställd. Fortbildning av medarbetarna sker därefter vart tredje år.

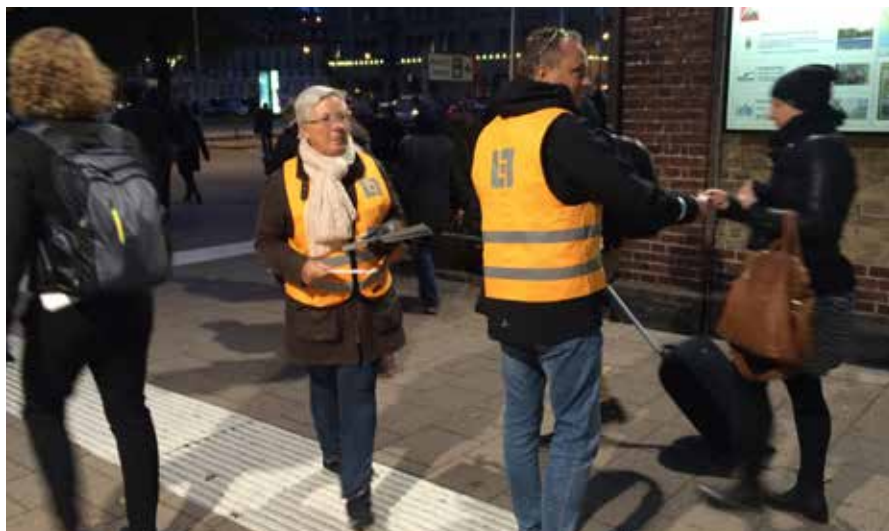
Effekter av miljöpolicy

Skadeförebyggande arbete

Länsförsäkringar Hallands arbete med att minska antalet skador och effekterna av redan inträffade skador, ger en stor positiv

Miljömål enligt bolagets miljöpolicy:

- ☒ **Minska miljöpåverkan som orsakas av skador**
- ☒ **Minska miljöpåverkan genom hur vi bedriver vår verksamhet**
- ☒ **Positiv miljöpåverkan genom information och kommunikation till vår personal, våra kunder och samarbetspartners.**
- ☒ **Positiv miljöpåverkan genom kravställande i samband med avtalstecknande, exempel vid skadeupphandling.**

miljöeffekt. Varje skada innebär miljöpåverkan i form av energiförbrukning, sanering, transporter, materialanvändning och avfall. För en genomsnittlig vattenskada handlar det om ungefär 300 kilo koldioxid som släpps ut vid återställandet och en brand släpper ut ännu mer.

Bolagets samhällsengagemang och skadeförebyggande arbete syftar till att stödja det lokala samhället så att hallänningarna löper minskad risk att drabbas av brott, skador och olyckor. Därför delar vi bland annat ut 30 000 reflexer utanför skolor och arbetsplatser varje år, samt

75%

på Facebook är skadeförebyggande tips

anordnar första hjälpen-utbildningar och "Säker Sommar"-dagar för femteklassare. Vi dedikerar också 75 procent av våra inlägg på vår Facebook-kanal till skadeförebyggande tips. På brandområdet vet vi att flera av de 35 000 brandsläckare vi delade ut till våra kunder hösten 2015 har förebyggt villabrand under 2017. Vi vet också att vår stöttning till Räddningstjänstens inköp av fler släckgranater har begränsat skadorna i samband med brand.

För att värna om landsbygdens miljö och för att göra gårdsmiljöerna säkrare hjälper vi våra lantbrukare att köra bort skrot och miljöfarligt avfall från sina gårdar. Varje år hämtar vi cirka 200 ton skrot från den halländska landsbygden. Samtidigt som gårdsmiljöerna blir vackrare och säkrare är den stora vinnaren vår miljö.

Vi erbjuder även våra kunder utbildningarna "Säker gård" och "Säker Hästverksamhet" som ger deltagarna kunskap

och praktisk rådgivning om säkerhet och skadeförebygg i sin verksamhet. Deltagarna som genomgår utbildningen och åtgärder eventuella brister certifieras och får en riskanpassad försäkringspremie.

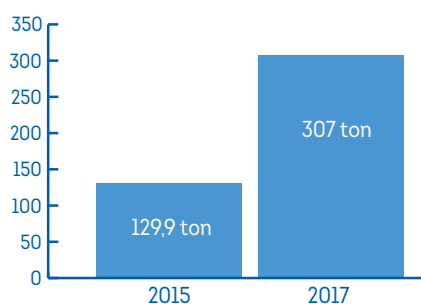
NYCKELTAL	2017	2016
Skadekostnad, Mkr	436,8	387,6
Skadeantal, st (ej Okr Skador)	22 992	21 740
Medelskada, Brand, kr	248 601	112 602
Medelskada, Vatten	32 697	34 848
Skadefrekvens brand, antal per tusen försäkringar	4,9	4,6
Skadefrekvens vatten, antal per tusen försäkringar	17,4	16,7
Antal MEPS*-kalkyler, st	401	316
Insamlat skrot på landsbygden, ton	307	129,9 (2015)
Insamlat miljöfarligt avfall på landsbygden, ton	36	16
Facebook-inlägg med skadeförebyggande tips, st	230	115
Säker Gård, antal certifierade, st	40	22
Säker Häst, antal certifierade, st	11	6

* ett system för hantering av reparationer efter skador i fastigheter.

Miljö- och kvalitetssäkrad skadereglering

Vi miljö- och kvalitetssäkrar de bilverkstäder vi anlitar med hjälp av certifieringsprogrammet Lupin. Syftet är att säkerställa att verkstäderna levererar med bästa möjliga kvalitet och miljöhänsyn.

Insamlat skrot från landsbygden:

Vi styr till exempel våra leverantörer att om möjligt använda begagnade delar vid reparation och att plastdetaljer i första hand lagas istället för att bytas, vilket innebär mindre miljöpåverkan. Verkstäderna ska även definiera mätbara miljömål som följs upp varje år.

Vid skadeupphandling ställer bolaget krav på att leverantören ska ha miljömål, miljöpolicy, inneha miljöcertifiering eller på annat sätt visa att man tar ett aktivt miljöansvar.

Under året har Länsförsäkringar Halland inlett ett samarbete med *Godsinlösen*, ett företag som tillämpar cirkulära modeller för att förlänga livet på skadade produkter. De samlar in, sorterar, rekonditionerar och reparerar produkterna för att sedan sälja varan vidare till slutkonsument. För varje mobiltelefon som kan återanvändas minskar koldioxidutsläppen med cirka 52 kilo koldioxid och avfallsmängden med 86 kilo.

NYCKELTAL	2017	2016
Godsinlösen – återvinning av skadade mobiltelefoner, % Start Q2 2017	74	–
Begagnade delar istället för nya delar vid bilreparationer, %	11,4	12,1
Lagade plastdetaljer vid bilreparationer, %	25,0	26,4

Fokus på tjänsteresor

Internt följer vi medarbetarnas tjänsteresor och konstaterar att tågresor prioriteras framför flyg och bil när så är möjligt. Personalen har tillgång till tågbort för regionala tågresor i tjänsten. En hel del personliga möten ersätts av möten via videolänk, vilket resulterat i insparade resor men också en tidsbesparing.

NYCKELTAL	2017	2016
Tåg, antal tjänsteresor*	511	–
Tåg totalt antal km	100 440	–
Tåg, Koldioxidutsläpp, kg	0,432	–
Flyg, antal tjänsteresor *	475	–
Flyg, totalt antal km	208 408	–
Flyg, koldioxidutsläpp, kg	27 907	–
Företagsbilar, antal km	22 964	21 323
Företagsbilar, koldioxidutsläpp kg**	2 503	2 324
Egen bil, totalt antal km	341 939	397 270
Egen bil, koldioxidutsläpp kg***	65 064	75 593

*Endast tjänsteresor som bokats via vårt resebolag

**Beräknat på ett snittvärde på 109 g/km då vi har fyra olika företagsbilar som släpper ut mellan 92 och 124 gram/km.

*** Beräknat på medelstor bil, www.utsläppsrätt.se

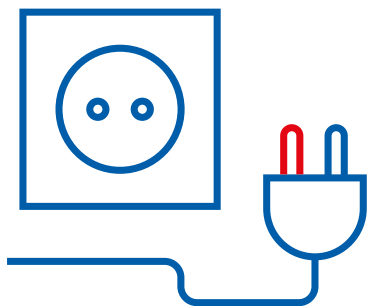
Digitalisering

Under 2016 installerades videokonferensanläggningar på våra kontor i Laholm, Hyltebruk, Halmstad, Falkenberg, Varberg och Kungälv, totalt sju stycken. Detta har drastiskt minskat vårt resande i länet och sparat miljön i form av minskade koldioxidutsläpp.

För att minska antalet fysiska postutskick till våra kunder och kommunicera mer digitalt, har vi som mål att samla in fler mejladresser. Under 2017 har vi ökat från 45 000 mejladresser till cirka 55 000 stycken. Det innebär att vi har mejladresser till 46 procent av våra kunder.

Vi kommunicerar även allt mer digitalt med våra kunder och arbetar för att fler aktivt ska välja digital distribution av dokument och fakturor.

NYCKELTAL	2017	2016
Videokonferenser, antal, st	391	-
e-fakturer, antal, st	13 275	12 516
Digital distribution av brev och dokumentation, %	44,48	41,93
Mejladresser till kunder för digital kommunikation, antal, st	55 000	45 000

100 % grön el i våra fastigheter.

Energibesparande åtgärder

Länsförsäkringar Hallands fastighetsbestånd består av åtta fastigheter. Två av dem består av hyreslägenheter, övriga sex rymmer Länsförsäkringars kontor mixat med lägenheter. Det totala antalet lägenheter är 175 st.

2016 genomfördes en energikartläggning på samtliga våra fastigheter. Detta har resulterat i att samtliga avtal nu omfattas av Grön El - el som är producerad av förnybara energikällor, oftast vattenkraft, vindkraft och biobränsle.

I en av fastigheterna med hyreslägenheter (Makrillen) har vi bytt till värmeteroskåp med återvinning, vilket sänkt driften med två tredjedelar och är betydligt mer miljövänliga.

I vår andra fastighet med hyreslägenheter (Kompassen) bytte vi under året ut hälften av tvättmaskinerna till nya - mer effektiva och miljövänliga - maskiner. Under 2018 kommer vi att byta ut resterande.

Vi har under året inlett arbetet med att byta till snålspolande munstycke på samtliga blandare i lägenheterna.

NYCKELTAL	2017	2016
Andel "Grön el" i fastigheter, %	100	-
Total förbrukning fjärrvärme (kWh)	1 780 000	-

Riskområden

Klimatförändringar & Naturskador

Klimatförändringar och naturskador är ett identifierat riskområde för Länsförsäkringsgruppen i allmänhet och för Länsförsäkringar Halland i synnerhet, eftersom Halland är ett skadedrabbat län i det avseendet. För att

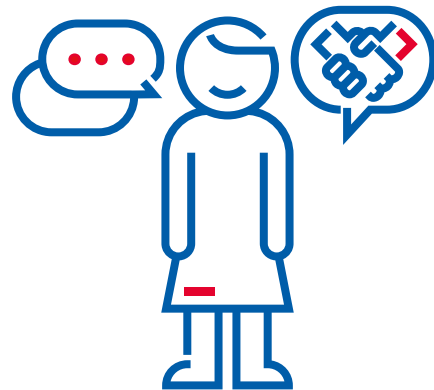
gemensamt flytta fram våra positioner, ingår vi i ett nätverk bestående av Naturskadesamordnare från varje länsbolag. Länsförsäkringar Halland deltar även i ett femårigt forskningsprojekt om klimatanpassningsåtgärder ihop med SMHI och SEI (Stockholm Environment Institute).

Ansvarsfulla investeringar

Klimatrisker innebär även en finansiell risk för våra investeringar. Bolag som baserar sin verksamhet på fossila bränslen riskerar att bli så kallade strandade tillgångar i takt med ökad reglering för att nå 2-gradersmålet. Även verksamheten i andra bolag som Länsförsäkringar Halland investerar i kan påverkas av klimatförändringar.

Länsförsäkringar Halland har sedan 2016 minskat risken i sina investeringar genom att löpande säkerställa förvaltarnas ESG-arbete (*Environmental Social Governance*) för att minska innehavet i kolbolag. Till grund för detta arbete ligger Länsförsäkringar Hallands *Riktlinje för förvaltning av bolagets placeringstillgångar*.

För att identifiera om något fondbolag som Länsförsäkringar Halland har investerat i kan kopplas till fossila utsläpp, använder bolaget en extern etikonsultfirma som genomlyser alla investeringar utifrån innehav kopplade till fossila bränslen. Om något fondbolag identifieras, säkerställer Länsförsäkringar Halland att en dialog sker med bolaget i syfte att få dem att utveckla sitt arbete kring miljö- och klimatpåverkan.

SOCIALA OCH PERSONRELATERADE RISKER

Personalens olika specialist- och yrkeskompetenser är avgörande för att driva och utveckla Länsförsäkringar Hallands verksamhet. Personalen är därmed bolagets viktigaste resurs.

Att inte kunna rekrytera och behålla personal utgör en risk för verksamheten. Att vara en attraktiv arbetsgivare är därför ett fokusområde för Länsförsäkringar Halland. Kompetensutveckling och lärande, god arbetsmiljö och hälsa samt trivsel bedöms

som viktigt för att bidra till att vara en attraktiv arbetsgivare.

Personpolicyn, Uppförandekoden, Riktlinje för att motverka diskriminering och Riktlinje för arbetsmiljö, utgör grunden för bolagets arbete med personalrelaterade frågor. Uppförandekoden är ett ramverk för hur styrelseledamöter, medarbetare, franchisetagare och deras anställda samt övriga uppdragstagare i det dagliga arbetet förväntas uppträda och agera i enlighet med bolagets vision, värderingar, mål, strategier och externa krav.

En lönekartläggning görs årligen för att säkerställa att ingen könsdiskriminering föreligger för lika befattningar.

Löpande kompetensutveckling och erfarenhetsutbyten är viktigt för att medarbetarna – och därmed även verksamheten – ska utvecklas. Länsförsäkringar Halland arbetar med en gemensam medarbetarprofil som bygger på bolagets värderingar: Halländska – Hållbara – Hängivna. Den syftar till att tydliggöra medarbetaransvaret när det gäller prestation, kompetens och hälsa.

Under 2017 har alla medarbetare deltagit i en workshop med syftet att ge ytterligare kunskap och färdighetsträning i kommunikation, motivation och påverkan samt skapa förutsättningar för reflektion och självinsikt.

Förebyggande hälsoarbete är en del av affärsmodellen och gäller såväl anställda som vårt kunderbjudande. Samtliga medarbetare har en sjukvårdsförsäkring där sjukvårdsrådgivning, samtalsstöd och förebyggande hälsotjänster ingår. Exempel på detta är ett åttaveckors hälsoprogram inom kost & motion. Medarbetarna erbjuds även ett

generöst friskvårdsbidrag liksom hälsoundersökningar med fastställda intervall. Uppföljning av den organisatoriska och sociala arbetsmiljön görs regelbundet i syfte att motverka stress och arbetsbelastning i enlighet med *Arbetsmiljöverkets föreskrift AFS 2015:4*. Chefer och arbetsmiljöombud har utbildats i hur de ska stärka en hälsosam arbetsplats. I medarbetarundersökningar och i medarbetarsamtal följs de anställdas arbetssituation upp.

Upplysningar om medelantal anställda, löner och ersättningar till ledande befattningshavare och styrelseledamöter återfinns i not 38 i bolagets årsredovisning. Medarbetarundersökning enligt Agerus görs årligen och resulterar i handlingsplaner som följs upp på avdelningsnivå. I undersökningen tittar man på hur väl villkoren för prestation och de mänskliga basbehoven (tillhöra, bidra, bekräftas, utvecklas) är uppfyllda samt hur kommunikationsklimatet upplevs.

NYCKELTAL	2017	2016
Total sjukfrånvaro som andel av ordinarie arbetstid, %	3,2	1,7
Andel av total sjukfrånvaro som är långtidssjukfrånvaro, sammanhängande frånvaro på >60 dagar, %	46,7	12,9
Andel av tillsvidareanställda som är kvinnor, %	61	59
Andel kvinnor i företagsledningen, %	62,5	50

Integration

En av samhällets största utmaningar är integrationsfrågan. Länsförsäkringar Halland har under 2017 bidragit till Länsstyrelsens

integrationsprojekt "Välkommen hit" genom att anställa en projektledare – Leza Hlele – som under sex månader träffat nyanlända för att informera generellt om bank och försäkring på enkel svenska. Efter fyra månader har 142 personer lyssnat till den presentation Leza tagit fram i samarbete med kollegor på Länsförsäkringar Halland och 70 procent anser att de lärt sig mycket eller ganska mycket nytt. 92 procent tycker att presentationen var enkel eller mycket enkel att förstå.

Sponsring & ekonomiskt stöd

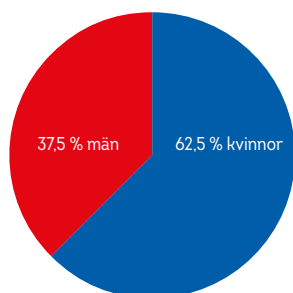
Bolaget har sedan många år tillbaka en omfattande sponsring och ett stort samhällsengagemang. Det handlar i viss mån om varumärkesplacering men även om ekonomiskt stöd till samhällsnyttiga projekt med syftet att verka skadeförebyggande samt öka trygghet, mångfald och inkludering.

NYCKELTAL	2017	2016
Sponsring, kr	1 500 000	1 000 000
Antal sponsrade idrottslag, st	75	72
Könsfördelning idrottsponsring över 10 000 kronor	9 damlag/ 11 herrlag	8 damlag/ 11 herrlag
Ekonomisk stöttning till skadeförebyggande projekt, kr	1 500 000	1 200 000

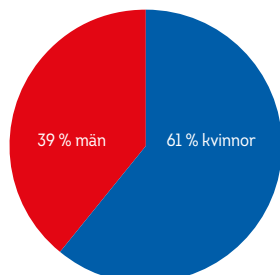
RESPEKT FÖR MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

Länsförsäkringar Halland verkar för att de bolag som Länsförsäkringar Halland investerar i ska följa de internationella konventioner och överenskommelser som Sverige har skrivit under.

Könsfördelning i företagsledningen

Könsfördelning i bolaget.
Fördelning på 163 tillsvidareanställda

Länsförsäkringar Halland investerar i bolag över hela världen via externt förvaltade fonder. I *Riktlinje för förvaltning av bolagets placeringsstillgångar* finns beskrivet hur bolaget ska arbeta med ansvarsfulla investeringar.

Det finns en finansiell risk liksom en varumärkesrisk att bolag som Länsförsäkringar Halland investerar i kan kopplas till kränkning – såväl gällande mänskliga rättigheter som korruption och miljökonventioner. För att minska risken och för att identifiera om något bolag som Länsförsäkringar Halland har investerat i kan kopplas till kränkning av internationella konventioner – inklusive mänskliga rättigheter – använder bolaget en extern etikonsultfirma som genomlyser alla investeringar utifrån internationella konventioner. Om något bolag identifieras, tar Länsförsäkringar Halland kontakt med förvaltarna för att få en förklaring och en plan på hur de arbetar med att påverka bolagen och för att säkerställa att en dialog

inleds. Syftet med dialogen är att få bolaget att upphöra med kränkning, ta ansvar och vidta förebyggande åtgärder så att kränkning inte sker igen.

Länsförsäkringar Halland ställer även krav och följer upp förvaltarnas arbete med att integrera hållbarhetsaspekter, inklusive mänskliga rättigheter, i sina investeringsanalyser. Länsförsäkringar Halland uppmuntrar förvaltarna att engagera sig i påverkansdialoger med bolag. Bolaget har genomlyst 80 procent av de belopp som investerats i

aktie vad gäller koldioxidavtrycket. I tabellen framgår koldioxidavtrycket i aktieinvesteringarna totalt för de investerade 631 mkr:

NYCKELTAL	2017	2016
Koldioxidavtryck i investeringar, ton	12 139	-

AFFÄRSETIK OCH KORRUPTION

Penningtvätt och finansiering av terrorism (AML), intressekonflikter, användande av kurspåverkande information och korruption är risker för alla bolag i finans- och försäkringsbranschen. Finans- och försäkringsbranschen lyder under strikta regler och lagkrav som syftar till att förhindra dessa risker.

För Länsförsäkringar Halland är det väsentligt att ha en god regelefterlevnad och på bästa möjliga sätt förhindra att verksamheten utnyttjas. Inom bolaget bedrivs ett arbete för att begränsa dessa risker. Vägledande är våra styrdokument *Uppförandekod* för medarbetare, *Riktlinjer för anställdas egna affärer*, *Riktlinjer för åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism* samt *Riktlinjer för identifiering och hantering av intressekonflikter*.

Genom att upprätta en god kännedom om kunderna samt genom aktiv övervakning och rapportering av transaktioner, sker ett systematiskt arbete för att minska risk för penningtvätt, finansiering av terrorism

och bedrägerier.

Länsförsäkringar Halland tar avstånd från all form av korruption och otillåtna förmåner, vilket tydliggörs i *Uppförandekoden*. Det övergripande syftet med bolagets anti-korrupsionsarbete är att vägleda medarbetarna i hur de undviker att ge och ta emot gåvor och representation som kan väcka misstanke om att syftet är för privat vinning eller för att främja tredje mans intresse.

Alla nyanställda inom bank genomgår en utbildning där bland annat kundkännedom, regler kring penningtvätt och banksekretess ingår.

I den obligatoriska årliga e-utbildningen av *Uppförandekoden* för alla medarbetare, finns lärande exempel kring affärsetik som syftar till att skapa medvetenhet och tydliggöra den omgivning och de risker för korruption som finns i bolaget och hur anställda förväntas agera.

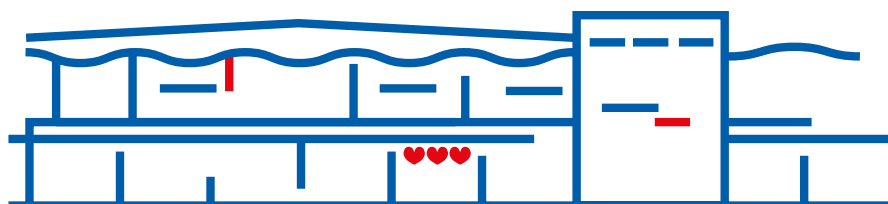
I syfte att motverka, stoppa brott eller misstanke om brott i eller nära verksamheten, verksamheten, finns en visselblåsningsrutin tillgänglig för anställda och andra knutna till verksamheten. Den som anmäler har rätt att vara anonym och inte utsätts för repressalier på grund av sin anmälan. Visselblåsningsrutinen ska ses som ett alternativ till övriga rapporteringsvägar.

GLOBALA MÅLEN

2015 antog FN:s 193 medlemsländer sjutton globala mål. Målen som ersatte millenniemålen ska vara uppnådda 2030 och syftar till att åstadkomma en långsikt hållbar utveckling genom att utrota extrem fattigdom, minska ojämlikheter i världen, lösa klimatkrisen och främja fred och rättvisa.

Varje land ansvarar för implementering och uppföljning av målen men för att förverkliga målen krävs att alla delar i samhället – organisationer, näringsliv, offentlig sektor, forskare och enskilda individer – arbetar tillsammans.

Under 2017 inleddes ett arbete med att mappa Länsförsäkringar Hallands verksamhet mot FN:s globala mål. Analysen har skett utifrån bolagets väsentliga hållbarhetsaspekter samt påverkansgrad, identifierade risker och möjligheter. Arbetet med att sätta interna mål och integrera målen i verksamheten kommer att fortsätta under 2018.

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Länsförsäkringar Halland får härmed avge årsredovisning och koncernredovisning för 2017, bolagets 128:e verksamhetsår.

FÖRETAGSBESKRIVNING

Länsförsäkringar Halland (549202-0028), som startade den 1 september 1889, har idag 100 880 (98 610) försäkringstagare som tillsammans äger bolaget.

Målsättningen för Länsförsäkringar Halland är att ge ägarna ekonomisk trygghet och säkerhet genom att tillhandahålla prisvärda försäkringar och finansiella tjänster.

"Länsförsäkringsgruppen" är en samverkan mellan 23 självständiga länsförsäkringsbolag, alla ägda av sina kunder. Länsförsäkringar Halland är ett av dessa länsförsäkringsbolag. För länsförsäkringsbolagens gemensamma service och utvecklingsverksamhet äger bolagen tillsammans Länsförsäkringar AB där Länsförsäkringar Halland äger 3,7 procent. I helägda dotterföretag till Länsförsäkringar AB (LFAB) bedrivs livförsäkring, bank- och fondverksamhet samt viss sakförsäkring.

I egen koncession tecknar Länsförsäkringar Halland försäkring avseende sjuk, olycksfall, motorfordon, fartyg med begränsning till fritidsbåtar, brand och annan skadad egendom, allmän ansvarighet, annan förmögenhetsskada samt rättsskydd.

I Hallands län är det Länsförsäkringar Halland som har kundkontakterna och som svarar för försäljning och kundservice av gemensam (förmedlad) verksamhet när det gäller länsförsäkringsgruppens samtliga försäkrings- och banktjänster (exklusive viss skadereglering avseende livförsäkring och vissa Agria-produkter).

Länsförsäkringsbolagen arbetar nära kunderna. Genom att vi samarbetar får vi den produktbredd, finansiella styrka och de specialistkunskaper som behövs för att tillgodose olika kunders behov.

RESULTAT & EKONOMISK STÄLLNING

Försäkringsrörelsen

Premieinkomsten brutto uppgick till 787,1 mkr (750,7). Premieinkomst i direkt försäkring ökade med 34,2 mkr (69,8) medan

mottagen återförsäkring med 2,1 mkr (2,4). Ökningen av premieinkomsten i direkt försäkring kommer dels utav en ökning inom olycksfall med 9 mkr, som kommer utav övertagande av *Olycksfall för vuxna* från Länsförsäkringar AB, därutöver är det beståndstillväxt inom hela beståndet. Kostnaden för premier för avgiven återförsäkring uppgick till 63,0 mkr (62,2). Premieintäkt f.e.r. ökade med 4,3 procent till 707,5 mkr (677,4).

Under verksamhetsåret inträffade 31 182 skador vilket är 1 764 fler än 2016. Utbetalda försäkringsersättningar före avgiven återförsäkring ökade med 44 mkr till 523,2 mkr (479,1) och försäkringsersättningar efter avgiven återförsäkring ökade med 41,2 mkr och uppgick till 494,2 mkr (453,0). Ökning av skadekostnaderna kommer utav ett flertal större bränder inom framförallt fastighet och lantbruk vilket syns i ökningen av skadekostnaderna med 62,8 mkr inom dessa segment. Även inom Villa/hemförsäkring ser vi en ökning av skadekostnaderna med 20,5 mkr vilket till stor del kommer från ökad skadefrekvens på allrisk- och resemomenten. Minskningar ser vi inom trafik, olycksfall och mottagen återförsäkring som en följd av minskade reservstyrkor. De försäkrings tekniska avsättningarna för oreglerade skador minskade till 1 290,0 mkr (1 353,5). Minskningen kommer av upplösningen av för starka reserver inom mottagen återförsäkring, olycksfall och direkt trafikaffär. Återförsäkrarens andel i försäkringsersättningar uppgick till 209,9 mkr (284,7). Minskningen kommer inom trafikaffären som en följd av reservjusteringar av kända skador som inte blivit så omfattande. Avvecklingsresultatet för tidigare års skador uppgick till 115,0 mkr (28,6), medan återförsäkrarens andel uppgick till -65,1 mkr (-3,4). Anledningen till de stora avvecklingsresultatet inom återförsäkrarens andel kommer utav att en större skada stängts med stort avvecklingsresultat för återförsäkrarens andel. Under året har diskonteringsräntan för trafikaffären sänkts från 0,6 procent till 0,4 procent och för olycksfallsaffären från 1,0 procent till 0,6 procent. Samtidigt som detta gjordes justerades reservstyrkorna ned inom trafik,

olycksfall och mottagen återförsäkring vilket totalt gett en positiv resultateffekt på 32,2 mkr. Mer information om bolagets risker i försäkringsrörelsen framgår av not 2.

Försäkringsrörelsens tekniska resultat före återbäring och rabatter uppgick till 103,0 mkr (110,1). Resultatförsämringen före rabatter kommer av ökade skadekostnader. Driftskostnaderna minskades som en följd av lägre IT-investeringar och högre avsättning till förutbetalda anskaffningskostnader vilka totalt uppgick till 13 mkr.

Tekniska resultatet efter återbäring och rabatter uppgick till -29,9 mkr (14,0). Av detta avser 100 mkr (65) avsättning till återbäring som kommer att utbetalas under 2019 tillsammans med eventuell avsättning under 2018.

Kapitalförvaltning

Placeringsstillgångarna uppgick till 3 765 mkr (3 567) vid verksamhetsårets slut. Ökningen av placeringsstillgångarna kommer från en god avkastning och ett bra resultat i sakför-säkringsaffären under året.

Den totala avkastningen på placerings-tillgångar uppgick till 327 mkr (293). Den svenska ränteportföljen gav en avkastning på 0,7 procent (2,4) och utländska ränteport-följen avkastade 3,2 procent (7,5). Aktiepla-ceringar har utvecklats bra under året och haft en totalavkastning på 17,1 procent (10,2). Private Equity och övriga strategier avkastade 3,1 procent (2,6) efter en negativ avkastning inom Private Equity på -2,5 procent. Bolagets strategiska placeringar (fastigheter och aktier i LFAB) avkastade även under 2017 väldigt bra med 12,4 procent (15,0). Den totala kapitalavkastningen på hela portföljen uppgick till 9,3 procent (9,2) vilket motsvarar 327 mkr. Då bolaget har en stor andel globala aktier i portföljen har bolaget valt att delvis valutasäkra EUR, USD, GBP och JPY för att minska risken i portföljen. Under 2017 gav detta ett positivt bidrag på 0,7 procent (-0,5) vilket motsvarar 25 mkr.

Volatiliteten i portföljen har under året uppgått till 1,9 procent jämfört portföljens benchmark 2,6 procent och portföljens sharpkvot uppgick till 5,3 jämfört benchmark 2,4. I not 2 beskrivs bolagets valutastrategi,

vilka risker som finns i bolagets placerings-tillgångar och hur placeringarna är fördelade mellan de olika tillgångsslagen.

Liv och Bank

Resultatet för bolagets förmedlade livverksamhet uppgick under verksamhetsåret till -0,9 mkr (-6,2). Resultatförbättringen kommer framförallt från minskade kostnader men även från något högre intäkter jämfört med 2016. Det totala försäkringskapitalet på liv ökade med 200 mkr till 5 775 mkr (5 575) och premieinkomsten minskade med 0,3 mkr till 210,1 mkr (210,4).

Bolagets förmedlade bankverksamhet genererade ett resultat på 1,1 mkr (-17,3). Resultatförbättringen kommer utav minskade kreditförluster, - 3,8 mkr jämfört med 2016 då de uppgick till -18,1, men också utav ökade intäkter som kommer utav en volymökning på 1,9 mdr. Personalkostnaderna ökade med 2,3 mkr under 2017. En väldigt bra tillväxt genererade en ökning av volymerna med 1 945 mkr (1 281) till en total affärsvolym på 17 772 mkr (15 826).

Liv- och bankverksamheterna redovisas som övriga intäkter och kostnader i resultaträkningen under rubriken *Resultat förmedlad affär*.

Resultat

Moderbolagets resultat före bokslutsdispositioner och skatt uppgick till 250,5 mkr (238,8) och efter bokslutsdispositioner och skatt till 197,3 mkr (178,9).

Koncernens resultat före skatt uppgick till 246,9 mkr (227,3) och efter skatt till 205,5 mkr (201,8). Skatt på året resultat uppgick till -41,4 mkr (-25,5) och består av uppskjuten skatt -40,1 mkr (-36,3), skatt hänförlig till tidigare år -0,2 mkr (13,4) och årets skattekostnad -1,1 mkr (-2,6).

Resultatutvecklingen i övrigt samt ekonomisk ställning framgår av femårsöversikten längre fram i årsredovisningen.

VÄSENTLIGA RISKER OCH OSÄKERHETSFAKTORER

Försäkringsrisker

Bolagets riskportfölj i direkt affär bedöms vara väl balanserad. Den genomsnittliga skadeprocenten har förbättrats med 1,8 procent mellan 2016 och 2017 och uppgår f.e.r till 67,7 procent (69,5) under senaste femårsperioden och återspeglar försäkringsrisken i bolaget.

För att begränsa riskerna i försäkringsrörelsen tecknar bolaget återförsäkring. Återförsäkringsskyddet beskrivs mer ingående i not 2.

Den mottagna återförsäkringsaffären innehåller huvudsakligen svensk affär.

Premieinkomsten uppgick under verksamhetsåret till 43,3 mkr (41,2) eller 5,5 procent (5,5) av premieinkomsten i direkt försäkring. Största risken i mottagen affär bedöms vara andelen i *Nordiska Kärnförsäkringspoolen*. Maximal ansvarighet per skadehändelse i *Nordiska Kärnförsäkringspoolen* uppgår för bolagets del till 1,5 MEUR.

Bolagets försäkringsrisker beskrivs mer ingående i not 2.

Marknadsrisker

I vår kapitalförvaltning har vi identifierat placeringsrisker bestående av kursrisk, valutarisk, koncentrationsrisk, fastighetsrisk samt ränterisk. I not 2 lämnas en mer ingående redogörelse över bolagets marknadsrisker och dess riskhantering.

Dotterföretag

Länsförsäkringar Halland har två dotterföretag enligt not 19. *Länsförsäkringar Halland Förvaltnings AB* och *Länsförsäkringar Halland Holding AB*. *Länsförsäkringar Halland Förvaltnings AB* äger tillsammans med ytterligare tjugo länsbolagsanknutna dotterföretag *Humlegården Fastighets AB*. *Länsförsäkringar Halland Förvaltnings AB*:s ägarandel i *Humlegården Fastighets AB* uppgår till 3,3 procent (2,6). *Länsförsäkringar Halland Holding AB* äger tillsammans med nio Länsbolag *PE Secondary PE Investments S.A.* som förvaltar private equity investeringar. *Länsförsäkringar Halland Holding AB*:s ägarandel uppgår till 8,8 procent (8,8).

Intressebolag

Länsförsäkringar Halland har ett intressebolag, *Försäkringsmäklarna i Väst AB* enligt not 1. Länsförsäkringar Hallands ägarandel i bolaget uppgår till 48 procent (48). Se vidare *Not 20*.

INFORMATION OM ICKE-FINANSIELLA RESULTATINDIKATORER

Uppförandekoden - bolagets riktlinje runt etik och moral

Försäkring innebär att vi har ett gemensamt ansvar för människors trygghet. Vår omfattande försäkrings- och finansverksamhet medför att våra kunder skall känna förtroende och tillit till hur bolaget och dess personal hanterar och förvaltar varje enskild persons eller företags särskilda försäkringsbehov. De skall dessutom känna förtroende för att den information som lämnas av dem stannar hos oss och inte riskerar att spridas.

Styrelsen för Länsförsäkringar Halland har fastställt en *Uppförandekod* som varje medarbetare skall ta del av och verka efter. I samband med anställning sker en grundlig genomgång av bolagets *Uppförandekod* som

bland annat hanterar frågor om etik och moral, diskriminering, korruption, gåvor, mutor, penningtvätt och finansiering av terrorism.

Varje år genomförs en genomgång av *Uppförandekoden* inom alla grupper i bolaget för att uppdatera medarbetarna på vilka regler som gäller.

Miljö- och hållbarhetsarbetet 2017

Länsförsäkringar Hallands miljö- och hållbarhetsarbete redovisas i bolagets *Hållbarhetsrapport* som finns placerad i den främre delen av årsredovisningen.

PERSONALFRÅGOR

Personalen vår viktigaste resurs

Personalen är bolagets viktigaste resurs. De har olika specialist- och yrkeskompetenser som är avgörande för att driva och utveckla verksamheten. Att vara en attraktiv arbetsgivare är ett fokusområde för Länsförsäkringar Halland. Att inte kunna rekrytera och behålla personal utgör en risk för verksamheten. Kompetensutveckling och lärande, god arbetsmiljö och hälsa samt trivsel bedöms som viktigt för att bidra till att vara en attraktiv arbetsgivare.

Löpande kompetensutveckling och erfarenhetsutbyten är viktigt för att medarbetarna och därmed även verksamheten skall utvecklas. Länsförsäkringar Halland arbetar med en gemensam medarbetarprofil som bygger på bolagets värderingar Halländska - Hållbara - Hängivna och den syftar till att tydliggöra medarbetaransvaret när det gäller prestation, kompetens och hälsa.

Under 2017 har alla medarbetare deltagit i en workshop med syftet att ge ytterligare kunskap och färdighetsträning i kommunikation, motivation och påverkan samt skapa förutsättningar för reflektion och självinsikt.

Uppföljning av den organisatoriska och sociala arbetsmiljön görs regelbundet i syfte att motverka stress och arbetsbelastning i enlighet med *Arbetsmiljöverkets föreskrift AFS 2015:4*. Chefer och arbetsmiljöombud har utbildats i hur de ska stärka en hälsosam arbetsplats. I medarbetarundersökningar och i medarbetarsamtal följs de anställdas arbetssituation upp.

Medarbetarundersökning enligt Agerus görs årligen och resulterar i handlingsplaner som följs upp på avdelningsnivå. I undersökningen tittar man på hur väl villkoren för prestation och de mänskliga basbehoven (tillhöra, bidra, bekräftas, utvecklas) är uppfyllda samt hur kommunikationsklimatet upplevs.

Rekrytering av nya medarbetare har pågått kontinuerligt under året. Främst har det rört ersättningsrekryteringar men även en del utökningar. Bland annat har vi rekryterat

fyra kontorschefer till bank privat samt ny chef till Egendomsskador. Rekrytering av Hållbarhetsansvarig samt Inköpsansvarig pågår. Vi kan glädjas åt att vi är en attraktiv arbetsgivare och att vi får många kvalificerade sökande som tilltalas av vårt arbetsgivarerbjudande.

VÄSENTLIGA HÄNDELSER

Överlåtelse av olycksfallsförsäkring för vuxna

Under året har det sista steget av överlåtelsen av Olycksfalls- och sjukförsäkring för vuxna från Länsförsäkringar Sak genomförts. Överlåtelsen har skett i tre steg:

- I februari 2016 började länsförsäkringsbolagen nyteckna Olycksfalls- och sjukförsäkring för vuxna samtidigt upphörde Länsförsäkringar Sak med nyteckning av affären.
- Från januari 2017 förnyas försäkringsavtal för fallomåndsvis hos länsförsäkringsbolagen, samtidigt annulleras försäkringen hos Länsförsäkringar Sak.
- I december 2017 gjordes beståndsoverlåtelse av samtliga öppna skador.

Under året

I maj 2017 gjordes en omorganisation från tidigare privat och företag/landbruk till organisation Försäkring och Bank/Liv. Detta för att få bättre fokus på de olika affärsområdena när vi nu fortsätter vår tillväxtresa.

Inom affärsområde Försäkring har försäljningstillväxten inom privat fortsatt, vilket är ett bevis på att våra kunder tycker att vi har attraktiva erbjudanden. Konkurrensen inom hem/villaförsäkring är fortfarande påtaglig men under 2017 lyckades vi fortsätta trenden och ökade antalet försäkringar med 1 100 st (622). Trots ökningen ser vi en minskning av våra marknadsandelar inom villa med 0,2 procent (0,2) till 40,9 procent medan vi lyckats bättre inom hemförsäkring där vi ser en ökning med 0,2 procent (0,4) till 32,4 procent vid utgången av 2017. Totalt ökade premiebeståndet inom hem/villa försäkring med 5,4 Mkr. Inom olycksfallsförsäkring fortsatte tillväxten under 2017, dels som en konsekvens av att vi övertagit bestånd av olycksfallsförsäkring för vuxna från Länsförsäkringar Sak, men även som en följd av bra försäljning, och uppgick till 7,2 mkr (4,5), varav beståndsoverlåtelse cirka 6 mkr. Antalet försäkringar ökade med 3 550 st. Personbilsförsäkringar fortsätter att öka såväl i antal som i marknadsandel. Marknadsandelen ökade med 0,1 procent (0,1) till 30,4 procent, antalet försäkringar med 1 600 stycken och premiebeståndet med 7,1 mkr (8,5). Totalt uppgår premiebeståndet inom privatmarknaden till 401,5 mkr (382,2).

Inom affärsområde företag har vi märkt av en ökad konkurrens men trots detta har vi sett en försäljningstillväxt vilket vittnar om att vi är attraktiva. Premiebeståndet ökade med 14,8 mkr (21,4) varav motorförsäkringar med 1,6 mkr (2,5). Antalet företagsförsäkringar ökade med 235 st (325) och företagsmotorförsäkringar med 57 st (369). Marknadsandelarna inom såväl tillverkande industri som byggindustri och tjänsteföretag minskar med mellan 0,7 och 1,8 procent. Inom tung trafik minskade marknadsandelarna även i år kraftigt -3,9 procent (-4,0) till 49,8 procent. Landbruksförsäkringar minskade med 2 st (-7) medan vi såg en ökning i premiebeståndet med 2,0 mkr (3,2) som en följd av premiejusteringar. Inom landbruk ser vi nu resultat av det riskarbete som vi startade upp 2015 genom att skadefrekvensen minskat under de tre senaste åren. Under 2017 minskade den till 156 jämfört med 171 för 2016 (skadefrekvens uttrycks som antalet skador per 1000 försäkringar).

Totalt uppgår premiebeståndet inom företag- och landbruksförsäkringar till 348,1 mkr (333,3).

2017 var ett år med ett väldigt högt skadeutfall med två storskador över vårt självbehåll på 9 mkr och 33 (23) skador över 1 mkr. Det är framförallt bränder inom företag & landbruk som drabbat oss. Den största skadan under 2017 var en brand i en fastighet i Varberg där det förvarades ett antal fordon som gjorde att skadan är reservsatt till drygt 20 mkr.

Sett över de andra försäkringsgrenarna ser vi en kraftigt ökad skadekostnad inom Företag/Landbruk där kostnaden är 62,8 mkr högre än under 2016 och inom Hem/Villa är kostnaden 20,5 mkr högre. Inom Hem/Villa ser vi ökade skadefrekvenser inom allrisk- och reseskador.

Inom bankverksamheten har fokus varit att bredda kundens erbjudande och att locka nya kunder till banken vilket bolaget lyckats väldigt bra med inom privatmarknaden under 2017. Totalt var tillväxten inom privatmarknaden 15,4 procent att jämföras med 2016 då tillväxten uppgick till 11,1 procent. Inom företag- landbruksmarknaden har det varit betydligt tuffare och tillväxten under året slutade på 2,3 procent vilket är sämre än 2016 då tillväxten uppgick till 3,9 procent. Bolagets totala affärsvolym uppgår till 17,8 mdr vid utgången av 2017. Antalet kunder uppgår till 38 900 vilket är en ökning med 1 750 stycken (1 400).

Bolagets livverksamhet har utvecklats bra efter 2016 som präglades av stor personärlighet. Under 2017 har det totala förvaldade kapitalet ökat med 3,8 procent till 5 785 mdr medan de inbetalda premierna

var oförändrade och uppgick till 210 mkr. Bolagets egna säljare har under året ökat premieinkomsten med 3,2 mkr till 87,6 mkr (84,4) och det förvaldade kapitalet med 14,8 procent till 2 581 mkr (2 249).

En snabb tillbakablick på finansmarknaderna för 2017 ger att det i stora drag varit ett mycket bra investeringsår. Globala aktier steg med 12,3 procent och vissa creditslag, som tillväxtmarknadsobligationer, hamnade inte långt efter. Det är bara tillgångar med låg risk, som statsobligationer och kontanter, som inte gett någon avkastning. De förra månaderna dock med ett positivt resultat med en uppgång på 0,1 procentenheter.

2017 var året då den globala ekonomin för första gången på tio år växte synkroniserat, en utveckling som mycket väl kan fortsätta framöver. Takten ökade också med strax över 3 procent vilket gett stöd åt bolagsvinsterna, som under 2017 gjorde en stark comeback efter nästan två års vinstrecession. Vinsttillväxten för 2017 hamnade på tvåsiffriga tal för första gången sedan 2010. Året började trevande på grund av oro kring det franska presidentvalet där en av kandidaterna, Marine Le Pen, knappast var marknadens favorit. Det blev dock en klar vinst för Emanuel Macron och därmed försvann ytterligare en (stor) del av den politiska riskpremie som tyngt Europa under en längre tid. Sommaren blev, åtminstone för svenska investerare, en trögare affär med fallande kurser för globala aktier till stor del som en följd av valutaeffekter. Rörelsen reverserades dock ordentligt med start den 30 augusti, och globala aktier gjorde en tjur-rusning under september/oktober med en uppgång på drygt 12 procent. Efter det lugnade marknaden ned sig något men under årets sista månader har ändå riktningen varit uppåt och ett par procentenheter adderades till vad som får betraktas som ett mycket gott år för aktier.

Bolaget har under året minskat andelen inom svenska räntor till förmån för utländska krediter inom bland annat tillväxtmarknader och alternativa placeringar. Totalt uppgick avkastningen i förvaltningen till 9,3 procent (9,2) under året.

Under året har vi haft som mål att skadekvoten ska under stiga 27 procent. Vid utgången av 2017 var skadekvoten 23,7 procent vilket är den lägsta skadekvot som bolaget haft under de senaste fem åren.

Ytterligare ett mål som mäts löpande och som är av stor vikt för att nå ett av bolagets fokusområde - att kunna erbjuda "Världens bästa kundmöte" - är NPS (net promoter score). Värdet talar om hur stor andel av våra kunder som är ambassadörer. Detta räknas fram genom att man tar den procenten som

svarat 9-10 (= ambassadörer) på en 10-gradig skala och drar bort den procenten som svarat mellan 0-6, (=kritiker) och bortser helt från de som svarat 7-8 då dessa anses vara passiva. Värdet kan således hamna mellan -100 till +100. Under 2017 har värdet varierat mellan 52,7-60,0 för att vid utgången av 2017 sluta på 57,4 sett över en rullande 90-dagarsperiod. vilket var klart bättre än målet på 52.

Under året har processerna för ERSA och affärsplaneringen utvecklats ytterligare för att göra processen effektivare och skapa ännu mer delaktighet i hela bolaget - från styrelsen till varje enskild medarbetare. Målet är att alla i bolaget skall känna till hur processen går till och hur bolagets övergripande mål föds utifrån bolagets långsiktiga affärsplan- ERSA (egna risk och solvens analys). Varje år i Q1 görs en utvärdering av ERSA-processen samtidigt som en utvärdering av bolagets resultat och marknadsutveckling inom alla våra affärer. Detta för att hela tiden utveckla processen till att bli bättre, effektivare och med högre kvalitet.

Återbäring

Under 2017 har en utbetalning av återbäring skett med 120 mkr. En avsättning till framtida återbäring har gjorts på 100 mkr (65) med avsikt att betalas ut under 2019 tillsammans med en eventuell avsättning under 2018.

Efter verksamhetsårets utgång

Händelser efter verksamhetsårets utgång beskrivs i not 45.

FÖRVÄNTAD UTVECKLING 2018

Storbritanniens utträde ur EU är inte klart och hur Donald Trumps agerande kommer att vara fortsatt är svårt att förutspå vilket gör att det även under 2018 finns politiska risker i vår omvärld. Men om vi tittar på de finansiella marknaderna, vad tror vi då kommer hända under 2018? Som vanligt är det vanskligt att komma med tvärsäkra utsagor för ett helt år, och erfarenheten ger att marknaden har en tendens att ständigt överraska. Förutsättningarna när vi går in i det nya året är dock långt ifrån negativa. På den ekonomiska fronten ser det robust ut, 2017 var året då den globala ekonomin för första gången på tio år växte synkroniserat, en utveckling som mycket väl kan fortsätta framöver. Takten ökade också, men det är mer tveksamt om den kommer att öka ytterligare under 2018. Nivån, strax över 3 procent, är ändå tillräcklig för att ge stöd åt bolagsvinsterna. I nuläget ligger estimaten på runt 10 procents vinsttillväxt för 2018, ett inte helt orimligt antagande givet att de

fundamentala faktorerna visar den styrka de gör.

På räntesidan innebär det fortsatt låga ränteläget utmaningar för ränteslagen med lägre risk. Även om det inte syns några tecken på att räntorna ska stiga snabbt borde riktningen ändå vara uppåt givet den ekonomiska utvecklingen. Centralbankerna har visserligen inte någon brådska att strama åt kraftigt, men toppen på de senaste årens extremt expansiva penningpolitik har passerats. Inflationen lyser fortfarande med sin frånvaro men skulle den stiga mer än väntat finns det en risk för att åtstramningarna blir kraftigare, vilket i så fall skulle utgöra ett hot mot både räntor i stort och aktiemarknaden. Krediter, obligationer med högre risk, har likt aktier haft ett mycket bra år och potentialen har därmed minskat. Kreditspreadarna (skillnaden mot en statsränta) ligger i flera av kreditslagen på mycket låga nivåer. Räntesidan jämfört med aktier är generellt sett högt värderad.

Fastighetsmarknaden i Sverige är fortsatt en utmaning och de nya amorteringskraven har satt sina spår på fastighetspriserna i framförallt storstäderna. Vad som händer när det kommer ytterligare ett amorteringskrav som träder i kraft under mars är svårt att förutspå men risken finns att det kan bli ytterligare sättningar i fastighetsmarknaden under 2018.

Våra marknader är alltid under stark konkurrens där alla aktörer, försäkringsbolag såväl som banker, erbjuder helhetslösningar till kunderna inom såväl privat- som företagsmarknaden. I bolagets långsiktiga plan finns ett tydligt fokus på tillväxt men utan att äventyra bolagets långsiktiga lönsamhet. Vi ser att flera av storbankerna lägger ner kontor på mindre orter och går mer och mer mot digitala kundmöten. Vi tror att vår styrka är att vi är lokala och finns i hela länet. Under 2018 kommer bolagets fokus vara att skapa "Världens bästa kundmöte" oavsett hur kunden möter oss och det skall vara upp till våra kunder att bestämma på vilket sätt och i vilket media de vill möta oss. Vi tror att avgörande för att nå framgång kommer bland annat att vara de som erbjuder det bästa kundmötet och möter flest kunder. Kundnöjdheten mäts genom NPS, net promoter score, inom alla våra arbetsgrupper som möter kund och svaren kommer att analyseras löpande med varje medarbetare.

Inom Livverksamheten är ett huvudmål att erbjuda våra kunder bra rådgivningsmöten där vi skall ta ansvar för att visa på kundens hela pensionssituation och där möjligheten finns erbjuda kunderna att samla sina pensioner på ett ställe inom Länsförsäkringar. Detta för att ge kunderna

en bättre helhetbild. Vår målsättning är att följa våra kunder under hela vägen till pensionen. Det är även under 2018 fokus på att fortsätta arbetet med att presentera det nya erbjudandet för våra traditionella livsparare med lägre garantinivåer men med högre tillväxtpotential.

Bolagets övergripande mål är att växa och utveckla vår sakförsäkringsaffär med fokus på boende, personbil och företagsförsäkringar. Målet är att öka beståndet med 13 300 st försäkringar under 2018. Inom bolagets förmedlade bankverksamhet har vi ändrat vårt övergripande mål från volym tillväxt till K/I -tal före kreditförluster (kostnader/intäkter). Målet är att vi genom att öka intäkterna skall ha ett K/I-tal före kreditförluster på 0.94 vid utgången av 2018. Den förmedlade livaffären har under 2017 minskat underskottet i affären från -6,2 mkr till -0,9 mkr och målet för 2018 är att generera positivt resultat. Inom liv och pension är målet att flytta in 45 mkr i externt kapital. Att ha en låg skadekvot är viktigt såväl för våra kunder som för bolaget. Under 2018 är målet att skadekvoten skall understiga 25 procent. Målet för NPS är ett värde på 58 vilket är klart högre än målet för 2017 som uppgick till 52. Det är också av vikt att bolagets driftkostnader hålls på låga nivåer för att bolaget skall kunna behålla konkurrenskraften.

Principer och processer för ersättningar och förmander till ledningen

Information om principer och processen för ersättningar finns beskrivet i not 1.

Koncernen

Koncernen - Länsförsäkringar Halland består av moderbolaget Länsförsäkringar Halland (549202-0028) och dotterföretagen Länsförsäkringar Hallands Förvaltningsaktiebolag (556596-0837) och Länsförsäkringar Halland Holding AB (556972-5376).

Koncernredovisningen är upprättad enligt förvärvsmetoden. Koncernens fria kapital inklusive årets resultat uppgår till 2 086 mkr (1 877). Vinstdisposition (not 28)

Moderbolaget

Till bolagsstämman förfogande står:

Balanserat resultat	1 229 328 tkr
Årets resultat	197 297 tkr
	1 426 625 tkr

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att sammanlagt 1 426 625 320 kronor balanseras i ny räkning.

Inga avsättningar till bundna reserver ska göras i koncernen.

Femårsöversikt

Koncernen

	2017	2016	2015	2014	2013
RESULTAT (tkr)					
Premieintäkter f.e.r.	707 530	677 357	606 028	629 600	543 000
Kapitalavkastning i försäkringsrörelsen	29 719	42 349	32 642	22 600	27 200
Försäkringsärsättningar f.e.r.	-494 215	-453 020	-470 047	-466 300	-457 500
Driftskostnader f.e.r.	-140 137	-155 272	-99 326	-112 600	-96 700
Övriga tekniska kostnader	-3 539	-4 954	-2 382	-2 500	-
Tekniskt resultat i försäkringsrörelsen före återbäring och rabatter	99 357	106 460	66 915	70 800	16 000
Återbäring	-100 000	-65 000	-60 000	-11 500	-
Guldkursrabatt	-32 967	-31 162	-	-	-
Tekniskt resultat i försäkringsrörelsen efter återbäring och rabatter	-33 610	10 298	6 915	59 300	16 000
Finansrörelsens resultat	281 981	242 617	156 035	157 200	97 000
Övriga intäkter och kostnader	-1 507	-25 624	12 162	-38 000	-45 000
Resultat före dispositioner och skatt	246 864	227 291	175 112	251 900	128 200
Årets resultat	205 474	201 784	136 791	216 300	105 200
EKONOMISK STÄLLNING (tkr)					
Placeringsstillgångar, verkligt värde	3 669 656	3 567 020	3 199 033	2 960 600	2 476 100
Premieinkomst f.e.r.	724 011	688 492	619 087	639 000	556 900
Försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring	1 713 334	1 781 291	1 695 954	1 213 700	926 000
Konsolideringskapital					
Beskattat eget kapital	2 085 603	1 877 129	1 672 485	1 532 800	1 313 700
Uppskjuten skatt	366 337	325 449	288 307	289 800	253 500
Konsolideringskapital	2 451 941	2 202 579	1 960 793	1 822 600	1 567 200
NYCKELTAL enligt Solvens II **					
Kapitalbas *	2 406 332	2 189 307	1 949 599	-	-
Minimikapital *	257 353	241 602	216 341	-	-
Solvenskapitalkrav *	1 029 413	966 406	865 366	-	-
NYCKELTAL					
Försäkringsrörelsen					
Skadeprocent f.e.r. *	69,9%	66,9%	77,6%	74,1%	84,3%
Driftskostnadsprocent f.e.r. *	19,3%	22,4%	15,5%	17,9%	17,8%
Totalkostnadsprocent f.e.r.	89,1%	89,3%	93,0%	91,9%	102,1%
Kapitalförvaltningen					
Direktavkastning	0,6%	1,0%	0,9%	0,3%	0,5%
Totalavkastning	9,3%	9,2%	6,9%	10,3%	8,2%
Konsolideringsgrad (%)	339	320	318	310	281

* avser moderbolaget

** metod för beräkning finns beskriven i Not 2

Resultaträkning för koncernen

Tkr	Not	2017	2016
FÖRSÄKRINGSRÖRELSEN			
Premieintäkter före avgiven återförsäkring	3	770 531	739 560
Premier för avgiven återförsäkring		-63 001	-62 203
Premieintäkter efter avgiven återförsäkring		707 530	677 357
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	4	29 719	42 349
Försäkringsersättningar före avgiven återförsäkring	5	-453 741	-474 614
Återförsäkrarens andel av försäkringsersättningar	5	-40 474	21 595
Försäkringsersättningar efter avgiven återförsäkring		-494 215	-453 020
Driftskostnader	6	-140 137	-155 272
Övriga tekniska kostnader	7	-3 539	-4 954
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat före återbäring och rabatter		99 357	106 460
Återbäring och rabatter		-132 967	-96 162
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat efter återbäring och rabatter		-33 610	10 298
Kapitalavkastning	8-11	313 092	287 497
Andelar av resultat i intresseföretag		-1 392	-2 531
Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen	4	-29 719	-42 349
Resultat kapitalavkastning		281 981	242 617
Övriga intäkter	12	88 519	112 902
Övriga kostnader	13	-90 025	-138 526
Resultat förmedlad affär		-1 507	-25 624
Resultat före skatt		246 864	227 291
Skatt på årets resultat	15	-41 389	-25 508
Årets resultat		205 474	201 784
Rapport över totalresultat för koncernen			
Tkr		2017	2016
ÅRETS RESULTAT		205 474	201 784
Övrigt totalresultat			
Poster som har omförts eller kan omföras till årets resultat			
Omvärdering av rörelsefastigheter		3 667	3 667
Skatt hänförlig till komponenter avseende övrigt totalresultat		-807	-807
Summa övrigt totalresultat för året, netto efter skatt		2 860	2 860
Årets totalresultat		208 335	204 644

Resultaträkning för moderbolaget

Tkr	Not	2017	2016
TEKNISK REDOVISNING			
Premieinkomst	3	787 012	750 695
Premier för avgiven återförsäkring		-63 001	-62 203
Förändring i Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		-16 481	-11 135
Premieintäkter efter avgiven återförsäkring		707 530	677 357
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	4	29 719	42 349
<i>Utbetalda försäkringsersättningar</i>			
Före avgiven återförsäkring	5	-523 208	-479 094
Återförsäkrars andel	5	34 423	69 581
<i>Förändring i Avsättning för oreglerade skador</i>			
Före avgiven återförsäkring		69 467	4 480
Återförsäkrars andel		-74 897	-47 986
Försäkringsersättningar efter avgiven återförsäkring		-494 215	-453 020
Driftskostnader	6	-136 470	-151 605
Övriga tekniska kostnader	7	-3 539	-4 954
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat före återbäring och rabatter		103 024	110 128
Återbäring och rabatter		-132 967	-96 162
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat efter återbäring och rabatter		-29 943	13 965
ICKE-TEKNISK REDOVISNING			
Kapitalavkastning intäkter	8,11	105 480	132 991
Kapitalavkastning kostnader	9,11	-30 852	-33 128
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	10,11	241 599	206 094
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	10,11	-4 528	-13 097
Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen	4	-29 719	-42 349
Kapitalavkastning		281 981	250 511
Övriga intäkter	12	88 519	112 902
Övriga kostnader	13	-90 025	-138 526
Resultat förmedlad affär		-1 507	-25 624
Icke-tekniskt resultat		280 474	224 887
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		250 531	238 852
Bokslutsdispositioner			
Förändring säkerhetsreserv	14	-14 538	-43 769
Periodiseringsfond	14	-	-
Förändring övriga bokslutsdispositioner	14	387	661
Resultat före skatt		236 380	195 744
Skatt på årets resultat	15	-39 083	-16 831
Årets resultat		197 297	178 914
Rapport över totalresultat för moderbolaget			
Tkr		2017	2016
ÅRETS RESULTAT		197 297	178 914
Övrigt totalresultat		-	-
Årets totalresultat		197 297	178 914

Rapport över finansiell ställning för koncernen

Tkr	Not	2017-12-31	2016-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella tillgångar	16	8 417	-
Materiella tillgångar			
Rörelsefastigheter	17	202 500	197 400
Inventarier	18	8 222	7 190
S:a materiella tillgångar		210 722	204 590
Förvaltningsfastigheter	17	143 421	123 421
Aktier och andelar i intresseföretag	20,23	10 792	13 001
Aktier och andelar	21,23	2 460 898	2 269 095
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	22,23	846 063	902 985
Derivat	23	5 636	3 974
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	23	344	385
Återförsäkrars andel av försäkringstekniska avsättningar	24	209 875	284 773
Aktuell skattefordran		25 659	-
Övriga fordringar		210 898	237 158
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		125 086	101 798
Likvida medel	26	95 382	56 759
S:A TILLGÅNGAR		4 353 195	4 197 938
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Omvärderingsreserv		11 442	8 581
Balanserade vinstmedel inkl. periodens resultat	27,28	2 074 161	1 868 687
S:a eget kapital		2 085 603	1 877 268
Försäkringstekniska avsättningar	30-32	1 713 334	1 781 291
Uppskjuten skatteskuld	15	366 337	325 448
Övriga avsättningar	33	8 121	9 818
Derivat	23	3 869	9 165
Aktuell skatteskuld		-	22 428
Övriga skulder	34	151 647	148 230
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	36	24 283	24 289
S:A EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		4 353 195	4 197 938

Balansräkning för moderbolaget

Tkr	Not	2017	2016
TILLGÅNGAR			
Immateriella tillgångar	16	8 417	-
<i>Placeringsstillgångar</i>			
Byggnader och mark	17	345 921	320 821
Aktier och andelar i koncernföretag	19,23	445 776	375 860
Aktier och andelar i intresseföretag	20,23	10 792	13 001
Aktier och andelar	21,23	2 015 122	1 893 375
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	22,23	846 063	902 985
Derivat	23	5 636	3 974
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	23	344	385
S:a placeringstillgångar		3 669 656	3 510 400
Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar			
Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar	24,31	209 875	284 773
<i>Fordringar</i>			
Fordringar avseende direkt försäkring		168 001	157 646
Fordringar avseende återförsäkring		30 367	23 714
Aktuell skattefordran		25 659	-
Övriga fordringar		12 531	55 659
S:a fordringar		236 557	237 019
<i>Andra tillgångar</i>			
Materiella tillgångar	18	8 222	7 190
Kassa och bank	26	95 236	56 613
Övriga tillgångar		-	-
S:a andra tillgångar		103 458	63 803
<i>Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter</i>			
Upplupna ränte- och hyresintäkter	23	3 825	8 461
Förutbetalda anskaffningskostnader	25	42 747	31 394
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		78 513	61 942
S:a förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		125 086	101 797
S:A TILLGÅNGAR		4 353 050	4 197 792
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital	27,28		
Bundet eget kapital			
Reservfond		5 000	5 000
Uppskrivningsfond		46 325	46 325
<i>Fritt eget kapital</i>			
Balanserad vinst		1 229 328	1 050 414
Årets resultat		197 297	178 914
S:a eget kapital		1 477 950	1 280 653
<i>Obeskattade reserver</i>			
Säkerhetsreserv	29	685 689	671 152
Utgjämningfond	29	48 900	48 900
Periodiseringsfond	29	41 751	41 751
Överavskrivningar	29	2 611	2 998
S:a obeskattade reserver		778 951	764 800
<i>Försäkringstekniska avsättningar</i>			
Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	30	319 212	302 731
Avsättning för oreglerade skador	31	1 289 973	1 353 560
Avsättning för återbäring och rabatter	32	104 149	125 000
S:a försäkringstekniska avsättningar		1 713 334	1 781 291
<i>Andra avsättningar</i>			
Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	33	8 121	9 504
Uppskjuten skatteskuld	15	194 894	157 119
Övriga avsättningar		-	313
S:a avsättningar för andra risker och kostnader		203 015	166 936
<i>Skulder</i>			
Skulder avseende direktförsäkring	35	84 929	81 005
Skulder avseende återförsäkring		26 477	28 041
Aktuell skatteskuld		-	22 428
Derivat	23	3 869	9 165
Övriga skulder	34	40 242	39 184
S:a skulder		155 517	179 823
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	36	24 283	24 289
S:A EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		4 353 050	4 197 792

Rapport över förändring i eget kapital

Koncernen (tkr)

	Balanserade vinstmedel	Årets resultat	Totalt eget kapital
Ingående eget kapital 2016-01-01	1 535 832	136 791	1 672 624
Omföring av föregående års resultat	136 791	-136 791	-
<i>Årets totalresultat</i>			
Årets resultat	-	201 784	201 784
Årets övriga totalresultat	2 860	-	2 860
<i>S:a årets totalresultat</i>	2 860	201 784	204 644
Utgående eget kapital 2016-12-31	1 675 484	201 784	1 877 268
Ingående eget kapital 2017-01-01	1 675 484	201 784	1 877 268
Omföring av föregående års resultat	201 784	-201 784	-
<i>Årets totalresultat</i>			
Årets resultat	-	205 474	205 474
Årets övriga totalresultat	2 860	-	2 860
<i>S:a årets totalresultat</i>	2 860	205 474	208 335
Utgående eget kapital 2017-12-31	1 880 128	205 474	2 085 603

Rapport över förändring i eget kapital

Moderbolaget (tkr)

	Bundet eget kapital		Fritt eget kapital		Totalt eget kapital
	Reservfond	Uppskrivn- fond	Balanserat resultat	Årets resultat	
Ingående eget kapital 2016-01-01	5 000	46 325	1 018 976	31 438	1 101 739
Omföring av föregående års resultat	-	-	31 438	-31 438	-
<i>Årets totalresultat</i>					
Årets resultat	-	-	-	178 914	178 914
Årets övriga totalresultat	-	-	-	-	-
<i>S:a årets totalresultat</i>	-	-	-	178 914	178 914
Utgående eget kapital 2016-12-31	5 000	46 325	1 050 414	178 914	1 280 653
Ingående eget kapital 2017-01-01	5 000	46 325	1 050 414	178 914	1 280 653
Omföring av föregående års resultat	-	-	178 914	-178 914	-
<i>Årets totalresultat</i>					
Årets resultat	-	-	-	197 297	197 297
Årets övriga totalresultat	-	-	-	-	-
<i>S:a årets totalresultat</i>	-	-	-	197 297	197 297
Utgående eget kapital 2017-12-31	5 000	46 325	1 229 328	197 297	1 477 950

Rapport över kassaflöden

Tkr	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		2017	2016	2017	2016
Den löpande verksamheten					
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		246 864	227 291	250 531	238 852
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet	41	-322 831	-164 341	-324 290	-175 904
Betald skatt		-49 394	-7 043	-49 394	-7 044
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar i tillgångar och skulder		-125 362	55 907	-123 153	55 905
Förändringar i finansiella placeringstillgångar		158 720	-326 564	156 512	-326 564
Förändringar i övriga rörelsefordringar		14 185	13 019	14 185	13 019
Förändringar i övriga rörelseskulder		3 411	-3 330	3 411	-3 328
Kassaflöde från den löpande verksamheten		50 955	-260 968	50 955	-260 968
Investeringsverksamheten					
Nettoinvestering i immateriella tillgångar		-9 820	-	-9 820	-
Nettoinvestering i materiella tillgångar		-2 512	14 776	-2 512	14 776
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-12 332	14 776	-12 332	14 776
Finansieringsverksamheten					
		-	-	-	-
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-	-	-	-
Årets kassaflöde		38 623	-246 192	38 623	-246 192
Likvida medel / Kassa och bank vid årets början		56 759	302 951	56 613	302 805
Likvida medel / Kassa och bank vid årets slut	26	95 382	56 759	95 236	56 613

RESULTATANALYS

Moderbolaget		Not	Direkt försäkring i Sverige						
			Hem Villa Fritidshus	Företag Fastighet Lantbruk	Sjuk och olycksfall	Motorfordon Kasko	Trafik	Summa direkt försäkring i Sverige	Mottagen återför- säkring
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		Totalt 2017							
(TKr)									
Premieintäkt f.e.r.	A	707 530	150 674	189 415	27 939	193 836	102 886	664 749	42 781
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen		29 719	2 108	2 823	3 495	1 991	8 983	19 400	10 318
Försäkringsersättningar f.e.r.	B	-494 215	-122 742	-140 908	-12 090	-132 062	-66 132	-473 935	-20 280
Driftskostnad f.e.r.		-136 470	-27 103	-50 502	-5 269	-36 338	-16 907	-136 118	-352
Övriga tekniska kostnader		-3 539	-	-	-	-	-3 539	-3 539	-
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat före återbäring och rabatter		103 024	2 936	828	14 075	27 427	25 291	70 557	32 468
Återbäring		-100 000	-22 110	-31 170	-4 620	-26 580	-15 520	-100 000	-
Guldkundsrabatt		-32 967	-12 037	-6 192	-1 949	-8 696	-4 093	-32 967	-
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat efter återbäring och rabatter		-29 943	-31 211	-36 534	7 506	-7 849	5 678	-62 410	32 468
Avvecklingsresultat f.e.r.									
Avvecklingsresultat, brutto		114 971	-1 321	66 232	7 304	4 189	24 114	100 519	14 452
Återförsäkrarens andel		-65 098	-191	-51 613	-111	206	-13 389	-65 098	-
Avvecklingsresultat f.e.r.		49 872	-1 512	14 620	7 193	4 395	10 725	35 420	14 452
Försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring									
Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		319 212	77 881	82 111	16 089	87 982	52 731	316 794	2 418
Avsättning för oreglerade skador		1 289 973	59 578	131 353	140 006	32 086	508 409	871 433	418 540
Avsättning för återbäring		104 149	23 027	32 463	4 812	27 683	16 164	104 149	-
Summa försäkringstekniska avsättning före avgiven återförsäkring		1 713 334	160 487	245 928	160 907	147 751	577 304	1 292 376	420 958
Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar									
Avsättning för oreglerade skador		209 906	311	31 607	4 550	3 746	169 691	209 906	-
NOTER TILL RESULTATANALYS									
NOT A									
Premieintäkt f.e.r.		707 530	150 674	189 415	27 939	193 836	102 886	664 749	42 781
Premieinkomst före avgiven återförsäkring		787 012	164 426	231 533	34 352	197 773	115 614	743 698	43 314
Premier för avgiven återförsäkring		-63 001	-10 872	-38 150	-2 042	-783	-11 155	-63 001	-
Förändring i Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		-16 481	-2 880	-3 968	-4 372	-3 154	-1 573	-15 948	-533
NOT B									
Försäkringsersättningar f.e.r.		-494 215	-122 742	-140 908	-12 090	-132 062	-66 132	-473 935	-20 280
Utbetalda försäkringsersättningar		-488 785	-124 709	-128 346	-17 274	-134 615	-57 713	-462 657	-26 127
Före avgiven återförsäkring		-477 964	-112 496	-134 660	-14 996	-123 020	-66 665	-451 837	-26 127
Återförsäkrarens andel		34 423	1 876	15 881	-	190	16 476	34 423	-
Skaderegleringskostnader		-45 244	-14 089	-9 567	-2 278	-11 785	-7 524	-45 244	-
Förändring i Avsättning för oreglerade skador f.e.r.		-5 430	1 967	-12 562	5 184	2 553	-8 419	-11 278	5 847
Före avgiven återförsäkring		69 467	3 368	44 397	4 895	-1 209	12 169	63 620	5 847
Återförsäkrarens andel		-74 897	-1 401	-56 959	289	3 762	-20 589	-74 897	-

NOT 1 REDOVISNINGSPRINCIPER

1. ALLMÄNNA FÖRUTSÄTTNINGAR

Årsredovisningen avges per 31 december 2017 och avser Länsförsäkringar Halland som är ett ömsesidigt försäkringsbolag med säte i Halmstad. Bolaget har sitt huvudkontor i Halmstad med adress Strandgatan 10, 302 46 Halmstad och organisationsnummer är 549202-0028.

Årsredovisningen har godkänts av styrelsen och verkställande direktören den 16 februari 2018 och kommer att bli föremål för fastställande på bolagets årsstämma 22 mars 2018.

Överensstämmelse med normgivning och lag

Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med *International Financial Reporting Standards (IFRS)* utgivna av *International Accounting Standards Board (IASB)* så som de har antagits av EU. Vidare har *Rådet för finansiell rapporteringsrekommendation RFR 1 Kompletterande redovisningsregler* för koncerner tillämpats. Tillämpliga delar i *Finansinspektionens föreskrifter om (FFFS 2015:12) årsredovisning i försäkringsföretag* har även tillämpats i koncernredovisningen.

Moderbolaget tillämpar samma redovisningsprinciper som koncernen med de undantag som beskrivs i avsnittet om *Moderbolagets redovisningsprinciper*.

Värderingsgrunder tillämpade vid upprättandet av de finansiella rapporterna

Länsförsäkringar Hallands funktionella valuta är svenska kronor och de finansiella rapporterna presenteras i svenska kronor. Samtliga belopp, om inte annat anges, är avrundade till närmaste tusental. Tillgångar och skulder är redovisade till anskaffnings-

värde förutom vissa finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde. Även fastigheter värderas till verkligt värde.

Bedömningar och uppskattningar i de finansiella rapporterna

Att upprätta de finansiella rapporterna i enlighet med IFRS kräver att företagsledning gör ett antal bedömningar och uppskattningar samt gör antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Uppskattningarna och antagandena är baserade på historiska erfarenheter och ett antal andra faktorer som under rådande förhållande syns vara rimliga. Resultatet används sedan bland annat för att bedöma de redovisade värdena på sådana tillgångar och skulder vars värde inte tydligt framgår från externa källor. Det verkliga utfallet kan avvika från de bedömningar och uppskattningar som gjorts.

De antaganden som ligger till grund för uppskattningar och bedömningar ses över regelbundet. Förändringar i gällande bedömningar och uppskattningar redovisas i den period ändringen görs om ändringen endast påverkat denna period.

De mest kritiska bedömningarna som företagsledningen gör är antagande om ränteparameter i anslutning till diskontering av bolagets långsvansade skadereserver. En förändring av ränteantagandet med en procentenhet får stor påverkan på bolagets resultat, beräkningar framgår av *Känslighetsanalys försäkringsavtal Not 2*. En annan väsentlig uppskattning är bedömningen av direktavkastningskravet på bolagets förvaltningsfastigheter, beräkningar framgår av *Känslighetsanalys fastighetsrisk Not 2*. Bedömningar och uppskattningar som ligger

till grund för redovisning och värdering av försäkringstekniska avsättningar, i synnerhet avsättningen för oreglerade skador, har en betydande inverkan på de finansiella rapporterna. Värderingen av avsättningarna behandlas i nedanstående avsnitt om redovisning av försäkringsavtal samt i Not 2 där upplysningar om risker i verksamheten lämnas.

Ändrade redovisningsprinciper

Ändrade redovisningsprinciper som funnits tidigare än 2017

Nedan beskrivs vilka ändrade redovisningsprinciper som bolaget tillämpar från och med 1 januari 2014. Övriga ändringar av IFRS med tillämpning från och med 2014 har inte haft någon väsentlig effekt på bolagets redovisning.

IFRS 12 Upplysningar om andelar i andra företag har inneburit utökade upplysningar, se Not 19 och 20. Årliga förbättringar 2010 till 2012, med tillämpning från februari 2015 har också implementerats.

Ändrade redovisningsprinciper som börjar gälla under året och hur bolaget hanterar det

Inga ändringar av redovisningsprinciper kommer att ske under 2018 utan IFRS 9 som ska tillämpas för räkenskapsår som påbörjas 1 januari 2018 kommer inte att tillämpas. I september 2016 publicerade IASB ett tillägg till IFRS 4 som ger ett försäkringsbolag som uppfyller kriterierna för tillämpning möjligheten att skjuta på tillämpningen av IFRS 9. Tillämpningen av IFRS 9 får i enlighet med tillägget skjutas upp till dess att försäkringsbolaget börjar tillämpa *IFRS 17 Insurance Contracts* eller senast 1 januari 2021. EU har ännu inte antagit tillägget till IFRS 4. Länsförsäkringar Halland har för avsikt att tillämpa möjligheten att skjuta på tillämp-

ningen av IFRS 9 från och med 1 januari 2018 då IFRS 9 annars skulle ha trätt i kraft.

IFRS 15 Intäktsredovisning tillämpas från 1 januari 2018 där en ny uppdelning av intäkterna kommer att behöva göras som utgår ifrån bolagets intäktsströmmar och vilka prestationsåtaganden som bolaget har av det ingångna avtalet. Detta ska ske enligt en femstegsmodell som i korthet innebär att ett företag ska redovisa intäkter i takt med att prestationsåtaganden i avtal fullgörs. Ett företag ska för varje kontrakt med kund identifiera prestationsåtaganden för varje produkt eller tjänst och därefter sätta ett transaktionspris som fördelas till respektive prestationsåtagande. En intäkt ska därefter redovisas när respektive prestationsåtagande fullgörs.

Analysen ovan enligt femstegsmodellen i IFRS 15 visar att serviceavtalet mellan Länsförsäkringsbolaget och Banken ingår i tillämpningsområdet för IFRS 15. Vi bedömer att intäkten från serviceavtalet ska redovisas som en intäkt månadsvis i enlighet med IFRS 15. Det prestationsåtagande som framgår i avtalet uppfylls över tid och intäkten redovisas månadsvis baserat på uppfyllnadsgraden, det vill säga hur stor andel av åtagandet som uppfyllts.

Analysen visar inte på någon skillnad i redovisning jämfört med nuvarande hantering enligt IAS 18. Således kommer nuvarande redovisning tidsmässig av intäkterna från avtal med kunder att kvarstå. Hela nettointäkten bör dock redovisas som en nettopost ingående i *Övriga intäkter*, vilket är en förändring för oss då vi fram till 2017 gjort en uppdelning på tre ingående sarspecificerade delar i ersättningen.

Analysen ovan enligt femstegsmodellen i IFRS 15 visar att även serviceavtalet mellan Länsförsäkringsbolaget och LF Liv

ingår i tillämpningsområdet för IFRS 15. Vi bedömer att intäkten från serviceavtalet ska redovisas som en intäkt månadsvis i enlighet med IFRS 15. Det prestationsåtagande som framgår i avtalet uppfylls över tid och intäkten redovisas månadsvis baserat på uppfyllnadsgraden, det vill säga hur stor andel av åtagandet som uppfyllts.

Analysen visar inte på någon skillnad i redovisning jämfört med nuvarande hantering enligt IAS 18. Således kommer nuvarande redovisning tidsmässig av intäkterna från avtal med kunder att kvarstå.

Nya IFRS och tolkningar som ännu inte börjat tillämpas

Ett antal nya eller ändrade IFRS träder ikraft först under kommande räkenskapsår och har inte förtidstillämpats vid upprättandet av dessa finansiella rapporter. Nedan beskrivs nya eller ändrade IFRS som kan få effekt på bolagets finansiella rapporter. Utöver dessa bedöms inte de övriga nyheterna påverka bolagets rapporter.

IFRS 17 (IFRS 4 fas II) kommer att innebära stora förändringar avseende uppbyggnaden av redovisningen i bolaget. Ett införandeprojekt kommer att tillsättas under slutet av 2017, början 2018. Bolaget har inte gjort någon detaljerad utvärdering utan detta kommer att göras inom införandeprojektet. Inom LF-gruppen är ett centralt projekt tillsatt för att gå igenom konsekvenserna för Länsbolagen av införandet av IFRS 17. Bolaget följer löpande vad som händer i projektet och kommer successivt att göra de åtgärder som behövs för att vara väl förberedda när standarden skall tillämpas. Förväntad tillämpning från 2021.

IFRS 16 Leases. Ny standard avseende redovisning av leasing. För leasetagare försvinner klassificeringen enligt IAS 17

i operationell och finansiell leasing och ersätts med en modell där tillgångar och skulder för alla leasingavtal ska redovisas i balansräkningen. Undantag för redovisning i balansräkningen finns för leasingkontrakt av mindre värde samt kontrakt som har en löptid på högst 12 månader. I resultaträkningen ska avskrivningar redovisas separat från räntekostnader hänförliga till leasingskulden. IFRS 16 ska tillämpas på räkenskapsår som påbörjas den 1 januari 2019 eller senare. Tidigare tillämpning är tillåten under förutsättning att även IFRS 15 tillämpas från samma tidpunkt. EU förväntas godkänna standarden under 2017. Då bolaget anser att leasingkontrakten som bolaget innehar är av mindre värde så kommer införandet av standarden i dagsläget inte påverka bolaget.

Resultatredovisning

Resultatet redovisas i två huvuddelar. Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat samt ytterligare ett icke-tekniskt resultat som omfattar den del av kapitalavkastningen som återstår efter överförd avkastning till skadeförsäkringsrörelsen, intäkter och kostnader avseende förmedlad affär till Länsförsäkringar Fondliv, Länsförsäkringar Bank, Länsförsäkringar Fastighetsförmedling och Agria samt kostnader som avser bolagets samhällsengagemang.

Kapitalavkastningen inkluderar orealiserade värdeförändringar. Orealiserade värdeförändringar med avdrag för uppskjuten skatt redovisas inom *Eget fritt kapital*. Den till skadeförsäkringsrörelsen överförda kapitalavkastningen har beräknats på halva premieintäkten f.e.r. (för egen räkning) samt genomsnittet av in- och utgående avsättningar för oregraderade skador f.e.r. Vid beräkning av räntesats används en stabil och marknadsanpassad modell som bygger på ett långsiktigt antagande och en marknadsanpassad del. Det långsiktiga antagandet uppgår till 4,5 procent och har en vikt på 50 procent. Den marknadsanpassade delen motsvarar för affär med kort avvecklingstid räntan på 90 dagars statsskuldväxlar och för affär med lång avvecklingstid, räntan på sjuårig svensk statsobligation. Den marknadsanpassade delen av räntan har en även den en vikt på 50 procent.

För perioden 2017 uppgår tillämpade räntesatserna till 2,3 procent respektive 1,5 procent.

2. KONSOLIDERINGSPRINCIPER

Dotterbolag

Dotterföretag är bolag som står under ett bestämmandeinflytande från moderbolaget. Bestämmandeinflytande föreligger om moderbolaget har inflytande över investere-

ringsobjektet, är exponerad för eller har rätt till rörlig avkastning från sitt engagemang samt kan använda sitt inflytande över investeringen till att påverka avkastningen. Vid bedömningen om ett bestämmande inflytande föreligger, beaktas potentiella röstberättigande aktier samt om de facto kontroll föreligger.

Dotterbolag redovisas enligt förvärvsmetoden och tas in i koncernredovisningen från och med förvärvstidpunkten till det datum då det bestämmande inflytandet upphör. Metoden innebär att förvärv av ett dotterbolag betraktas som en transaktion varigenom koncernen indirekt förvärvar dotterbolagets tillgångar och övertar dess skulder.

Intressebolag

Intressebolag är de bolag där koncernen har ett betydande inflytande, men inte ett bestämmande inflytande, över den driftsmässiga och finansiella styrningen, vanligtvis genom andelsinnehav från 20 procent och upp till 50 procent av röstetalet. Från och med den tidpunkt som det betydande inflytandet erhålls redovisas andelar i intressebolag enligt kapitalandelsmetoden i koncernredovisningen. Kapitalandelsmetoden innebär att det i koncernen redovisade värdet på aktierna i intressebolaget motsvaras av koncernens andel i intressebolagets egna kapital samt koncernmässig goodwill och andra eventuella kvarvarande värden på koncernmässiga över- och undervärden.

I koncernens resultaträkning redovisas som *Andel i intressebolagets resultat* koncernens andel av intressebolagets nettoreultat efter skatt. Erhållna utdelningar från intressebolaget minskar det redovisade värdet på innehavet i intressebolaget.

Kapitalandelsmetoden tillämpas fram till den tidpunkt när det betydande inflytandet över intressebolaget upphör.

Transaktioner som elimineras vid konsolidering

Koncerninterna fordringar och skulder, intäkter och kostnader och orealiserade vinster eller förluster som uppkommer från koncerninterna transaktioner mellan koncernbolag, elimineras i sin helhet vid upprättandet av koncernredovisningen.

3. INTÄKTER

Intäkter hänförliga från försäkringsavtal behandlas under avsnittet *Redovisning av försäkringsavtal*.

Intäkter för förmedling av Agria-, liv-, bank- och fondaffärer

Länsförsäkringar Halland erbjuder ett brett utbud av försäkringar inom Agria- och livaffär samt bank- och fondtjänster genom avtal med Länsförsäkringar AB och dess helägda dotterbolag. För de förmedlade affärerna har bolaget ansvaret för kundrelationerna och erhåller ersättning för detta.

Intäkterna redovisas i det icke-tekniska resultatet under Övriga intäkter. Intäkterna redovisas i den takt de tjänas in, det vill säga när tjänsten utförts.

4. FINANSIELLA INSTRUMENT

Finansiella instrument som redovisas i balansräkningen inkluderar på tillgångssidan kundfordringar, aktier och andra eget kapital instrument, lånefordringar och räntebärande värdepapper. Bland skulderna och eget kapital återfinns leverantörsskulder, utgivna skuld- och eget kapital instrument samt låneskulder.

Redovisning i balansräkningen

Finansiella tillgångar eller finansiella skulder tas upp i balansräkningen när bolaget blir part enligt instrumentets avtalsmässiga villkor (affärssdagsredovisning). Kundfordringar tas upp i balansräkningen när de faktureras. Leverantörsskulder tas upp när faktura mottagits. Andra skulder tas upp när motparten har presterat och en avtalsenlig skyldighet att betala föreligger (även om faktura ännu inte mottagits).

En finansiell tillgång tas bort från balansräkningen när rättigheterna i avtalet realiserats, förfaller eller bolaget förlorar kontrollen över dem. Detsamma gäller för del av en finansiell tillgång. En finansiell skuld tas bort från balansräkningen när förpliktelsen i avtalet fullgörs eller på annat sätt utsläcks. Detsamma gäller för del av en finansiell skuld.

Finansiella tillgångar och skulder presenteras brutto i balansräkningen om det inte finns en rätt och en avsikt att reglera mellanhavanden netto. I dessa fall presenteras posterna netto.

Förvärv och avyttring av finansiella tillgångar redovisas på affärsdagen. Affärsdagen utgör den dag då bolaget förbinder sig att förvärva eller avyttra tillgången.

Klassificering och värdering

Finansiella instrument som inte är derivat redovisas initialt till anskaffningsvärde motsvarande instrumentets verkliga värde med tillägg för transaktionskostnader för alla finansiella instrument. Ett finansiellt instrument klassificeras vid första redovisningen utifrån i vilket syfte instrumentet förvärvades. Klassificeringen avgör hur det finansiella instrumentet värderas efter första redovisningstillfället såsom beskrivs nedan. Derivatinstrument redovisas både initialt och löpande till verkligt värde.

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultatet

Länsförsäkringar Halland förvaltar och utvärderar alltid resultatet av samtliga placeringstillgångar (alla aktier, räntebärande placeringar och fastigheter) på basis av verkligt värde förutom när verkligt värde inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt. I uppföljningen av kapitalförvaltningens resultat är fokus främst riktat på nyckeltalet totalavkastning. I detta mått inkluderas såväl realiserade som orealiserade resultat. Detta innebär att även placeringar i onoterade aktier, som huvudsakligen består av Länsförsäkringar AB och Länsförsäkringars Private Equity-fond, ingår i denna värdering.

Det är därför bolagets bedömning att en redovisning till verkligt värde med värde-

förändringarna redovisade över resultaträkningen, ger den bästa information till läsarna av årsredovisningen. Av detta skäl väljer Länsförsäkringar Halland alltid att kategorisera sina finansiella tillgångar såsom finansiella tillgångar värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultaträkningen (förutom när verkligt värde inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt och när redovisningslagstiftningen inte medger detta vid redovisning i juridisk person).

Aktier intressebolag värderas i moderbolagets balansräkning till anskaffningsvärdet. Eventuellt nedskrivningsbehov provas regelbundet.

Lån, kundfordringar och likvida medel

Lån och kundfordringar värderas till upplupet anskaffningsvärde. Vid varje rapporttillfälle utvärderar bolaget om det finns indikationer på att lån och kundfordringar är i behov av nedskrivning. Om det finns indikationer som tyder på nedskrivningsbehov, betraktas dessa tillgångar som osäkra och skrivs ner över resultaträkningen. En nedskrivning återförs om nedskrivningsbehovet inte längre finns.

Likvida medel består av omedelbart tillgängliga tillgodohavanden hos banker och motsvarande institut.

Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultatet

Består av finansiella skulder som innehas för handel och här ingår derivat med negativa värden. Förändring av verkligt värde redovisas i resultaträkningen.

Andra finansiella skulder

Andra finansiella skulder utgörs i balansräkningen av övriga skulder och skulder till kreditinstitut. Dessa värderas till upplupet anskaffningsvärde.

Metoder för bestämning av verkligt värde

Följande sammanfattar de metoder och antaganden som främst använts för att fastställa verkligt värde på finansiella instrument.

Finansiella instrument noterade på en aktiv marknad (nivå 1)

För finansiella instrument som är noterade på en aktiv marknad bestäms verkligt värde med utgångspunkt från tillgångens noterade köpkurs på balansdagen (i de fall köpkurs inte finns tillgänglig har senaste betalkurs använts). Ett finansiellt instrument betraktas som noterat på en aktiv marknad om noterade priser med lätthet finns tillgängliga på en börs, hos en mäklare, branschorganisation eller företag som tillhandahåller

aktuell prisinformation och då dessa priser representerar faktiska och regelbundet förekommande marknadstransaktioner på affärsmässiga villkor. Sådana instrument återfinns på balansposterna *Aktier och andelar*, *Obligationer och andra räntebärande placeringar*.

Finansiella instrument som inte är noterade på en aktiv marknad (nivå 2 och nivå 3)

Om marknaden för ett finansiellt instrument inte är aktiv, så tar företaget fram det verkliga värdet genom att använda en värderingsteknik, som i så hög utsträckning som möjligt bygger på marknadsuppgifter. Företagsspecifika uppgifter används i så låg grad som möjligt.

Bolagets aktieinnehav i Länsförsäkringar AB har värderats till verkligt värde på basis av aktiernas substansvärde. Eftersom aktierna innehas med hembudsförbehåll enligt vilket aktierna i första hand måste erbjudas de övriga ägarna till ett pris motsvarande substansvärdet, så utgör substansvärdet i de flesta fall aktiernas verkliga värde. I det fall aktiernas verkliga värde, beräknat enligt en kassaflödesmetod, uppgår till ett lägre belopp än substansvärdet, så redovisas aktierna till detta lägre värde. Andelarna i *Länsförsäkringars Private Equity-fond* värderas utifrån förvaltarens senaste rapporterade

NAV (*Net Asset Value*) justerat för efterföljande kassaflöden. Undantaget är de fondandelar som förvärvats i samband med eller efter förvaltarens senaste NAV-rapporttillfälle. Dessa värderas till anskaffningsvärde justerat för efterföljande kassaflöden.

De finansiella instrumenten delas också upp i tre nivåer, verkligtvärdehierarki, med utgångspunkt från hur verkligt värde bestäms.

Nivå 1: Enligt priser noterade på en aktiv marknad för samma instrument

Nivå 2: Utifrån direkt eller indirekt observerbar marknadsdata som inte inkluderas i Nivå 1

Nivå 3: Utifrån indata som inte är observerbar på en marknad

5. ÖVRIGA TILLGÅNGAR

Immateriella tillgångar

Immateriella tillgångar avser balanserade kostnader för överlåtelse av Olycksfallsaffär för vuxna från Länsförsäkringar AB. Tillgången redovisas till anskaffningsvärde minus ackumulerade av- och nedskrivningar. Tillkommande utgifter för aktiverade immateriella tillgångar redovisas som en tillgång i balansräkningen endast då de ökar de framtida ekonomiska fördelarna för den specifika tillgången till vilka de hänförs. Alla andra utgifter kostnadsförs när de uppkommer.

Avskrivningsbara immateriella tillgångar skrivs av från det datum då de är tillgängliga för användning. Avskrivningarna redovisas i resultaträkningen linjärt över den beräknade nyttjandeperioden. Den beräknade nyttjandeperioden för redovisad immateriell tillgång är sju år, 14,3 procent per år. Avskrivningen påbörjades 1 januari 2017 då överlåtelsen ägde rum. Nyttjandeperioden omprövas varje år.

Förvaltningsfastigheter

Förvaltningsfastigheter är fastigheter som innehas i syfte att få hyresintäkter och/eller avkastning genom värdestegring. Initialt redovisas förvaltningsfastigheter till anskaffningskostnad, vilket inkluderar till förvärvet direkt hänförliga utgifter.

Förvaltningsfastigheter redovisas i balansräkningen till verkligt värde. Hela fastighetsbeståndet värderas årligen av utomstående oberoende värderingsman med erkända kvalifikationer och med adekvata kunskaper i värderingar av fastigheter av den typ och med de lägen som är aktuella. Verkligt värde fastställs med en kombinerad tillämpning av ortsprismetod, utifrån jämförelseköp, och avkastningsmetod. Avkastningsmetoden är baserad på nuvärdesberäkning av framtida faktiska kassaflö-

den i form av driftsnetto under fem år samt nuvärdet av bedömt restvärde år 2022. Såväl realiserade som orealiserade värdeförändringar redovisas i resultaträkningen.

När en rörelsefastighet, vilken redovisats som materiell anläggningstillgång, omklassificeras till förvaltningsfastighet till följd av ändrad användning, redovisas en orealiserad värdestegring direkt mot övrigt totalresultat i omvärderingsreserven. Denna orealiserade värdestegring motsvaras av skillnaden mellan verkligt värde vid omklassificeringstidpunkten och det redovisade värde som rörelsefastigheten hade omedelbart innan den omklassificerades till förvaltningsfastighet. Vid eventuell framtida avyttring omförs den aktuella fastighetens andel av omvärderingsreserven från omvärderingsreserven till balanserade vinstmedel. Om förlust uppkommer i en sådan transaktion redovisas denna i årets resultat i anslutning till avyttringen.

Om en förvaltningsfastighet övergår till att användas i egen verksamhet, omklassificeras denna från förvaltningsfastighet till rörelsefastighet. Fastighetens verkliga värde vid omklassificeringstidpunkten utgör därefter underlag för framtida komponentavskrivningar. Om koncernen påbörjar en ombyggnation av en befintlig förvaltningsfastighet för fortsatt användning som förvaltningsfastighet redovisas fastigheten även fortsättningsvis som en förvaltningsfastighet. Sådan förvaltningsfastighet redovisas också enligt verkligt värde metoden och omklassificeras således inte till materiell anläggningstillgång under ombyggnadstiden.

Rörelsefastigheter

Rörelsefastigheter är fastigheter där bolaget bedriver egen verksamhet i mer eller mindre betydande omfattning.

Koncernen Länsförsäkringar Hallands fastigheter där egen verksamhet bedrivs har under 2014 omklassificerats från *Förvaltningsfastigheter* till *Rörelsefastigheter* enligt reglerna i IAS 16. Fastigheternas verkliga värde vid omklassificeringstidpunkten utgör underlag för komponentavskrivningar.

Rörelsefastigheter redovisas enligt omvärderingsmetoden, vilket innebär att fastigheterna redovisas till sina omvärderade belopp, vilket är det verkliga värdet efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och justeringar på grund av omvärderingar på omvärderingsdagen. Verkligt värde baseras på rådande priser på en aktiv marknad för likande fastigheter på samma plats och i samma skick. Värderingarna genomförs på samma sätt som nämnts ovan för *Förvaltningsfastigheter*.

Värdeökningar till följd av omvärdering redovisas normalt mot en *Omvärderingsreserv* vilket redovisas som en ökning i *Övrigt totalresultat* och ackumuleras i *Omvärderingsreserven* i *Eget kapital*. Om ökningen utgör återföring av tidigare redovisat värdenedgång avseende samma tillgång redovisas ökningen som en minskad kostnad i resultaträkningen. Minskningar som utjämnar tidigare öknings av samma tillgång förs från reserver till *Övrigt totalresultat*. Alla övriga minskningar resultatförs.

Rörelsefastigheter består av ett antal komponenter med olika nyttjandeperioder. Huvudindelningen är byggnader och mark. Ingen avskrivning sker på komponenten mark vars nyttjandeperiod bedöms som obegränsad. Byggnaderna består emellertid av flera komponenter vars nyttjandeperioder varierar.

Följande huvudgrupper av komponenter har identifierats och ligger till grund för avskrivningen på byggnader:

Stomme, år	80
Stomkompletteringar, innerväggar m m, år	50
Installationer; värme, el, VVS, ventilation m m, år	20-40
Yttre ytskikt; fasader, yttertak m m, år	40
Inre ytskikt, maskinell utrustning m m, år	15-50

Använda avskrivningsmetoder och tillgångarnas restvärde samt nyttjandeperiod omprövas vid varje års slut.

Materiella tillgångar

Materiella tillgångar redovisas som tillgång i balansräkningen om det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar kommer att komma bolaget till del och anskaffningsvärdet för tillgången kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Materiella tillgångar redovisas i koncernen till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår inköpspriset samt kostnader direkt hänförliga till tillgången för att få den på plats och i skick för att utnyttjas i enlighet med syftet med anskaffningen. Exempel på direkt hänförliga kostnader som ingår i anskaffningsvärdet är kostnader för leverans, hantering och installation.

Avskrivningar redovisas i resultaträkningen linjärt över den förväntade nyttjandeperioden. Förväntad nyttjandeperiod för materiella tillgångar varierar mellan tre och tio år. Vinst eller förlust vid avyttring eller utrangering av en tillgång fastställs som skillnaden mellan försäljningsintäkten och tillgångens redovisade värde och redovisas i resultaträkningen.

Nedskrivningsprövning av materiella och immateriella tillgångar samt andelar i dotterbolag och intressebolag

De redovisade värdena för tillgångarna prövas vid varje balansdag. Om indikation på nedskrivningsbehov finns, beräknas enligt IAS 36 tillgångens återvinningsvärde. Återvinningsvärdet är det högsta av verkligt värde och nyttjandevärde. Vid beräkning av nyttjandevärdet diskonteras framtida kassaflöden med en diskonteringsfaktor som beaktar riskfri ränta och den risk som är förknippad med den specifika tillgången.

6. REDOVISNING AV FÖRSÄKRINGSAVTAL

Försäkringsavtal redovisas i enlighet med IFRS 4. Enligt IFRS 4 ska endast sådana kontrakt som överför betydande försäkringsrisk mellan försäkringsgivare och försäkringsstagare redovisas som försäkring. Kontrakt som inte överför tillräcklig risk redovisas som antingen finansiella instrument (lån) eller serviceavtal. Enligt de kontrakt som Länsförsäkringar Halland tecknat utgår olika belopp vid försäkringsfall, beroende på skadans omfattning och kontraktstyp. Samtliga Länsförsäkringar Hallands försäkringskontrakt har bedömts överföra tillräckligt mycket risk för att de ska klassas som försäkring enligt definitionen i IFRS 4.

Premieinkomst

Som premieinkomst redovisas samtliga premier för vilka ansvarighet inträtt, det vill säga när försäkringsperioden börjat löpa eller premien förfallit till betalning, för direkt försäkring och mottagen återförsäkring.

Premieintäkt

Som premieintäkt redovisas den del av premieinkomsten som är hänförlig till redovisningsperioden. Den del av premieinkomsten från försäkringskontrakt som avser tidsperioder efter balansdagen avsätts till premiereserv i balansräkningen. Beräkning av avsättning till premiereserv sker i normalfallet genom att premieinkomsten periodiseras strikt utifrån det underliggande försäkringskontraktets löptid.

Försäkringsersättningar

Försäkringsersättningar utgörs av redovisningsperiodens kostnader för inträffade skador vare sig de är anmälda till bolaget eller inte. I de totala försäkringsersättningarna ingår under perioden utbetalda försäkringsersättningar och förändringar i avsättningar för oreglerade skador. Återvinning avseende redan kostnadsförda skador redovisas som en reducering av skadekostnaden.

Försäkringstekniska avsättningar

Försäkringstekniska avsättningar utgörs av avsättningar för ej intjänade premier och kvardröjande risker samt avsättning för oreglerade skador och motsvarande förpliktelser enligt ingångna försäkringsavtal. Alla förändringar i försäkringstekniska avsättningar redovisas över resultaträkningen.

Avsättningar för ej intjänade premier och kvardröjande risker

Avsättningar för ej intjänade premier och kvardröjande risker avser att täcka den förväntade skade- och driftskostnaden under den återstående löptiden på ingångna försäkringsavtal. Avsättningen beräknas normalt strikt tidsproportionellt, så kallad pro rata temporisberäkning. Om premienivån bedöms vara otillräcklig för att täcka de förväntade skade- och driftskostnaderna, förstärks de med ett tillägg för kvardröjande risker (nivåttillägg). Denna bedömning innefattar bland annat uppskattningar av framtida skadefrekvenser och andra faktorer som påverkar behovet av nivåttillägg.

Avsättningar för oreglerade skador

Avsättningen för oreglerade skador ska täcka de förväntade framtida utbetalningarna för samtliga inträffade skador, inklusive de skador som ännu inte rapporterats till bolaget, så kallad *IBNR-avsättning*. Avsättningen inkluderar även kostnader för skadereglering samt förväntad kostnadsökning. Uppskattningen av avsättningsbehovet görs för de flesta skador med statistiska metoder. Det mest väsentliga antagandet som ligger till grund för dessa metoder är att historiska utfall kan användas för beräkning av framtida skadekostnader.

För de större skadorna och för skador med komplicerade ansvarsförhållanden görs en individuell bedömning. Avsättningarna för de oreglerade skadorna är väsentliga för en bedömning av bolagets redovisade resultat och ställning, eftersom en avvikelse mot faktiska framtida utbetalningar resulterar i ett avvecklingsresultat som redovisas kommande år. En redogörelse för bolagets avvecklingsresultat återfinns i resultatanalysen. Risker för en felaktig avsättning kommenteras vidare i Not 2. Där åskådliggörs också nuvarande avsättning för oreglerade skador genom en beskrivning av skadekostnadens utveckling över tiden.

Bolaget diskonterar trafikskadereserverna, olycksfallsreserverna och skadelivräntorna på grund av skadornas mycket långa avvecklingstid. Vissa utbetalningar kan dröja upp till 30 år. För skadelivräntor, inklusive mottagen återförsäkring avseende skadelivräntor, används den av EIOPA

definierade diskonteringsräntekurvan.

Den är framtagen för att motsvara riskfria räntesatser för relevanta durationer och baseras på marknadsnoteringar för svenska swapräntor. Därtill finns ett makroekonomiskt antagande om en långsiktig ränta på 4,20 procent. För övrig försäkring används en fast räntesats baserad på den statsobligation som har löptid närmast åtagandenas genomsnittliga duration. För direkt trafikförsäkring och mottagen proportionell trafikåterförsäkring används räntesatsen 0,40 procent, baserad på de senaste fem årens 7-åriga statsobligation. För mottagen icke-proportionell trafikåterförsäkring samt för sjuk- och olycksfallsförsäkring, såväl direktförsäkring som mottagen återförsäkring, används räntesatsen 0,60 procent, baserad på de senaste fem årens 10-åriga statsobligation.

Återförsäkring

Kostnader för återförsäkring redovisas i resultaträkningen under kostnadsposten *Premier för avgiven återförsäkring*. *Premier för mottagen återförsäkring* redovisas under intäktsposten *Premieinkomst*. Den del av risken för vilken återförsäkring tecknats redovisas i balansräkningen som *Återförsäkrars andel av försäkringstekniska avsättningar*. Kontroller för att fastställa eventuella nedskrivningsbehov avseende denna post genomförs löpande och per balansdagen. Nedskrivningsbehov föreligger när det bedöms som sannolikt att återförsäkraren inte kommer att infria sina åtaganden enligt återförsäkringsavtalen.

Förutbetalda anskaffningskostnader

Försäljningskostnader som har ett klart samband med tecknande av försäkringsavtal och som bedöms generera en marginal som minst täcker anskaffningskostnaderna har aktiverats. Anskaffningskostnader innefattar driftskostnader som direkt eller indirekt kan hänföras till tecknandet eller förnyandet av försäkringsavtal såsom provisioner, marknadsföringskostnader samt löner och omkostnader för säljpersonal. Anskaffningskostnader avskrivs på tolv månader.

7. ANDRA REDOVISNINGSPRINCIPER AV BETYDELSE

Avsättningar och Ansvarsförbindelser (eventualförpliktelser)

En avsättning redovisas i balansräkningen när en befintlig legal eller informell förpliktelse föreligger som en följd av en inträffad händelse och när det också är troligt att regleringen av denna förpliktelse kommer att kräva ett utflöde av ekonomiska resurser vars storlek kan uppskattas tillförlitligt. En

eventualförpliktelse redovisas när det finns ett möjligt åtagande som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser, eller när det finns åtagande som inte redovisas som en skuld eller avsättning på grund av att det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas.

Den ersättning som bolaget erhåller från Länsförsäkringar Fondliv är till viss del förenad med ett annullationsansvar, vilket innebär att bolaget kan bli återbetalningskyldigt om en kund slutar att betala in sina premier. Denna risk är relativt begränsad då annullationsansvaret är under avvecklande vid förändrad ersättningsmodell.

I bolagets avtal med Länsförsäkringar Bank regleras hur stor ersättning bolaget ska ha för den förmedlade bankaffären. I detta avtal framgår även att Länsförsäkringar Halland ska stå för 80 procent av de kreditförluster som eventuellt uppkommer på de lån som bolaget förmedlat till Länsförsäkringar Bank. Vid samma tillfälle som en befarad förlust identifieras avräknas 80 procent av förlusten från bolagets ersättning, i

normala fall redan upparbetade ersättningar men ännu ej utbetalda. Om förlusterna i extremfall inte täcks av upparbetade ersättningar kommer återstående förlustbelopp att avräknas eventuella framtida ersättningar. Bolaget behöver dock aldrig, inte ens om förlusterna i undantagsfallet skulle bli extremt stora, göra några återbetalningar till Länsförsäkringar Bank.

Av trafikskadelagen och trafikförsäkringsförordningen följer att försäkringsbolag som meddelar trafikförsäkring i Sverige är skyldiga att vara medlemmar i *Trafikförsäkringsföreningen*. Av reglerna följer att medlemsbolagen har ett solidariskt ansvar att finansiera verksamheten i *Trafikförsäkringsföreningen*. Detta hanteras genom att det årliga nettounderskottet fördelas mellan medlemsbolagen på basis av bolagens premievolymer för trafikförsäkring. Av det solidariska ansvaret följer att det enskilda medlemsbolaget kan ha en eventuell tillkommande förpliktelse gentemot *Trafikförsäkringsföreningen* i det fall något annat medlemsbolag inte kan fullgöra sina egna förpliktelser eller i det fall de reserver

för oreglerade skador som hålls av *Trafikförsäkringsföreningen* visar sig otillräckliga.

Skatter

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i resultaträkningen, såvida inte den underliggande transaktionen redovisas i övrigt totalresultat eller direkt mot eget kapital då även den tillhörande skatteeffekten redovisas i övrigt totalresultat eller direkt mot eget kapital.

Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen. Hit hör även justeringar av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Värdering av uppskjuten skatt baserar sig på hur redovisade värden på tillgångar eller skulder förväntas bli realiserade eller reglerade. Uppskjuten skatt beräknas med

tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen.

Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas endast i den mån det är sannolikt att dessa kommer att kunna utnyttjas. Värdet på uppskjutna skattefordringar reduceras när det inte längre bedöms sannolikt att de kan utnyttjas.

Ersättningar till anställda

Enligt *Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2015:12) om årsredovisning i försäkringsföretag* ska en redogörelse för företagets ersättningar offentliggöras i samband med att årsredovisningen fastställs

Beredning och beslut

Bolagets styrelse har inom sig utsett ett *Ersättningsutskott* med uppgift att ansvara för att bereda väsentliga ersättningsbeslut samt beslut om åtgärder för att följa upp tillämpningen av bolagets *Riktlinje för ersättning*. Ersättningsutskottet består av styrelsens ordförande och vice ordförande. Utskottets sammansättning och uppgifter regleras i *Arbetsordning för ersättningsutskottet*.

Bolagets styrelse ska besluta om ersättning och övriga anställningsvillkor för vd. Styrelsen delegerar till *Ersättningsutskottet* att besluta om ersättning till anställda som ingår i bolagets företagsledning och de centrala funktionerna compliance och riskhantering. Beslut om personalförmåner fattas av vd och ska årligen anmälas till bolagets styrelse.

Ersättningsutskottet har ansvarat för beredning och framtagande av bolagets *Riktlinje för ersättning*. Riktlinjen har fastställts av bolagets styrelse 2017-02-17. Styrelsens beslut grundades på analys av vilka risker ersättningsriktlinjen kan vara förknippad med.

Generella principer för ersättning

Utgångspunkten för ersättningsmodellen är att den ska bidra till att skapa goda förutsättningar för bolaget att på ett tillfredsställande sätt bedriva sin verksamhet. Ersättningsmodellen ska vara förenlig med och främja en sund och effektiv riskhantering och inte uppmuntra till ett överdrivet risktagande eller motverka bolagets långsiktiga intressen. Ersättningarna får inte begränsa bolagets förmåga att upprätthålla en lämplig kapitalbas.

Anställda inom bolaget ska ha marknadsmässiga anställningsvillkor. Med detta menas att ersättningarna ska vara i nivå

med branschen på den geografiska marknad där företaget är verksamt. Ersättningsmodellen ska stimulera till goda prestationer och bidra till att göra bolaget till en attraktiv arbetsgivare som kan konkurrera om rätt kompetens på marknaden.

Ersättningsmodell och kriterier för ersättningar

Basen i ersättningsmodellen ska utgöras av fast ersättning, det vill säga fast kontant månadslön. Den fasta ersättningen ska vara på rätt nivå för att attrahera och behålla rätt kompetens och ska sättas individuellt på en nivå med en tydlig koppling till den anställdes arbete och prestation. Utöver fast ersättning tillämpar bolaget målrelaterad ersättning och provisionsbaserad ersättning.

Den målrelaterade ersättningen ska uppmuntra och belöna goda prestationer som långsiktigt leder till att bolaget utvecklas positivt. Styrelsen ska årligen besluta om modell för målrelaterad ersättning och genomföra en riskanalys inför beslut om utbetalning med möjlighet att sätta ersättningen till noll om bolagets finansiella ställning väsentligt försämrats. Målrelaterad ersättning som kan utgå till anställda inom bolaget är målrelaterad ersättning – övergripande mål. Förutsättning för att ersättningen ska utgå är att bolagets totala resultat är positivt och beloppsmässigt ger utrymme för den beräknade ersättningen. Till vd, företagsledning och centrala kontrollfunktionerna compliance och riskhantering utgår ingen målrelaterad ersättning utan endast fast lön.

För anställda som i tjänsten utövar eller kan utöva ett inte oväsentligt inflytande på företagets risknivå (riskbärare) utbetalas 60 procent av målrelaterad ersättning först efter tre år i de fall den målrelaterade ersättningen överstiger ett prisbasbelopp. Beloppsgränsen för uppskjutande av målrelaterad ersättning säkerställer att det inte skapas incitament till ett för högt risktagande och inte heller äventyrar bolagets långsiktigt hållbara resultat.

Provisionsbaserad ersättning kan utgå till säljande personal. Provisionsbaserad ersättning regleras i lokala kollektivavtal och i enlighet med bolagets *Riktlinje för provisionshantering*.

Bolaget kan, utöver kontant ersättning, erbjuda anställda förmåner till exempel i form av rabatter på bank- och försäkringsprodukter eller förmåner inom motion och friskvård. Vid extraordinära arbetsinsatser kan även gratifikationer delas ut efter beslut av vd för medarbetare och av *Ersättningsutskottet* avseende företagsledning.

Särskilda överenskommelser om ersättning i någon form med anledning av anställningsförhållandet i Länsförsäkringar Halland ska godkännas av vd och rapporteras till *Ersättningsutskottet* årligen. Personalchef ansvarar för att rapporteringen görs.

Medarbetare i Länsförsäkringar Halland har möjlighet att avstå del av bruttolön till en tjänstepension.

Kategorin *Anställda i ledande positioner* omfattar företagsledningen. Kategorin *Övriga anställda som kan påverka företagets risknivå* omfattar underwriter, riskingenjörer, IT-ansvarig, ledamöter i lokal kreditdelegation, kreditcontroller.

Ovan kostnadsförda ersättningar är intjänade under räkenskapsåret 2017 och huvudsakligen utbetalade under 2017. Undantaget är årsavräkningar för säljare med rörlig lön reglerat i lokala kollektiva avtal samt Målrelaterad ersättning – resultat, där utbetalning sker under räkenskapsåret 2018. Inga ackumulerade utestående uppskjutna ersättningar föreligger.

Bolagets pensionsplaner

Bolagets pensionsplaner för kollektivavtalade tjänstepensioner är tryggade genom försäkringsavtal. Bolaget har från och med 2008 två olika pensionsplaner i enlighet med bestämmelserna i kollektivavtal. Förmånsbestämd plan för alla födda 1971 och tidigare och avgiftsbestämd plan för alla födda 1972 eller senare där den förmånsbestämda delen utgör den största kostnaden.

Förpliktelse avseende *avgifter till avgiftsbestämda planer för ersättningar efter avslutad anställning* redovisas som en kostnad i resultaträkningen när de uppstår. *Förmånsbestämda planer för ersättning efter avslutad anställning* redovisas på samma sätt som avgiftsbestämda. Bolaget saknar tillräcklig information för att möjliggöra en redovisning i enlighet med IAS 19 och redovisar därför i enlighet med *Rådet för finansiell rapporterings uttalande UFR 10 Pensionsplaner* som omfattar flera arbetsgivare.

När ersättning erbjuds för att uppmuntra frivillig avgång, redovisas en kostnad om det är sannolikt att erbjudandet kommer att accepteras och att antalet anställda som kommer att acceptera erbjudandet tillförlitligt kan uppskattas.

Utöver ovanstående gör bolaget avsättning för pensioner utöver tryggandelagens regler för de anställda som omfattas av den så kallade "62-årsregeln", vilken innebär att alla anställda födda 1955 eller tidigare har rätt att gå i pension vid 62 års ålder. Grunden för avsättningen görs med utgångspunkt från tidigare observationer och en förväntad löneutveckling.

	Fast ersättning tkr	Rörlig ersättning tkr	Antal personer med fast ersättning	Antal personer med rörlig ersättning
Anställda i ledande positioner	9 197	0	8	0
Övriga anställda som kan påverka företagets risknivå	7 909	293	15	13
Övriga anställda	65 966	3 969	130	130
Totalt	83 072	4 262	153	143

8. MODERBOLAGETS REDOVISNINGSPRINCIPER

Av detta avsnitt framgår på vilka punkter moderbolagets redovisningsprinciper avviker från koncernens.

Moderbolagets redovisning är upprättad enligt *Lag om Årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL)* samt *Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om Årsredovisning i försäkringsföretag (FFFS 2015:12)* med ändringsföreskrifter FFFS 2011:28 samt FFFS 2013:6. Bolaget tillämpar även rekommendationen *RFR 2 Redovisning för juridiska personer* utgiven av *Rådet för finansiell rapportering*. Reglerna i RFR 2 innebär att moderbolaget ska tillämpa samtliga av EU godkända IFRS så långt det är möjligt inom

ramen för lagar och med hänsyn till sambandet mellan redovisning och beskattning. Rekommendationen anger vilka undantag från och tillägg till IFRS som ska göras.

Byggnader och mark

I moderbolaget definieras fastigheterna som förvaltningsfastigheter. Samtliga fastigheter är värderade till verkligt värde med värdeförändringen redovisad i resultaträkningen. Då värderingen sker till verkligt värde sker ingen avskrivning på fastigheterna. Fastighetsbeståndet värderas årligen av utomstående oberoende värderingsman med erkända kvalifikationer och med adekvata kunskaper i värderingar av fastigheter av den typ och med de lägen som är aktuella.

Verkligt värde fastställts med en kombinerad tillämpning av ortsprismetod, utifrån jämförelseköp, och avkastningsmetod. Avkastningsmetoden är baserad på nuvärdesberäkning av framtida faktiska kassaflöden i form av driftsnetto under fem år samt nuvärdet av bedömt restvärde år 2022.

Skatter och obeskattade reserver

I moderbolaget redovisas obeskattade reserver inklusive uppskjuten skatt. I koncernredovisningen delas däremot obeskattade reserver upp på uppskjuten skatteskuld och eget kapital.

Koncernbidrag

Koncernbidrag som ett moderbolag erhåller från ett dotterbolag redovisas enligt samma principer som utdelningar det vill säga som en finansiell intäkt. Koncernbidrag som ett moderbolag lämnar till ett dotterbolag redovisas av moderbolaget som investering i aktier i dotterbolag. Aktieägartillskott förs direkt mot eget kapital hos mottagaren och aktiveras i aktier och andelar hos mottagaren, i den mån nedskrivning inte krävs.

NOT 2 RISKER OCH RISKHANTERING

Inledning

Bolagets resultat beror dels på försäkringsverksamheten och de försäkringsrisker som hanteras och dels på kapitalförvaltningen och de marknadsrisker som finns i denna verksamhet. Risk och riskhantering är en central del av verksamheten i Länsförsäkringar Halland. Denna not omfattar en beskrivning av bolagets riskhanteringssystem samt kvantitativa och kvalitativa upplysningar om bolagets risker.

Mål, principer och metoder för bolagets riskhantering

Länsförsäkringar Hallands verksamhet är förenad med risktagande som hanteras genom bolagets ändamålsenliga system för riskhantering och regelefterlevnad. Målet med riskhanteringssystemet är att verksamheten bedrivs med ett medvetet risktagande som aldrig äventyrar bolagets långsiktiga lönsamhet och existens. Riskhanteringssystemet stödjer bolaget i att hantera och medvetet styra de risker bolaget utsätts för, så att onödiga risker undviks eller inte på något sätt uppmuntras. Riskhanteringssystemet är en företagsgenomgripande gemensam ansats i vilken samtliga risker beaktas sammantaget och i relation till varandra. En förutsättning för detta är att

riskhanteringssystemet är väl integrerat med den interna styrningen och kontrollen.

Ett viktigt syfte är också att se till att bolaget har en betryggande solvens i förhållande till de risker bolaget är exponerat för. Riskhanteringssystemet behandlar samtliga risker i riskkartan inklusive underkategorier. I bolagets styrande dokument samt ERSÄ (bolagets Egen risk- och solvensanalys) beskrivs bolagets tolerans mot risker samt hur respektive riskkategori ska hanteras.

Styrelsen har det yttersta ansvaret för att hanteringen och uppföljningen av bolagets risker är tillfredställande. Styrelsen beslutar årligen om bolagets övergripande styrdokument rörande riskhantering samt sätter en toleransnivå för den totala risken. Risktoleransen uttrycks som den lägsta nivå vilken bolagets kapitalkvot (kapitalbas i relation till kapitalkrav) aldrig får gå under. Den övergripande risktoleransen beslutades i juni 2017 till en kapitalkvot om lägst 140 procent.

Styrelsen har tre utskott till sitt förfogande: finansutskott, ersättningsutskott samt risk- och revisionsutskott. Utskottens möten protokollförs och rapporteras till styrelsen.

Finansutskottet ska bestå av styrelsens ordförande samt minst två ytterligare ledamöter och med utgångspunkt i att det ska finnas kompetens och erfarenhet i utskottet. Vd och CFO är adjungerade till finansutskottet. Möjlighet finns att utöka finansutskottet

med en extern ledamot med specialkompetens, beslut om detta ska tas i styrelsen.

Finansutskottet är av styrelsen utsett att strategiskt leda, besluta och bevaka bolagets förvaltning av dess placeringstillgångar och även årligen bereda underlag på normalportfölj, utifrån i ERSÄ fastställt mål för kapitalförvaltningen, inför beslut i styrelsen.

Ersättningsutskottet ska, om inte annat beslutas av styrelsen, bestå av styrelsens ordförande och vice ordförande. *Ersättningsutskottet* ansvarar för att bereda väsentliga ersättningsbeslut och beslutar i frågor avseende ersättning till anställda i företagsledningen och till de centrala funktionerna compliance och riskhantering. Utskottet tar årligen del av resultatet från den uppföljning av företagets ersättningar som genomförts av compliance samt bedömer hur väl efterlevnaden av gällande *Riktlinje för ersättning* varit.

Risk- och revisionsutskottet ska bestå av styrelsens vice ordförande samt minst två ytterligare ledamöter och med utgångspunkt i att det ska finnas kompetens och erfarenhet i utskottet. Utskottet har utsetts av styrelsen i syfte att bereda i risk- och revisionsfrågor och för att kvalitetssäkra och utvärdera bolagets företagsstyrningssystem och interna styrning och kontroll vad gäller finansiell rapportering, riskhantering och riskkontroll, regelefterlevnad och övrig intern styrning. Förutom ovanstående biträder *Risk- och revisionsutskottet* valberedningen i dess arbete inför bolagsstämmans beslut om att utse externrevisor och arvode till denne.

Styrelsen har det övergripanden ansvaret för bolagets riskhantering och vd ansvarar för riskhanteringen inom den operativa verksamheten enligt styrelsens föreskrifter. Det operativa ansvaret för den löpande riskhanteringen fördelas i tre försvarslinjer.

Första försvarslinjen, verksamheten, ansvarar för att risker omhändertas och åtgärdas. Verksamheten som tar risken äger också risken, vilket innebär att den dagliga hanteringen av risker sker i verksamheten. Alla anställda har ett eget ansvar att bidra till en god riskkultur genom att efterleva interna regler avseende systemet för att hantera risk.

Andra försvarslinjen utgörs av kontrollfunktionerna Riskhantering, Compliance och Aktuarie.

Länsförsäkringar Hallands riskkarta

Skadeförsäkringsrisk • Premierisk • Reservrisk • Katastrofrisk	Marknadsrisk • Ränterisk • Aktiekursrisk • Fastighetsrisk • Spreadrisk • Valutarisk • Koncentrationsrisk i placeringstillgångar	Motpartsrisk • Motpartsrisk i avgiven återförsäkring • Motpartsrisk i finansiella derivat • Annan motpartsrisk	Livförsäkringsrisk • Livfallsrisk • Kostnadsrisk • Omprövningsrisk
Operativ risk • Interna oegentligheter • Extern brottslighet • Anställningsförhållanden och arbetsmiljö • Affärsförhållanden • Skada på fysiska tillgångar • Avbrott och störning i verksamhet och system • Transaktionshantering och processtyrning	Likviditetsrisk inklusive finansieringsrisk	Affärsrisk • Strategisk risk • Intjäningsrisk • Ryktesrisk	
	Övriga risker		

Första försvarslinjen Verksamheten	Andra försvarslinjen Kontrollfunktioner	Tredje försvarslinjen Oberoende granskning
Verksamheten består av bolagets ledning, samtliga chefer och medarbetare. Verksamheten ansvarar för att sätta mål, utforma och följa interna regler, processer och kontroll samt att rapportera resultatet	Kontrollfunktionerna består av funktionerna för riskhantering, regelefterlevnad och aktuariet. Kontrollfunktionerna utgör ett stöd till verksamheten genom att bistå och ge råd vid utformning av interna regler, processer och kontroller. Kontrollfunktionerna ansvarar för att utvärdera effektivitet och ändamålsenlighet i första försvarslinjen	Internrevision ansvarar för oberoende granskning av bolagets företagsstyrning, riskhantering och interna styrning och kontroll. Externrevision ansvarar för granskning av årsredovisning, bokföring samt styrelse och vd:s förvaltning.

Riskhanteringsfunktionen, som är en del av andra försvarslinjen, är organisatoriskt direkt underställd vd. Funktionen är objektiv gentemot bolagets affär och fri från påverkan från andra funktioner inom bolaget. Funktionens övergripande mål är att ge en allsidig och saklig bild av bolagets risker, analysera utvecklingen av riskerna samt agera rådgivare till vd och styrelse i riskhanteringsfrågor. Vidare utgör riskhanteringsfunktionen ett övergripande stöd för första försvarslinjen i att identifiera, värdera, styra och rapportera risker så att de kan fullgöra sitt ansvar att bedriva verksamheten med god riskkontroll. Riskhanteringsfunktionen rapporterar kvartalsvis till vd, styrelse, risk- och revisionsutskott och företagsledning.

Compliancefunktionen liksom riskhanteringsfunktionen, tillhör den andra försvarslinjen och är ett stöd för att bolaget ska arbeta enligt gällande regler och har bland annat till uppgift att bistå organisationen vid utformning av interna regelverk, bevaka förändringar i de externa regelverken och följa upp regelefterlevanden i bolaget. Compliancefunktionen ska löpande informera bolagets vd, styrelse, risk- och revisionsutskott och företagsledning rörande iakttagelser i regelverksfrågor. Kvartalsvis rapporteras regelverksrelaterade händelser, pågående aktiviteter och regelverksförändringar skriftligen.

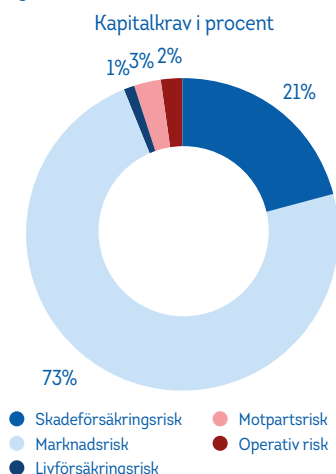
Aktuariiefunktionen ansvarar för att samordna och säkerställa kvaliteten i de försäkringstekniska beräkningarna och utredningarna samt att bland annat bistå styrelsen och vd i aktuariella frågor. Aktuariiefunktionen rapporterar årligen till vd, styrelse och risk- och revisionsutskott.

Tredje försvarslinjen avser *Internrevision* som arbetar på uppdrag av styrelsen. *Internrevision* kontrollerar att verksamheten inom bolaget bedrivs mot fastställda mål och i enlighet med styrelsens intentioner och riktlinjer genom att utvärdera den interna styrningen och kontrollen. *Risk- och revisionsutskottet* har till uppgift att med utgångspunkt från bolagets riskbedömning föreslå styrelsen inriktning och omfattning

för internrevisionens arbete. *Internrevisionen* följer också upp riskhanteringsfunktionens och compliancefunktionens arbete. Funktionen *Internrevision* är utlagd till Länsförsäkringar AB.

Rapportering av risk

Bolaget mäter total risk utifrån en Solvens

II-baserad riskmodell enligt standardformeln. Modellen beräknar ett kapitalkrav (total risk) som förväntas svara mot risken för att insolvens inträffar inom 12 månader med en sannolikhet om högst 0,5 procent. I modellen ingår kapitalkravsberäkning för skadeförsäkringsrisk, marknadsrisk, motpartsrisk, livförsäkringsrisk och operativ risk. Det totala kapitalkravet ställs sedan i relation till bolagets kapitalbas.

Tabellen visar bolagets exponering för skadeförsäkringsrisk, fördelat på premie- och reserverrisk. Bolaget är därutöver exponerat för livförsäkringsrisk i form av skadelivräntor. Bästa skattning av livförsäkringsavsättningen är 184 556 tkr

Affärsgränar (Line of Business), tkr	Volymmått premierisk (premieintäkter för 12 månader)	Volymmått reserverrisk (Bästa skattning av ersättningsreserv)
Sjukdom och olycksfall	30 872	87 404
Trafik	99 230	176 431
Övrig motor	208 346	27 718
Egendom (hem och villa, företag och fastighet)	347 692	154 787
Icke-proportionell sjukåterförsäkring	1 589	4 270
Icke-proportionell trafikåterförsäkring	10 492	128 261
Icke-proportionell egendomsåterförsäkring	30 121	38 829
Totalt	728 342	617 700

Bolagets styrelse, risk- och revisionsutskott samt företagsledning får kvartalsvis en riskrapport, där det bland annat framgår hur de olika riskerna utvecklats över tiden, samt hur relationen mellan kapitalkrav och kapitalbas (kapitalkvot) har utvecklats. Diagrammet ovan visar de olika riskkategorier och andelen av det totala kapitalkravet.

Försäkringsrisk

Bolagets försäkringsrisk består av skadeförsäkringsrisk och livförsäkringsrisk där den huvudsakliga risken är skadeförsäkringsrisk. Den består av premierisk, reserv- risk och katastrofrisk.

Premierisk utgör risken för förluster till följd av att det kommande årets skador blir större än förväntat. *Reserverisk* är risken för förluster på grund av negativt utfall vid avveckling av avsättningarna för oreglerade skador. *Katastrofrisk* är risken för förluster till följd av att extrema väderförhållanden, naturkatastrofer, epidemier eller katastrofer orsakade av mänskliga aktiviteter leder till mycket stora skadebetalningar.

Risikexponering

Bolaget är exponerat mot ovanstående risker inom direkt skadeförsäkring såväl som mottagen skadeåterförsäkring inom områdena sjukdom och olycksfallsförsäkring, egendom, ansvar, motorfordon och trafikförsäkring. När det gäller mottagen återförsäkring är bolaget i första hand exponerat mot risker i de för länsförsäkringsgruppen gemensamma återförsäkringspoolerna, där riskerna är av samma natur som bolagets direktförsäkringsrisker. Bolaget är genom det interna riskutbytet exponerat för katastrofskador som inträffar i de övriga länsbolagen, samtidigt minskar detta den egna katastrofrisken. Livförsäkringsrisken i bolaget består av den livfallsrisk (långlevnadsrisk) som uppstår i de skadelivräntor som är kopplade till trafikaffären och utgör en begränsad andel av bolagets risker.

Riskreducering

Det finns olika metoder att reducera försäkringsrisken. Riskminskningen avseende osäkerheten i enskilda försäkringsavtal åstadkoms dels genom diversifiering, det vill säga genom att utöka portföljen med avtal som är oberoende av varandra, dels genom att säkerställa en i organisationen väl förankrad prissättningsprocess, så att premien i varje enskilt avtal motsvarar den faktiska riskexponeringen. För att säkerställa detta görs inom ramen för prissättningsprocessen löpande uppföljning av tariffer och vid behov görs justeringar av dessa. Bolaget har även upprättat detaljerade riskurvalsregler för att säkerställa en korrekt bedömning och kvantifiering av den risk som tecknas. Ett viktigt led i detta är även besiktning av nya och befintliga risker. I riktlinjerna fastställs inom vilka försäkringsklasser, storlekar, geografiska områden och sektorer där bolaget är villigt att exponera sig för risk. På så sätt säkerställs en lämplig fördelning inom portföljen. Bolaget har särskilda riskbedömningskommittéer, där man löpande utvärderar olika risker och vid behov föreslår lämpliga åtgärder.

I stort sett alla skadeförsäkringskontrakt, undantag bland annat kommunförsäkringar, löper på högst ett år med en inbyggd rättighet för försäkringsföretaget att avböja förlängning, eller att ändra villkor och förutsättningar vid förlängning. Bolaget har i uppdrag att tillhandahålla företags- och privatkunder försäkringslösningar på lokal marknad, vilket således innebär en viss form av geografisk koncentration. I den uppföljning av försäkringsbeståndet som sker finns inte några indikationer på

att bolaget exponeras mot betydande riskkoncentrationer avseende exempelvis branscher. Koncentrationsrisker till enskilda kunder och risker hanteras genom deltagandet i Länsbolagens återförsäkringslösning. Återförsäkring sker via deltagande i återförsäkringsprogram inom kapaciteten för respektive sektion/pool. Bolagets återförsäkringskydd tecknas enligt konsortialavtal mellan länsförsäkringsbolagen med Länsförsäkringar AB genom dess helägda dotterbolag Länsförsäkringar Sak Försäkringsaktiebolag (publ). Återförsäkringsprogrammen ger automatiskt skydd över valda självbehåll upp till kapacitetsbeloppen. För EML över kapaciteten sker avtäckning genom fakultativ återförsäkring vilket innebär att specifika risker som faller utanför kapaciteten återförsäkras separat. Tabellen nedan beskriver länsförsäkringsgruppens återförsäkringsprogram inklusive bolagets valda självbehåll under 2017.

Riskkänslighet

En känslighetsanalys har genomförts genom

att mäta effekten på resultatet och det egna kapitalet av rimligt sannolika förändringar i några centrala antaganden. Effekterna har mätts antagande för antagande med övriga antaganden konstanta.

Känslighetsanalys av försäkringsrisker, tkr	2017	2016
1 procentandels förändring av totalkostnadsprocenten		
Resultateffekt	7 075	6 774
Inverkan på eget kapital	5 519	5 283
1 procent förändring i premienivån		
Resultateffekt	7 437	7 095
Inverkan på eget kapital	5 801	5 534
1 procent förändring i skadeantal		
Resultateffekt	4 477	3 956
Inverkan på eget kapital	3 492	3 086
10 procent förändring i premier för avgiven återförsäkring		
Resultateffekt	6 300	6 220
Inverkan på eget kapital	4 914	4 852

Ovanstående tabell visar hur resultatet före skatt och eget kapital påverkas av förändringar i olika parametrar.

Sektion	Nivå	Självbehåll
Egendom	Enskild risk 1 000 mkr Katastrof 8 000 mkr	9,0 mkr
Ansvar	Enskild risk och Katastrof 300 mkr	0,5 mkr
Motorkasko	Enskilt risk fordon 30 mkr	1,5 mkr
Båt	Enskild risk fritidsbåt 15 mkr Enskild risk fartygskasko 50 mkr Katastrof fartygskasko 200 mkr	0,5 mkr
Olycksfall	Enskild risk 5 mkr Enskild risk barn 13 mkr Katastrof 730 mkr	2,0 mkr
Trafik	Enskild risk 300 mkr per fordon Kumul mellan fler fordon 600 Mkr i Sverige och obegränsad inom "Gröna kort områden"	2,5 mkr

Skadekostnadsutveckling skadeår 2009-2017 Mkr

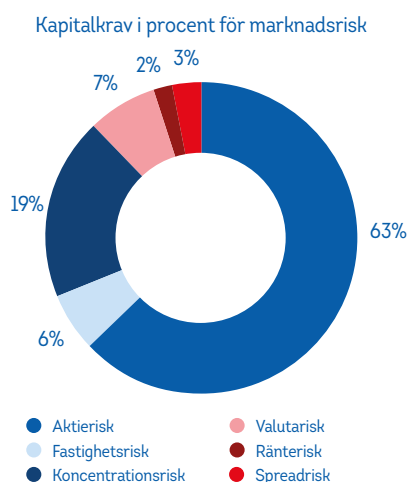
Direkt försäkring, brutto	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Totalt
Uppskattad skadekostnad I slutet av skadeåret	385	377	430	612	515	380	489	428	492	
Ett år senare	418	372	419	513	478	366	463	421		
Två år senare	424	365	417	468	468	368	465			
Tre år senare	421	362	414	453	469	343				
Fyra år senare	412	360	415	455	463					
Fem år senare	411	360	415	399						
Sex år senare	413	357	412							
Sju år senare	411	351								
Ätta år senare	408									
Kvarvarande reserv	19	19	27	29	28	35	71	77	228	532
Ackumulerade utbetalda skadeersättningar	389	332	385	370	435	308	394	345	265	
Kvarvarande reserv 2008 och tidigare										301
Skadebehandlingsreserv										39
Avsättning totalt direkt affär										871

Faktiska skadeanspråk jämfört med tidigare uppskattningar

Utöver känslighetsanalysen utgör också tidigare års skattningar av skadekostnaden för enskilda skadeår ett mått på bolagets förmåga att förutse den slutliga skadekostnaden. Tabellen nedan visar skadekostnadsutvecklingen exklusive skaderegleringskostnader i direkt försäkring och före återförsäkras andel för skadeåren 2009 till 2017. Totalt sett för räkenskapsåret 2017 har bolaget ett positivt avvecklingsresultat brutto i den direkt försäkringsverksamheten på 101 mkr. Av tabellen på sidan 38 framgår hur skattningen av skadekostnaden per skadeår utvecklats årsvis.

Marknadsrisk

Marknadsrisk är risken för förluster till följd av ändringar, i nivå eller volatilitet, av räntor, priser på finansiella tillgångar och valutakurser. Bolagets kapitalförvaltning innebär exponering mot olika typer av marknadsrisk. I följande avsnitt beskrivs bolagets riskexponeringar, styrning och kontroll av risker samt väsentliga händelser som påverkat bolagets riskprofil under 2017. Diagrammet nedan visar de olika riskkategoriernas andel av marknadsrisken.

Marknadsrisk uppstår genom beslut om hur bolagets placeringstillgångar förvaltas. Genom att fastställa *Policy för kapitalförvaltning* och *Riktlinje för förvaltning av bolagets placeringstillgångar* fattar styrelsen beslut om vilka nivåer på marknadsriskerna som kan accepteras. Bolagets strategiska allokering sammanfattas i en normalportfölj, som ska säkerställa en väl diversifierad tillgångsportfölj där aktsamhet i kapitalförvaltningen uppnås och åtagandena mot försäkringstagarna alltid kan fullföljas. De styrande dokumenten revideras minst en gång per år och beslutas av styrelsen.

Det övergripande målet för Länsförsäkringar Hallands kapitalförvaltning är att säkerställa att bolagets åtagande gentemot försäkringstagarna alltid kan fullföljas. Förvaltningen ska eftersträva en stabil avkastning över tid, vilket innebär att avkastningen inte bör fluktuera i för hög grad mellan åren.

Bolagets finansutskott och styrelse erhåller regelbundet en kapitalförvaltningsrapport där det framgår hur förvaltningen gått och hur bolagets placeringstillgångar är placerade. Alla typer av avvikelser gentemot bolagets policy och riktlinjer rapporteras i kapitalförvaltningsrapporten.

Bolagets placeringstillgångar fördelar sig enligt följande:

Mkr	2017-12	2016-12	Förändring
Aktieplaceringar	1 139	1 178	-39
Ränteplaceringar	1 028	969	59
Direktägda fastigheter	353	319	34
LF Halland Förvaltning AB	387	321	66
LFAB	858	778	80
Totala placerings-tillgångar	3 765	3 565	200

Riskkänslighet

En känslighetsanalys har genomförts genom att mäta effekten på resultatet och det egna

kapitalet av rimligt sannolika förändringar i några centrala antaganden. Effekterna har mätts antagande för antagande med övriga antaganden konstanta.

Bolaget genomför löpande olika typer av känslighetsanalyser och stresstester i syfte att bedöma riskkänsligheten i tillgångsportföljen.

Känslighetsanalys av marknadsrisk, tkr	2017	2016
10 procentandelar lägre aktiekurser		
Resultateffekt	199 700	196 122
Inverkan på eget kapital	155 766	152 975
10 procentandelar negativ förändring av valutakurs mot SEK före säkring		
Resultateffekt	81 057	77 607
Inverkan på eget kapital	63 224	60 533
1 procentandels högre räntenivå, påverkan tillgångar		
Resultateffekt	48 426	43 733
Inverkan på eget kapital	37 772	34 112
1 procentandels högre räntenivå, påverkan FTA fer		
Resultateffekt	57 695	57 085
Inverkan på eget kapital	45 002	44 526

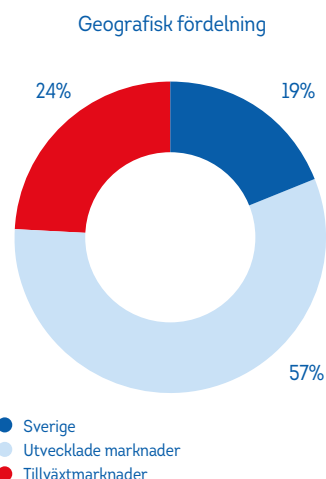
Aktiekursrisk

Bolagets aktieexponering består av det strategiska aktieinnehaven i Länsförsäkringar AB samt noterade och onoterade svenska och utländska aktiefonder. Aktiekursrisken är bolagets enskilt största marknadsrisk och står för över hälften av kapitalkravet för marknadsrisk. Bolagets totala aktieexponering uppgår till 1 997 (1 956) Mkr.

Bolaget försöker även minska risken i aktieportföljen genom att sprida risken på flera olika geografiska regioner, samt på flera olika förvaltare för att på så sätt minska effekten av att en enskild förvaltare tar felaktiga beslut.

Diagrammet visar aktieplaceringarnas (exklusive strategiska placeringar och övriga strategier) geografiska fördelning

Fastighetsrisk

Fastighetsrisk är risken för förlust till följd av ändrade priser på fastigheter till följd av olika omvärldsförändringar. Fastighetsinnehavet är koncentrerat innehav av egna fastigheter i vilken bolagets verksamhet bland annat bedrivs. Bolagets exponering i fastigheter uppgår till 353 (319) mkr.

Bolagets direktägda fastigheter är belägna i Hallands län. Antalet fastigheter uppgår till nio varav sex inrymmer bolagets kontor. Bolagets strategi är att äga de fastigheter som man har verksamhet i. Övriga fastigheter är bostadsfastigheter.

Koncentrationsrisk

Koncentrationsrisk är risken för förlust till följd av att placeringstillgångarna inte är väl diversifierade.

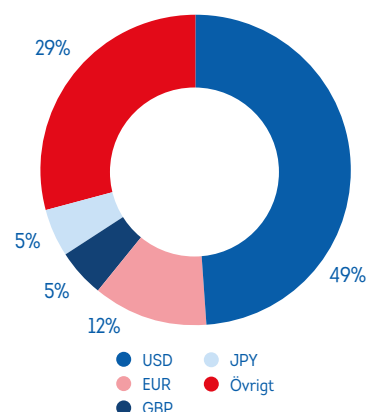
Bolagets strävan är att ha en väl diversifierad placeringsportfölj avseende till exempel sammansättningen av tillgångsslag, geografiska marknader och enskilda emittenter. Limitnivåer i Riktlinjer för förvaltning av bolagets placeringstillgångar säkerställer att detta uppnås. Bolaget har en stor koncentrationsrisk genom det stora strategiska innehavet av aktier i Länsförsäkringar AB och dotterbolaget Länsförsäkringar Halland Förvaltning AB. För att begränsa övriga koncentrationsrisker finns därför limiter som ska säkerställa god diversifiering i resterande del av placeringsportföljen.

Valutakursrisk

Valutarisk är risken för förlust till följd av ändringar av valutakurser. Bolaget har både tillgångar och skulder i utländsk valuta. På skuldsidan är risken mycket begränsad och är endast hänförlig till ett enskilt återförsäkringskontrakt. På tillgångssidan förekommer exponering mot utländsk valuta genom placeringar i fonder där innehaven är i utländsk valuta även om fonden är noterad i svenska kronor. Enligt bolagets Riktlinjer för förvaltning av bolagets placeringstillgångar får andelen ej valutasäkrade tillgångar maximalt uppgå till 30 procent av totala placeringstill-

gångarna. Exponeringen brutto, det vill säga före valutasäkring, uppgår till ett sammanlagt värde på 810 (850) mkr. Vid bokslutsdagen valutasäkrades 100 procent av USD, EUR och JPY exponeringen och 50 procent av GBP-exponeringen. Total valutaexponering efter valutasäkring uppgår till 12 procent. Valutakurs exponering före valutasäkring fördelar sig enligt följande:

Valutaexponering efter valutasäkring

Ränterisk

Ränterisk är risken för förlust till följd av ändring i marknadsräntornas nivå eller volatilitet. Räntebärande placeringar till bunden ränta sjunker i marknadsvärde när räntorna stiger vilket innebär en kostnad för bolaget. Ränteriskens storlek beror på tillgångarnas duration, ju längre löptid desto högre blir ränterisken och desto högre blir följaktligen kostnaden när räntan stiger. Det finns även en ränterisk på skuldsidan, men i motsats till räntebärande tillgångar så uppstår kostnaden för bolaget när räntorna sjunker eftersom skulden då ökar.

Länsförsäkringar Halland har dels ränterisk i sin tillgångsportfölj och dels i den skuld som bolaget har gentemot sina försäkringstagare. Det är därför viktigt att inte bara fokusera på risken i tillgångsportföljen utan risken måste mätas för den totala portföljen av skulder och tillgångar. Bolaget anser att durationen i de räntebärande placeringarna över tid ska vara densamma som för bolagets skuld gentemot försäkringstagarna. Ett avvikelseintervall från detta mål är dock tillåtet.

Bolagets innehav i räntebärande placeringar uppgår totalt till 1 028 (969) mkr. Några räntebärande finansiella skulder finns inte. Bolagets räntebärande portfölj består huvudsakligen av svenska stats- och bostadsobligationer (även obligationer emitterade i andra nordiska länder är till-låtna) men även räntefonder som placerar i statsobligationer, bostadsobligationer och företagsobligationer. Den genomsnittliga

Durationtid/ Mkr	FTA f.e.r enligt Solvens II	Ränte- placeringar	Netto 2017-12-31	Netto 2016-12-31
<1 år	389	127	262	333
1-3 år	159	293	-134	-91
3-5 år	78	313	-235	-229
5-10 år	159	252	-93	-107
10 år	371	45	326	405
Totalt	1 156	1 030	126	311
Duration i år				
FTA f.e.r			8,2	8,5
Ränteplacering			3,9	4,4
Differans			4,3	4,0

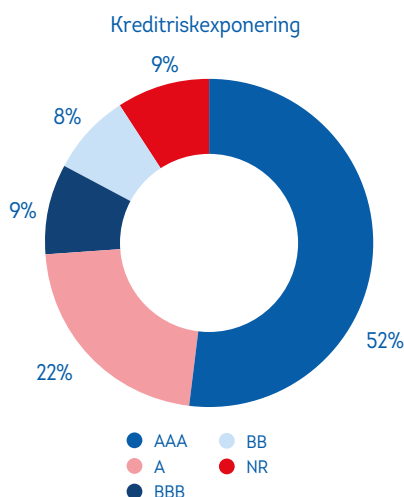
durationen i ränteportföljen uppgick vid årsskiftet till 3,9 (4,4) år.

Kreditspreadrisk

Kreditspreadrisk är risken för förlust till följd av ändring i differensen mellan marknadsräntor på obligationer med kreditrisk och statspappersräntor. Genom innehav i obligationer med kreditrisk och andra räntebärande papper samt övriga lån exponeras bolaget mot risken för att förändrade kreditspreadar påverkar bolaget negativt. Exponeringen finns såväl direkt som indirekt via de räntefonder bolaget investerat i. Bolagets placeringar sker huvudsakligen i värdepapper med hög kreditvärdighet och kreditspreadrisken bedöms därför vara liten. Bolaget hanterar risken genom att fastställa limiter avseende hur stor del av den totala portföljen som får utgöras av obligationer med kreditrisk, samt vilken rating deras emittenter ska ha.

För att begränsa kreditspreadrisken i räntebärande placeringar finns limiter för hur bolaget kan placera hos olika emittenter beroende på ratingklasser i *Riktlinjen för förvaltning av bolagets placeringstillgångar*.

Bolaget har inga finansiella tillgångar som är förfallna till betalning eller som är nedskrivna. Bolaget har inte någon pant, annan säkerhet eller garantier utställda av tredje part för de finansiella tillgångarna.

Motpartsrisk

Motpartsrisk avser risken för förlust till följd av att motparter inte fullgör sina åtaganden och att eventuella säkerheter inte täcker fordran. Bolaget är exponerat mot motpartsrisk dels genom placeringar i finansiella derivat och likvida medel dels genom återförsäkring. Motpartsrisken i placeringstillgångar bedöms vara relativt liten genom att risken begränsas av krav på motpartens rating samt limiter för maximal exponering. I den avgivna återförsäkringen

är risken att betalning inte erhålls från återförsäkringsgivaren enligt avtal också relativt liten. I Länsförsäkringsgruppen används ett regelverk för att ta fram vilka externa återförsäkringsgivare som får användas för att begränsa risken.

Motpartsrisk i finansiella instrument

Motpartsrisk i finansiella derivat hanteras genom angivna limiter för derivatexponeringar, bland annat med krav på motpartens rating, vilka beskrivs i bolagets *Riktlinje för förvaltning av bolagets placeringstillgångar*. Motpartsrisken, avseende de som hanterar bolagets likvida medel, begränsas genom att bolaget anger vilka banker som får hantera bolagets likvida medel och hur stor denna exponering får vara för varje bank.

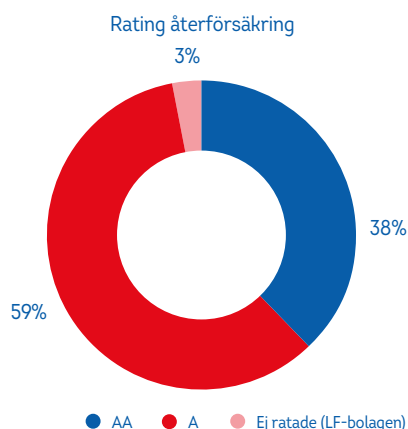
Motpartsrisk i avgiven återförsäkring

Länsförsäkringar Halland köper all återförsäkring genom Länsförsäkringar Sak AB.

Länsförsäkringsgruppen har ett antal interna återförsäkringspooler som ger länsförsäkringsbolagen återförsäkringsskydd. Varje återförsäkringspool köper externt återförsäkringsskydd för att täcka stora skador. Återförsäkringsrisk är risken att betalning inte erhålls från återförsäkringsgivare i enlighet med återförsäkringsavtal. För att begränsa denna risk har länsförsäkringsgruppen ett särskilt regelverk för vilka externa återförsäkringsgivare som får användas. Minimikravet är att återförsäkringsgivaren ska ha minst A-rating enligt *Standard & Poor's* när det gäller affär med lång avvecklingstid och minst BBB-rating på övrig affär. I detta avseende är affär med lång avvecklingstid affär som beräknas ha en längre avvecklingstid än fem år. Dessutom eftersträvas en spridning på ett flertal olika återförsäkrare. Bolaget har på balansdagen en återförsäkringsfordran på 210 (285) mkr avseende återförsäkrarens andel av oreglerade skador.

Löptider för respektive kategori av tillgång/skuld Mkr	2018	2019-2022	2023-2027	2028-	Utan löptid	Totalt
Finansiella tillgångar	127	606	252	45	1 991	3 021
Finansiella skulder	0	0	0	0	0	0
Försäkringstekniska avsättningar fer	389	237	159	371	0	1 156

Operativa risker

Med operativa risker avses förluster till följd av icke ändamålsenliga eller misslyckade interna processer, mänskliga fel, felaktiga system eller externa händelser. Målet för Länsförsäkringar Hallands arbete med operativa risker är att säkerställa att de operativa riskerna inte ska begränsa möjligheterna att nå uppsatta verksamhetsmål. Detta förutsätter en effektiv hantering av de operativa riskerna. Strategin för hantering av de operativa riskerna utgår från insikten att riskerna är en del av bolagets verksamhet och därmed kan inte samtliga risker undvikas, elimineras eller transfereras till tredje part. Däremot kan bolaget genom förebyggande arbete och ändamålsenlig riskhantering och riskkontroll minska risken för att operativa risker materialiseras och därmed reducera de konsekvenser som kan uppstå. Kostnaden för hantering och kontroll av de operativa riskerna ska stå i rimlig proportion till den kostnad eller förlust som kan uppstå om risken skulle inträffa. För att reducera riskerna har bolaget interna regelverk och väl styrda process som tydliggör för medarbetare på alla nivåer inom vilka ramar som verksamheten ska bedrivas. Identifierade kompetensbrister åtgärdas genom regelbunden utbildning. Nyckelkontroller har införts med syfte att säkerställa att processernas resultat är korrekta och kompletta.

I processen för hantering och kontroll av operativa risker ingår identifiering, mätning, övervakning, hantering och rapportering. Analyser av operativ risk genomförs årligen i verksamheten. Operativa risker identifieras, potentiella konsekvenser värderas och sannolikheter att risker inträffar bedöms. För

väsentliga risker utarbetas handlingsplaner som följs upp.

Incidentrapportering och kundklagomålshantering är andra viktiga delar av riskarbetet. Med incident menas negativa händelser som skapar problem eller skada för verksamheten. De incidenter och kundklagomål som inträffar loggas och hanteras i ett särskilt system för att möjliggöra analys och förebyggande åtgärder. En central del i processutvecklingen är att arbeta med ständiga förbättringar där både medarbetares och kunders synpunkter tas tillvara.

Likviditetsrisk

Likviditetsrisk är risken för förlust till följd av att egna åtaganden inte kan fullföljas på grund av brist på likvida medel. För Länsförsäkringar Halland är likviditet normalt inget problem eftersom premierna i försäkringsrörelsen betalas in i förskott och stora skadeutbetalningar ofta är kända långt innan de förfaller. Bolaget har som riktlinje att alltid ha en likviditet (kassa och bankmedel) som uppgår till minst 4 procent av den svenska ränteportföljen. Utöver detta finns alltid möjlighet att med några dagars varsel göra betydligt större belopp likvida genom försäljning av olika placeringstillgångar.

Affärsrisk

Avser risk för förluster till följd av effekter av strategiska beslut, en sämre intjäning eller rykten. Affärsrisker är därmed en följd av dels interna händelser men även externa händelser som konsument- eller konkurrentbeteende. Bolaget arbetar därför kontinuerligt med bevakning av interna och externa händelser som kan innebära risker eller möjligheter. Inom ramen för arbetet med bolagets långsiktiga strategiska plan och mer kortsiktiga affärsplan identifieras affärsrisker som sedan löpande hanteras i företagsledning och styrelse. Skeende som inte kan förutses leder till ytterligare behandling på lednings- och styrelsenivå, när behov av det uppkommer. Som generell princip gäller att den som ansvarar för en del av verksamheten också ansvarar för de riskerna som kan uppkomma, detta gäller även för affärsriskerna. I bolagets egen risk- och solvensanalys (ERSA) utgör de identifierade affärsriskerna en input vid framtagandet av bolagets negativa scenarier (stresser).

Övriga risker

I bolagets avtal med Länsförsäkringar Bank regleras hur stor ersättning bolaget ska ha för den förmedlade bankaffären. I detta avtal framgår även att Länsförsäkringar Halland ska stå för 80 procent av de kreditförluster, som eventuellt uppkommer på de lån som bolaget förmedlat till Länsförsäkringar Bank. Vid samma tillfälle som en befarad förlust identifieras avräknas 80 procent av förlusten från bolagets ersättning, i normala fall redan upparbetade ersättningar men ännu ej utbetalda. Om förlusterna i extremfall inte täcks av upparbetade ersättningar kommer återstående förlustbelopp att avräknas mot eventuella framtida ersättningar. Bolaget behöver dock aldrig, inte ens om förlusterna i undantagsfallet skulle bli extremt stora, göra några återbetalningar till Länsförsäkringar Bank. För att minimera risken för kreditförluster och maximera ersättningarna ska så stor andel av krediterna som möjligt ligga i höga PD-klasser. Under 2017 hade bolaget kostnader på 29,6 (4,6) mkr för konstaterade kreditförluster.

Kapitalhantering / Solvensinformation

Bolagets verksamhet är föremål för myndighetskrav. Dessa krav innehåller förutom godkännande och övervakning av verksamheten även kvantitativa bestämmelser (till exempel kapitalkrav) för att minimera risken för insolvens om oförutsedda förluster skulle uppstå. Bolaget har uppfyllt alla dessa krav under räkenskapsåret.

Riskernas inverkan på kapitalet utvärderas löpande och kapitalhanteringen hänger nära samman med styrningen av riskhanteringen. I samband med den årliga affärsplaneringen genomförs även en egen risk- och solvensanalys som avser att säkerställa att bolaget vid var tid har tillräckligt kapital och tillräcklig likviditet. Analysen tar sin utgångspunkt i arbetet med affärsplanen och dess basscenario och inkluderar även ytterligare scenarier och stresstester för att ge kompletterande underlag om framtida eventuella kapitalbehov. Analysen genomförs på ett sådant sätt att styrelsen och företagsledningen får en ökad gemensam kunskap för frågor om kapitalstruktur, kapitalbehov och beredskap för att vid behov kunna reducera risker eller anskaffa nytt kapital. Bolagets prognoser visar på en fortsatt god kapita-

lisering under de kommande åren även vid mindre gynnsamma händelser.

Nykeltal Solvens II	2017-12	2016-12
Minimikapitalkrav	257	242
Solvenskapitalkrav	1 029	966
Kapitalbas enligt Solvens II	2 406	2 189
Eget kapital enligt Årsredovisning	1 478	1 280
Solvenskapitalkvot, procent	234	227

Styrelsen beslutar årligen om bolagets övergripande styrdokument rörande riskhantering samt sätter en toleransnivå för den totala risken. Risktoleransen uttrycks som den lägsta nivå vilken bolagets kapitalkvot (kapitalbas i relation till kapitalkrav) aldrig får gå under. Den övergripande risktoleransen beslutades i juni 2017 till en solvenskapitalkvot om lägst 140 procent. Utöver att besluta den övergripande risktoleransen ska bolagets styrelse även besluta om bolagets kapitalmål vilket uttrycks som ett intervall mellan en övre och undre målnivå. Kapitalmålens syfte är att spegla bolagets kapitalbehov samt säkerställa att bolaget har tillräckligt med kapital för att kunna möta ett negativt scenario utan att riskera att understiga beslutad risktolerans. Undre målnivån är beslutad till 150 procent och den övre målnivån till 270 procent.

Kapitalbas enligt Solvens II Materiella villkor

Beloppen som rapporteras för initialt kapital, balanserad vinst och årets resultat överensstämmer med vad som redovisas i legalt bokslut.

Beloppet som rapporteras för avstämningsreserven är uppbyggt av flera poster så som obeskattade reserver, omvärdering

av förutbetalda anskaffningskostnader och försäkringstekniska avsättningar. Omvärdering av poster från redovisningen till solvensbalansräkningen följer de regler som anges i försäkringsrörelselagen och EU:s delegerade *Solvens 2-förordning*. Obeskattade reserver medtas i kapitalbasen till 100 procent.

Kapitalbas, mkr Primärkapital (Nivå 1)	2017	2016
Initialt kapital (bundna reserver och uppskrivningsfond)	51	51
Balanserad vinst och årets resultat	1 427	1 229
Avstämningsreserv	928	909
Summa Kapitalbas (Solvens 2)	2 406	2 189

Förväntad utveckling av kapitalbas mkr	2018	2019	2020
Kapitalbas	2 635	2 846	3 093

Den förväntade utvecklingen av kapitalbasen i bolaget är hämtad från bolagets *ERSA-rapport* År 2018 - 2020, vilken är beslutad i bolagets styrelse.

Kapitalbasen förväntas fortsätta växa i och med att prognostiserade positiva resultat adderas till det egna kapitalet i balansräkningen. För detaljer se bolagets *ERSA-rapport*.

Solvenskapitalkrav

Länsförsäkringar Halland använder standardformeln för beräkning av solvenskapitalkravet och intern modell tillämpas inte. En bedömning av standardformelns lämplighet genomförs årligen. Bedömningen innehåller en kombination av kvantitativa och kvalitativa analyser där standardformelns antaganden

jämförs med Bolagets faktiska riskprofil. Bedömningen är att standardformeln skattar Bolagets kapitalbehov väl men avvikelser finns inom enskilda riskkategorier. Följande tabell visar solvenskapitalkravets storlek, totalt och uppdelat per riskmodul, samt minimikapitalkravets storlek.

Solvenskapitalkrav och minimikapitalkrav, mkr	2017	2016
Skadeförsäkringsrisk	278	272
Sjukförsäkringsrisk	44	40
Livförsäkringsrisk	10	10
Marknadsrisk	1 156	1 000
Motpartsrisk	53	215
Diversifiering	-254	-331
Primärt solvenskapitalkrav (BSCR)	1 287	1 206
Operativ risk	32	33
Justering för förlust-täckningskapacitet hos uppskjutna skatter	-290	-273
Solvenskapitalkrav (SCR)	1 029	966
Minimikapitalkrav (MCR)	257	241

Förväntad utveckling av Solvenskapitalkrav och Minimikapitalkrav, mkr	2018	2019	2020
Solvenskapitalkrav(SCR)	1 089	1 137	1 213
Minimikapitalkrav (MCR)	272	284	303

Under 2018 - 2020 ökar kapitalkravet vilket framförallt har sin förklaring i utvecklingen av marknadsrisken. Inom kategorin skadeförsäkringsrisk ökar kapitalkravet i begränsad omfattning som en effekt av utvecklingen av premie- och reservvolym.

74
Konsthallen/Hammagasiniet

GRAFVERKET
KONSTHALL
KIDÅSEN

GLASHYTTA

Not 3**PREMIEINKOMST/PREMIEINTÄKT**

	Koncernen		Moderbolaget	
	2017	2016	2017	2016
Direkt försäkring i Sverige	743 698	709 450	743 698	709 450
Mottagen återförsäkring	43 314	41 245	43 314	41 245
Förändring i Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	-16 481	-11 135	-	-
S:a premieinkomst/premieintäkt	770 531	739 560	787 012	750 695

Not 4**KAPITALAVKASTNING ÖVERFÖRD FRÅN FINANSRÖRELSEN**

	2017	2016
Överförd kapitalavkastning	29 719	42 349
Räntesatser, procent		
Avsättningar för trafikförsäkringar och mottagen återförsäkring med lång avvecklingstid	2,3%	2,0%
Avsättningar för olycksfallsförsäkringar med lång avvecklingstid	2,3%	2,0%
Avsättningar för försäkring med kort avvecklingstid	1,5%	1,7%

Principerna för beräkning av kalkylräntesats redovisas under not 1.

Not 5**UTBETALDA FÖRSÄKRINGSERSÄTTNINGAR**

	Före avgiven återförsäkring		Återförsäkrades andel		Försäkringsersättningar f.e.r.	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Utbetalda försäkringsersättningar	-477 964	-435 177	34 423	69 581	-443 541	-365 596
Driftskostnader för skadereglering	-45 244	-43 917	-	-	-45 244	-43 917
S:a utbetalda försäkringsersättningar	-523 208	-479 094	34 423	69 581	-488 785	-409 513

Not 6**DRIFTKOSTNADER**

	Koncernen		Moderbolaget	
	2017	2016	2017	2016
Funktionsindelad				
Provisioner	25 897	17 809	25 897	17 809
Anskaffningskostnader	86 342	91 660	82 675	91 660
Förändring av förutbetalda anskaffningskostnader	-11 353	5 568	-11 353	5 568
Administrationskostnader	38 336	39 311	38 336	35 644
Provisioner i avgiven försäkring	916	924	916	924
S:a driftskostnader	140 137	155 272	136 470	151 605
<i>Totala driftskostnader före funktionsindelning</i>				
Kostnadsslagsindelad				
Personalkostnader	155 064	169 682	155 064	169 682
Lokalkostnader	5 398	8 928	5 398	8 928
Avskrivningar	7 389	6 007	3 722	2 338
Övrigt	85 796	92 686	85 796	92 686
Förändring av förutbetalda anskaffningskostnader	-11 353	5 568	-11 353	5 568
Ombudersättningar	26 813	924	26 813	924
S:a driftskostnader	269 107	283 794	265 441	280 126
<i>Avgår</i>				
Driftskostnader i finansförvaltningen	10 457	9 033	10 457	9 033
Skaderegleringskostnader (Not B i resultatanalysen)	45 244	43 917	45 244	43 917
Kostnader förmedlad affär	73 269	75 572	73 269	75 572
Summa avgår	128 970	128 521	128 970	128 521
S:a driftskostnader	140 137	155 272	136 470	151 605

Skillnaden mellan moderbolaget och koncernens driftskostnader utgörs av avskrivningar på immateriella tillgångar och rörelsefastigheter.

Not 7**ÖVRIGA TEKNISKA KOSTNADER**

	2017	2016
Premier TFF	-6 478	-5 547
Skadekostnader TFF	9 649	9 718
Driftskostnader TFF	442	921
Ränteintäkter TFF	-75	-138
Totalt resultat TFF	3 539	4 954

Ansvarsförbindelse

Av trafikskadelagen och trafikförsäkringsförordningen följer att försäkringsbolag som meddelar trafikförsäkring i Sverige är skyldiga att vara medlemmar i Trafikförsäkringsföreningen (TFF). Av reglerna följer att medlemsbolagen har ett solidariskt ansvar att finansiera verksamheten i TFF. Detta hanteras genom att det årliga nettounderskottet för TFF fördelas mellan medlemsbolagen på basis av bolagens premievolymer för trafikförsäkring genom en årlig avräkning som fastställs av TFFs stämma. Av det solidariska ansvaret följer att det enskilda medlemsbolaget kan ha en eventuell tillkommande förpliktelse gentemot TFF i det fall något annat medlemsbolag inte kan fullgöra sina egna förpliktelser eller i det fall de reserver för oreglerade skador som hålls av TFF:en visar sig otillräckliga. Då en eventuell förpliktelse kan bero på en mängd olika variabler och situationer så är den i princip omöjlig att bestämma till ett storleksmässigt belopp.

Not 8**KAPITALAVKASTNING, INTÄKTER**

Koncernen	2017	2016
Hyresintäkter från byggnader och mark	14 003	13 831
Utdelning på aktier och andelar	4 533	3 421
<i>Ränteintäkter mm</i>		
- obligationer och andra räntebärande värdepapper	663	1 336
<i>Valutaterminer</i>		
- Valutakursvinst, brutto	15 075	-
<i>Realisationsvinster</i>		
- aktier och andelar	54 294	80 716
- obligationer och andra räntebärande värdepapper	16 096	25 336
S:a kapitalavkastning, intäkter	104 664	124 640

Moderbolaget	2017	2016
Hyresintäkter från byggnader och mark	14 003	13 831
Utdelning på aktier och andelar	5 884	11 772
<i>Ränteintäkter mm</i>		
- obligationer och andra räntebärande värdepapper	663	1 336
<i>Valutaterminer</i>		
- Valutakursvinst, brutto	15 075	-
<i>Realisationsvinster</i>		
- aktier och andelar	53 759	80 716
- obligationer och andra räntebärande värdepapper	16 096	25 336
S:a kapitalavkastning, intäkter	105 480	132 991

Not 9**KAPITALAVKASTNING, KOSTNADER**

	2017	2016
Driftskostnader för byggnader och mark	21 850	15 089
Kapitalförvaltningskostnader	8 796	7 658
<i>Räntekostnader</i>		
- obligationer och andra räntebärande värdepapper	206	46
<i>Valutaterminer</i>		
- Valutakursförlust, brutto	-	10 335
<i>Realisationsförlust</i>		
- aktier och andelar	-	-
- obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	-
- fastigheter	-	-
S:a kapitalavkastning, kostnader	30 852	33 128

Not 10
Orealiserade vinster och förluster på placeringstillgångar

	Orealiserade vinster		Orealiserade förluster	
	2017	2016	2017	2016
Koncernen				
<i>Orealiserat resultat</i>				
- byggnader och mark	25 100	45 900	-	-
- aktier och andelar	208 644	145 316	-	-
- obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	15 336	-4 528	-
- derivat	10 063	-	-	-13 097
S:a realiserade vinster och förluster på placeringstillgångar	243 807	206 551	-4 528	-13 097
Moderbolaget				
<i>Orealiserat resultat</i>				
- byggnader och mark	25 100	45 900	-	-
- aktier och andelar	206 435	144 858	-	-
- obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	15 336	-4 528	-
- derivat	10 063	-	-	-13 097
S:a realiserade vinster och förluster på placeringstillgångar	241 599	206 094	-4 528	-13 097

Not 11
Nettoreultat per kategori av finansiella instrument
Koncernen

2017	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultatet				
Finansiella tillgångar	Via identifiering	Innehav för handels-ändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	Summa
Aktier och andelar	266 078	-	-	-	266 078
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	11 624	-	-	-	11 624
Derivat	25 129	-	-	-	-
Övriga fordringar	9	-	-	-	9
S:a finansiella tillgångar	302 841	-	-	-	302 841
Finansiella skulder	Innehav för handels-ändamål	Övriga skulder	Summa		
Derivat	-	-	-		
Övriga skulder	-	-	-		
S:a finansiella skulder	-	-	-		

forts. Not 11 NETTORESULTAT PER KATEGORI AV FINANSIELLA INSTRUMENT

Moderbolaget

2017	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultatet				Finansiella instrument som kan säljas	Summa
	Via identifiering	Innehav för handels-ändamål	Lånefordringar			
Finansiella tillgångar						
Aktier och andelar	266 078	-	-	-	-	266 078
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	11 624	-	-	-	-	11 624
Derivat	25 129	-	-	-	-	25 129
Övriga fordringar	9	-	-	-	-	9
S:a finansiella tillgångar	302 841	-	-	-	-	302 841
		Innehav för handels-ändamål	Övriga skulder	Summa		
Finansiella skulder						
Derivat	-	-	-	-	-	-
Övriga skulder	-	-	-	-	-	-
S:a finansiella skulder	-	-	-	-	-	-

Koncernen

2016	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultatet				Finansiella instrument som kan säljas	Summa
	Via identifiering	Innehav för handels-ändamål	Lånefordringar			
Finansiella tillgångar						
Aktier och andelar	237 346	-	-	-	-	237 346
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	41 521	-	-	-	-	41 521
Derivat	-	-	-	-	-	-
Övriga fordringar	16	-	-	-	-	16
S:a finansiella tillgångar	278 883	-	-	-	-	278 883

Finansiella skulder		Innehav för handels-ändamål	Övriga skulder	Summa
Derivat	-23 448	-	-	-23 448
Övriga skulder	-	-	-	-
S:a finansiella skulder	-23 448	-	-	-23 448

Moderbolaget

2016	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultatet				Finansiella instrument som kan säljas	Summa
	Via identifiering	Innehav för handels-ändamål	Lånefordringar			
Finansiella tillgångar						
Aktier och andelar	237 346	-	-	-	-	237 346
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	41 521	-	-	-	-	41 521
Derivat	-	-	-	-	-	-
Övriga fordringar	16	-	-	-	-	16
S:a finansiella tillgångar	278 883	-	-	-	-	278 883

Finansiella skulder		Innehav för handels-ändamål	Övriga skulder	Summa
Derivat	-23 448	-	-	-23 448
Övriga skulder	-	-	-	-
S:a finansiella skulder	-23 448	-	-	-23 448

Not 12**ÖVRIGA INTÄKTER**

	2017	2016
Intäkter förmedlad livaffär	20 245	20 422
Intäkter förmedlad bankaffär	62 378	89 499
Intäkter förmedlad agriaaffär	2 209	2 198
Intäkter Länsförsäkringar Fastighetsförmedling	3 686	782
S:a övriga intäkter	88 519	112 902

Not 13**ÖVRIGA KOSTNADER**

	2017	2016
Kostnader förmedlad livaffär	21 128	26 649
Kostnader förmedlad bankaffär	61 241	106 808
Kostnader förmedlad agriaaffär	1 886	1 924
Kostnader Länsförsäkringar Fastighetsförmedling	3 630	947
Kostnader samhällsengagemang	2 140	2 199
S:a övriga kostnader	90 025	138 526

Not 14**BOKSLUTSDISPOSITIONER****Moderbolaget**

	2017	2016
Avsättning till säkerhetsreserv	14 538	43 769
Avsättning till periodiseringsfond	-	-
Överavskrivningar	-387	-661
S:a bokslutsdispositioner	14 151	43 108

Not 15**SKATT PÅ ÅRETS RESULTAT**

	Koncernen		Moderbolaget	
	2017	2016	2017	2016
Aktuell skatt				
Periodens skattekostnad	1 090	2 579	1 090	2 579
Justering för skatt hänförlig till tidigare perioder	218	-13 406	218	-13 406
S:a aktuell skatt	1 308	-10 827	1 308	-10 827
Uppskjuten skattekostnad				
Uppskjuten skatt avseende temporära skillnader	40 082	36 335	37 775	27 658
Uppskjuten skattekostnad avseende aktiverat värde i underskottsavdrag	-	-	-	-
Uppskjuten skatt till följd av ändrade skattesatser	-	-	-	-
S:a uppskjuten skattekostnad	40 082	36 335	37 775	27 658
Totalt redovisad skattekostnad	41 389	25 508	39 083	16 831
Avstämning av effektiv skatt				
Redovisat resultat före skatt	-246 864	-227 291	-236 380	-195 744
Skatt enligt gällande skattesats (22,0%)	54 310	50 004	52 004	43 064
<i>Skatteeffekt av:</i>				
- ej avdragsgilla kostnader	849	467	849	467
- ej skattepliktiga intäkter	-182	33	-182	-1 704
- ej bokförda avdragsgilla kostnader	-15 250	-17 007	-15 250	-17 007
- ej bokförda skattepliktiga intäkter	1 445	5 418	1 445	5 418
- skatt hänförlig till tidigare perioder	218	-13 406	218	-13 406
- övrigt	-	-	-	-
Redovisad skattekostnad	41 389	25 508	39 083	16 831
Gällande skattesats	22,0%	22,0%	22,0%	22,0%
Effektiv skattesats	16,8%	11,2%	16,5%	8,6%

Skatt hänförlig till övrigt totalresultat

Koncernen	2017			2016		
	Före skatt	Skatt	Efter skatt	Före skatt	Skatt	Efter skatt
Aktuariella vinster och förluster	3 667	-807	2 860	3 667	-807	2 860
Övrigt totalresultat	3 667	-807	2 860	3 667	-807	2 860

Bolaget har inga ej aktiverade underskottsavdrag.

Inga skatteposter i moderbolaget har redovisats mot eget kapital.

	Koncernen		Moderbolaget	
	2017	2016	2017	2016
Uppskjuten skatt				
Uppskjuten skatt avseende temporära skillnader				
Placeringstillgångar	184 289	148 559	184 289	148 559
Immateriella tillgångar	-	-	-	-
Obeskattade reserver	171 443	168 256	-	-
Skatt hänförlig till övrigt totalresultat	-	73	-	-
Övriga temporära skillnader	10 605	8 560	10 605	8 560
S:a avsättning för skatter	366 337	325 448	194 894	157 119

Not 16
IMATERIELLA TILLGÅNGAR

Koncernen & Moderbolaget	2017	2016
Ackumulerade anskaffningsvärden	Bokfört värde	Bokfört värde
Vid årets början		
Försäljning/Utrangeringar	-	-
Inköp	9 820	-
Vid årets slut	9 820	-
Ackumulerade avskrivningar		
Vid årets början	-	-
Försäljningar/Utrangeringar	-	-
Avskrivningar	-1 403	-
Vid årets slut	-1 403	-
Totalt värde imateriella tillgångar	8 417	-

Not 17
FÖRVALTNINGS- & RÖRELSEFASTIGHETER / BYGGNADER OCH MARK

	Rörelsefastigheter		Förvaltningsfastigheter	
Koncernen	2017	2016	2017	2016
Ingående verkligt värde	197 400	156 625	123 421	118 296
Ingående anskaffningsvärde	170 020	170 020	62 419	62 419
Tillkommande				
Anskaffningskostnad köpta fastigheter	-	-	-	-
Aktiverade förbättringar	-	-	-	-
Omklassificering				
Anskaffningskostnad	-	-	-	-
Verkligt värde	-	-	-	-
Avgående sålda fastigheter				
Anskaffningsvärde	-	-	-	-
Verkligt värde	-	-	-	-
Ackumulerade avskrivningar	-14 669	-11 002		
Värdeförändringar	5 100	40 775	20 000	6 500
Nedskrivning fastighet	-	-	-	-1 375
Omvärderingar rörelsefastigheter	14 669	11 002	-	-
Utgående verkligt värde	202 500	197 400	143 421	123 421
Utgående anskaffningsvärde	170 020	170 020	62 419	62 419
Förvaltnings- och rörelsefastighets påverkan på periodens resultat				
Hyresintäkter	6 310	6 272	7 546	7 546
Driftskostnader	-5 432	-5 636	3 537	-3 495
Koncernen	2017	2016	2017	2016
Antal	6	6	3	3
Areal kvm	10 899	10 899	6 860	6 860
Verkligt värde, tkr	202 500	197 400	143 421	123 421
Verkligt värde per kvm i kronor	18 580	18 112	20 907	17 991
Direktavkastningskrav vid värdering	3,9 - 6,0	3,9 - 6,0	3,7 - 4,0	3,7 - 4,0

Samtliga fastigheter ligger inom Länsförsäkringar Hallands verksamhetsområde. I den egna verksamheten utnyttjas cirka 5 370 kvm av bolagets fastigheter vilket motsvarar cirka 30 procent av totala fastighetsbeståndet.

Värderingsmetod framgår av not 1. Fastigheterna kategoriseras som nivå 1 tillgångar.

Byggnader och mark
Moderbolaget

	2017	2016
Ackumulerade anskaffningsvärden	Bokfört värde	Bokfört värde
Vid årets början	232 440	232 440
Försäljningar	-	-
Aktivering förbättringar	-	-
Vid årets slut	232 440	232 440
Ackumulerade värdejusteringar		
Vid årets början	88 382	42 482
Försäljningar	-	-
Värdejustering	25 100	45 900
Vid årets slut	113 482	88 382
Totalt värde byggnader och mark	345 921	320 821

Not 18**MATERIELLA TILLGÅNGAR**

Koncernen & Moderbolaget	2017	2016
<i>Ack. anskaffningsvärden för maskiner, kontors- och fastighetsinventarier</i>		
Vid årets början	34 277	49 053
Nyanskaffningar	3 511	1 995
Avyttringar och utrangeringar	-999	-16 771
Vid årets slut	36 789	34 277
<i>Akkumulerade avskrivningar enligt plan</i>		
Vid årets början	-27 087	-41 357
Avyttringar och utrangeringar	980	16 771
Årets avskrivning enligt plan	-2 460	-2 501
Vid årets slut	-28 567	-27 087
S:a materiella tillgångar	8 222	7 190

Not 19**AKTIER OCH ANDELAR I KONCERNFÖRETAG****Moderbolaget**

Länsförsäkringar Halland Förvaltningsaktiebolag, org. nr. 556596-0837
 100 aktier, ägarandel 100 %,
 Företagets säte: Halmstad
 Bokförtvärde: 263 636 (263 636 tkr)

Moderbolaget

Länsförsäkringar Halland Holding AB, org. nr. 556972-5376
 500 aktier, ägarandel 100 %,
 Företagets säte: Halmstad
 Bokförtvärde: 49 179 (49 179 tkr)

	2017	2016
Akkumulerade anskaffningsvärden	Bokfört värde	Bokfört värde
Vid årets början	48 152	48 152
Inköp	-	-
Försäljningar	-	-
Vid årets slut	48 152	48 152
Uppskrivning	46 324	46 324
Akkumulerade värdejusteringar		
Vid årets början	281 383	218 339
Värdejustering	69 917	63 044
Vid årets slut	351 300	281 383
Totalt värde aktier och andelar i koncernföretag	445 776	375 860

Not 20**AKTIER OCH ANDELAR I INTRESSEFÖRETAG****Koncernen**

Försäkringsmäklarna Väst Tommy Andersson AB, org. nr. 556524-9769

480 aktier, ägarandel 48 %, dessutom finns en option att förvärva 52 % av aktierna under 2022.

Säte: Halmstad

Bokförtvärde: 8 298 tkr (8 298)

	2017	2016
Ackumulerade anskaffningsvärden	Bokfört värde	Bokfört värde
Vid årets början	13 001	8 298
Inköp av option	-	7 905
Försäljningar	-	-
Andel i årets resultat	321	197
Andel i övrigt total resultat	-	-
Nedskrivning av option i intresseföretag	-	-7 905
Upp- Nedskrivning av aktier i intresseföretag	-2 530	4 506
Totalt värde aktier och andelar i intresseföretag	10 792	13 001

	2017	2016
Koncernens andel av resultatet i intresseföretaget och dess andel av tillgångar och skulder		
Registreringsland	Sverige	Sverige
Tillgångar	2 555	2 560
Skulder	803	724
Intäkter	2 039	1 954
Resultat	321	197
Ägarandel %	48,0	48,0

Not 21**AKTIER OCH ANDELAR**

	Verkligt värde		Anskaffningsvärde	
	2017	2016	2017	2016
Moderbolaget	2 015 122	1 893 375	1 344 521	1 361 501
Koncernen	2 460 898	2 269 095	1 438 999	1 455 978

Ytterligare information om finansiella instrument finns i not 23.

Not 22**OBLIGATIONER OCH ANDRA RÄNTEBÄRANDE PAPPER**

	Verkligt värde		Upplupet anskaffningsvärde	
	2017	2016	2017	2016
Koncernen & Moderbolag				
Svenska staten	183 882	250 304	184 015	250 056
Svenska kommuner	53 263	59 666	53 087	59 919
Svenska bostadsinstitut	210 880	279 948	214 778	283 118
Övriga svenska emittenter	54 247	99 554	54 032	99 763
Övriga utländska emittenter, räntefonder	343 792	213 513	332 493	202 578
S:a obligationer och andra räntebärande värdepapper	846 063	902 985	838 405	895 434
<i>varav noterade värdepapper</i>	<i>846 063</i>	<i>902 985</i>	<i>838 405</i>	<i>895 434</i>
Positiv skillnad till följd av att bokfört värde överstiger nominella värden	35 416	60 383	35 589	63 556
Negativ skillnad till följd av att bokfört värde understiger nominella värden	-119	-211	-477	-
Förfallostruktur				
Mindre än ett år	31 073	25 242	28 002	25 031
Mellan 1 och 5 år	519 468	577 079	521 704	572 254
Över 5 år	295 522	300 663	288 699	298 149
S:a obligationer och andra räntebärande värdepapper	846 063	902 984	838 405	895 434

Not 23
REDOVISADE VÄRDEN FÖR FINANSIELLA TILLGÅNGAR OCH SKULDER PÅ VÄRDERINGSKATEGORI
Koncernen

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultatet						
2017	Via identifiering	Innehav för handels- ändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	S:a redovisat värde	S:a verkligt värde
<i>Finansiella tillgångar</i>						
Aktier intressebolag	10 792	-	-	-	10 792	10 792
Aktier och andelar	2 460 898	-	-	-	2 460 898	2 460 898
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	846 063	-	-	-	846 063	846 063
Upplupen räntetäkt	3 825	-	-	-	3 825	3 825
Derivat	5 636	-	-	-	5 636	5 636
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	-	-	344	-	344	344
Andra tillgångar	-	-	95 382	-	95 382	95 382
S:a finansiella tillgångar	3 327 215	-	95 726	-	3 422 942	3 422 942
	Via identifiering	Innehav för handels- ändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	S:a redovisat värde	S:a verkligt värde
<i>Finansiella skulder</i>						
Derivat	3 869	-	-	-	3 869	3 869
Övriga skulder	-	-	151 647	-	151 647	151 647
S:a finansiella skulder	3 869	-	151 647	-	155 517	155 517

Moderbolaget

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultatet						
2017	Via identifiering	Innehav för handels- ändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	S:a redovisat värde	S:a verkligt värde
<i>Finansiella tillgångar</i>						
Aktier och andelar i koncernföretag	445 776	-	-	-	445 776	445 776
Aktier och andelar intressebolag	10 792	-	-	-	10 792	10 792
Aktier och andelar	2 015 122	-	-	-	2 015 122	2 015 122
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	846 063	-	-	-	846 063	846 063
Upplupen räntetäkt	3 825	-	-	-	3 825	3 825
Derivat	5 636	-	-	-	5 636	5 636
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	-	-	344	-	344	344
Andra tillgångar	-	-	95 236	-	95 236	95 236
S:a finansiella tillgångar	3 327 215	-	95 581	-	3 422 796	3 422 796
	Via identifiering	Innehav för handels- ändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	S:a redovisat värde	S:a verkligt värde
<i>Finansiella skulder</i>						
Derivat	3 869	-	-	-	3 869	3 869
Övriga skulder	-	-	40 242	-	40 242	40 242
S:a finansiella skulder	3 869	-	40 242	-	44 111	44 111

Koncernen

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultatet						
Finansiella tillgångar	Via identifiering	Innehav för handels- ändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	S:a redovisat värde	S:a verkligt värde
Aktier och andelar intressebolag	13 001	-	-	-	13 001	13 001
Aktier och andelar	2 269 095	-	-	-	2 269 095	2 269 095
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	902 985	-	-	-	902 985	902 985
Upplupen räntetäkt	8 461	-	-	-	8 461	8 461
Derivat	3 974	-	-	-	3 974	3 974
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	-	-	385	-	385	385
Andra tillgångar	-	-	56 759	-	56 759	56 759
S:a finansiella tillgångar	3 197 516	-	57 144	-	3 254 659	3 254 659

Finansiella skulder	Via identifiering	Innehav för handels- ändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	S:a redovisat värde	S:a verkligt värde
Derivat	9 165	-	-	-	9 165	9 165
Övriga skulder	-	-	148 230	-	148 230	148 230
S:a finansiella skulder	9 165	-	148 230	-	157 395	157 395

Moderbolaget

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultatet						
Finansiella tillgångar	Via identifiering	Innehav för handels- ändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	S:a redovisat värde	S:a verkligt värde
Aktier och andelar i koncernföretag	375 860	-	-	-	375 860	375 860
Aktier och andelar intressebolag	13 001	-	-	-	13 001	13 001
Aktier och andelar	1 893 375	-	-	-	1 893 375	1 893 375
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	902 985	-	-	-	902 985	902 985
Upplupen räntetäkt	8 461	-	-	-	8 461	8 461
Derivat	3 974	-	-	-	3 974	3 974
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	-	-	385	-	385	385
Andra tillgångar	-	-	56 613	-	56 613	56 613
S:a finansiella tillgångar	3 197 655	-	56 998	-	3 254 653	3 254 653

Finansiella skulder	Via identifiering	Innehav för handels- ändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	S:a redovisat värde	S:a verkligt värde
Derivat	9 165	-	-	-	9 165	9 165
Övriga skulder	-	-	39 184	-	39 184	39 184
S:a finansiella skulder	9 165	-	39 184	-	48 349	48 349

I nedanstående tabell lämnas upplysningar om hur verkligt värde bestämts för de finansiella instrument som värderas till verkligt värde i balansräkningen. Uppdelning av hur verkligt värde bestämts görs utifrån följande tre nivåer.

Nivå 1: enligt priser noterade på en aktiv marknad för samma instrument

Nivå 2: utifrån direkt eller indirekt observerbar marknadsdata som inte inkluderas i nivå 1

Nivå 3: utifrån indata som inte är observerbara på marknaden värderas aktier och andelar enligt nedan:

Finansiella instrument värderade till verkligt värde i Nivå 3

	Verkligtvärde	Värderings- teknik	Väsentliga icke- observerbara indata	Intervall för estimat (viktat medelvärde)	Känslighets- analys
Aktier och andelar i koncernföretag, PE Secondary	58 886	Substansvärde på underliggande fonders NAV kurser	Prognostiserade vinstmarginaler och justerade markands-multiplar		Förändrade framtida vinstmarginal på de underliggande bolagen och förändrade multiplar i de multipel-värderade bolagen
Aktier och andelar i koncernföretag, LFH Förvaltning	386 890	Substansvärde	Marknads-information och vakanser	Direktavkastning 4,6%-7,5% medelvärde 5,6%	En förändring av kalkylräntan och direktavkastning resulterar i ett högre resp lägre verkligt värde
Aktier och andelar i intressebolag	10 792	Nuvärdesberäkning av diskonterade kassaflöden	Prognostiserad försäljnings-tillväxt och Prognostiserade vinst	5% diskonterings-ränta	Lägre/högre tillväxt i bolaget och sämre/bättre resultat leder till värdeför-ändring på bolaget
Aktier & andelar (LFAB innehav)	856 025	Substansvärde	kreditstockens kvalité inom banken		Sämre resultat i dotter-bolagen inom LFAB koncernen

Koncernen

2017	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
<i>Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde</i>				
Aktier och andelar intressebolag	-	-	10 792	10 792
Aktier och andelar	1 159 097	-	1 301 801	2 460 898
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	846 063	-	-	846 063
Upplupen ränteintäkt	3 825	-	-	3 825
Derivat	5 636	-	-	5 636
S:a	2 014 622	-	1 312 593	3 327 215
<i>Finansiella skulder värderade till verkligt värde</i>				
Derivat	3 869	-	-	3 869
Övriga skulder	151 647	-	-	151 647
S:a	155 517	-	-	155 517

Moderbolaget

2017	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
<i>Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde</i>				
Aktier och andelar i koncernföretag	-	-	445 776	445 776
Aktier och andelar intressebolag	-	-	10 792	10 792
Aktier och andelar	1 159 097	-	856 025	2 015 122
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	846 063	-	-	846 063
Övrig utlåning	-	-	-	-
Upplupen ränteintäkt	3 825	-	-	3 825
Derivat	5 636	-	-	5 636
S:a	2 014 622	-	1 312 593	3 327 215
<i>Finansiella skulder värderade till verkligt värde</i>				
Derivat	3 869	-	-	3 869
Övriga skulder	40 242	-	-	40 242
S:a	44 111	-	-	44 111

Koncernen

2016	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
<i>Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde</i>				
Aktier och andelar intressebolag	-	-	13 001	13 001
Aktier och andelar	1 110 241	-	1 158 854	2 269 095
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	902 985	-	-	902 985
Upplupen ränteutäkt	8 461	-	-	8 461
Derivat	3 974	-	-	3 974
S:a	2 025 661	-	1 171 855	3 197 516
<i>Finansiella skulder värderade till verkligt värde</i>				
Derivat	9 165	-	-	9 165
Övriga skulder	148 230	-	-	148 230
S:a	157 395	-	-	157 395

Moderbolaget

2016	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
<i>Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde</i>				
Aktier och andelar i koncernföretag	-	-	375 859	375 859
Aktier och andelar intressebolag	-	-	13 001	13 001
Aktier och andelar	1 110 380	-	782 995	1 893 375
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	902 985	-	-	902 985
Upplupen ränteutäkt	8 461	-	-	8 461
Derivat	3 974	-	-	3 974
S:a	2 025 800	-	1 171 855	3 197 655
<i>Finansiella skulder värderade till verkligt värde</i>				
Derivat	9 165	-	-	9 165
Övriga skulder	39 184	-	-	39 184
S:a	48 349	-	-	48 349

Koncernens och moderbolagets innehav i
Länsförsäkringar AB-koncernen är 856 025 (775
990) tkr.

Avstämning av verkliga värden i nivå 3

	<i>Byggnader och mark</i>	<i>Aktier och andelar i intresse- bolag</i>	<i>Aktier och andelar inkl. aktier i koncern- företag</i>	<i>Obligationer</i>	<i>Derivat tillgångar</i>	<i>Derivat skulder</i>	<i>Summa</i>
Koncernen & Moderbolaget							
Ingående balans 2017-01-01	-	13 001	1 158 854	-	-	-	1 171 855
<i>Totalt redovisade vinster och förluster</i>							
- redovisat i årets resultat	-	-2 209	142 947	-	-	-	140 738
- redovisat direkt i eget kapital	-	-	-	-	-	-	-
Anskaffningsvärde förvärv	-	-	-	-	-	-	-
Försäljningslikvid försäljning	-	-	-	-	-	-	-
Överföring från nivå 3	-	-	-	-	-	-	-
Överföring till nivå 3	-	-	-	-	-	-	-
Utgående balans 2017-12-31	-	10 792	1 301 801	-	-	-	1 312 593
Orealiserade vinster och förluster redovisade i årets resultat för tillgångar som ingår i den utgående balansen	-	-2 209	142 947	-	-	-	140 738

	<i>Byggnader och mark</i>	<i>Aktier och andelar i intresse- bolag</i>	<i>Aktier och andelar inkl. aktier i koncern- företag</i>	<i>Obligationer</i>	<i>Derivat tillgångar</i>	<i>Derivat skulder</i>	<i>Summa</i>
Ingående balans 2016-01-01	274 921	8 298	1 011 971	-	-	-	1 295 190
<i>Totalt redovisade vinster och förluster</i>							
- redovisat i årets resultat	-	4 703	146 883	-	-	-	151 586
- redovisat direkt i eget kapital	-	-	-	-	-	-	-
Anskaffningsvärde förvärv	-	-	-	-	-	-	-
Försäljningslikvid försäljning	-	-	-	-	-	-	-
Överföring från nivå 3	-274 921	-	-	-	-	-	-274 921
Överföring till nivå 3	-	-	-	-	-	-	-
Utgående balans 2016-12-31	-	13 001	1 158 854	-	-	-	1 171 855
Orealiserade vinster och förluster redovisade i årets resultat för tillgångar som ingår i den utgående balansen	-	4 703	146 883	-	-	-	151 586

Not 24**ÅTERFÖRSÄKRARES ANDEL AV FÖRSÄKRINGSTEKNISKA AVSÄTTNINGAR**

	2017	2016
Återförsäkrares andel i ingående avsättning för oreglerade skador	284 773	332 760
Återförsäkrares andel av förändring i avsättning för oreglerade skador	-74 897	-47 987
S:a återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar	209 875	284 773

Not 25**FÖRUTBETALDA ANSKAFFNINGSKOSTNADER**

Moderbolaget	2017	2016
Föregående års avsättning av förutbetalda anskaffningskostnader	31 394	36 962
Årets avsättning	42 747	31 394
Årets avskrivning	-31 394	-36 962
S:a förutbetalda anskaffningskostnader	42 747	31 394
Anskaffningskostnad med avskrivningstid inom ett år	42 747	31 394

Not 26**LIKVIDA MEDEL / KASSA OCH BANK****Koncernen**

	2017	2016
<i>Nedanstående delkomponenter ingår i likvida medel</i>		
Kassa och banktillgodohavanden	95 382	56 759
S:a enligt rapporten över finansiell ställning och enligt rapporten över kassaflöden	95 382	56 759
Beviljad checkkredit uppgick till	-	-
Utnyttjad del av checkkredit	-	-

Moderbolaget

	2017	2016
<i>Nedanstående delkomponenter ingår i kassa och bank</i>		
Kassa och banktillgodohavanden	95 236	56 613
S:a enligt balansräkningen och enligt rapporten över	95 236	56 613
Beviljad checkkredit uppgick till	-	-
Utnyttjad del av checkkredit	-	-

Not 27**EGET KAPITAL****Bundet eget kapital***Reservfond*

Syftet med reservfonden är att spara en del av nettovinsten, som inte går åt, för täckning av balanserad förlust.

Uppskrivningsfond

Posten omfattar belopp, som satts av till en uppskrivningsfond enligt bestämmelserna i 4 kap 1-2 § ÅRFL.

Fritt eget kapital*Balanserade vinstmedel*

Utgörs av föregående års fria egna kapital efter en eventuell reservfundsavsättning och efter att eventuell vinstutdelning lämnats. Utgör, tillsammans med årets resultat, summa fritt eget kapital.

Ytterligare information om det egna kapitalet finns i Rapport över förändring i eget kapital.

Not 28**Vinstdisposition****Moderbolaget**

Till bolagsstämans förfogande står:

- balanserad vinst	1 229 328 252	kr
- årets resultat	197 297 068	kr
S:a Fritt eget kapital	1 426 625 320	kr

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att kronor 1 426 625 320 kr överförs i ny räkning.

Not 29**OBESKATTADE RESERVER****Moderbolaget**

Säkerhetsreserv	2017	2016
Ingående balans 1 januari	671 152	627 383
Årets förändring	14 538	43 769
Utgående balans 31 december	685 689	671 152
Utjämningsfond	2017	2016
Ingående balans 1 januari	48 900	48 900
Årets förändring	-	-
Utgående balans 31 december	48 900	48 900
Periodiseringsfond	2017	2016
Ingående balans 1 januari	41 751	41 751
Årets förändring	-	-
Utgående balans 31 december	41 751	41 751
Överavskrivningar	2017	2016
Ingående balans 1 januari	2 998	3 659
Årets förändring	-387	-661
Utgående balans 31 december	2 611	2 998
S:a obeskattade reserver	778 951	764 800

Not 30**AVSÄTTNING FÖR EJ INTJÄNADE PREMIER OCH KVARDRÖJANDE RISKER**

	2017	2016
Avsättning för ej intjänade premier		
Vid årets början	302 731	277 915
Försäkring tecknad under perioden	787 012	764 378
Intjänade premier under perioden	-770 531	-739 561
Andra förändringar	-	-
Vid årets slut	319 212	302 731
Avsättning för kvardröjande risker		
Vid årets början	-	-
Tidigare års avsättning som tagits till resultatet	-	-
Nya avsättningar under perioden	-	-
Andra förändringar	-	-
Valutaeffekt	-	-
Vid årets slut	-	-
S:a avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	319 212	302 731

Not 31**AVSÄTTNING FÖR OREGLERADE SKADOR**

	2017 Åter- försäkrarens andel			2016 Åter- försäkrarens andel		
	Brutto		Netto	Brutto		Netto
Avsättning för oreglerade skador						
Ingående balans rapporterade skador	676 699	-145 194	531 505	683 474	-184 221	499 254
Ingående balans inträffade, men ej ännu rapporterade skador	638 767	-139 579	499 188	630 538	-148 539	481 998
Ingående balans avsättning för skaderegleringskostnader	38 094	-	38 094	44 027	-	44 027
S:a Ingående balans	1 353 560	-284 773	1 068 787	1 358 039	-332 760	1 025 280
Förväntad kostnad för skador som inträffat under innevarande period	574 592	-24 624	549 967	443 219	-24 958	418 261
Utbetalt/överfört till försäkringsskulder eller andra kortfristiga skulder	-523 208	34 423	-488 785	-419 094	69 581	-349 513
Förändring av förväntad kostnad för skador som inträffat under tidigare år (avvecklingsresultat)	-126 731	65 099	-61 632	-28 605	3 364	-25 241
Effekt av beståndsöverlåtelse						
Verkligtvärde beståndsöverlåtelse Olycksfall	11 760	-	11 760	-	-	-
S:a Utgående balans	1 289 973	-209 875	1 080 098	1 353 560	-284 773	1 068 787
UB rapporterade skador	453 710	-67 247	386 463	536 368	-145 195	391 173
UB inträffade, men ej ännu rapporterade skador	651 640	-142 629	509 011	638 767	-139 579	499 188
UB skadelivräntor	145 605	-	145 605	140 331	-	140 331
UB avsättning för skaderegleringskostnader	39 018	-	39 018	38 094	-	38 095

Avsättningen för oreglerade skador i trafikförsäkring och olycksfallsförsäkring har diskonterats. Tyngdpunkten i framtida betalningsflöden uppfyller kraven i Finansinspektionens föreskrifter.

För skadelivräntor, inklusive mottagen återförsäkring avseende skadelivräntor, används den av EIOPA definierade diskonteringsräntekurvan. Den är framtagen för att motsvara riskfria räntesatser för relevanta durationer och baseras på marknadsnoteringar för svenska swapräntor. Därtill finns ett makroekonomiskt antagande om en långsiktig ränta på 4,20 %. För övrig försäkring används en fast räntesats baserad på den statsobligation som har löptid närmast åtagandenas genomsnittliga duration. För direkt trafikförsäkring och mottagen proportionell trafikåterförsäkring används räntesatsen 0,40 % (0,6 %). Diskonteringsräntan är baserad på ett vägt medelvärde av räntan på 7-åriga svenska statsobligationer över åren 2013-2017, där värdet för 2017 beräknas som genomsnitt över perioden jan-aug. Från detta värde görs ett allmänt riskavdrag på 20 % av räntesatsen. För mottagen icke-proportionell trafikåterförsäkring samt för sjuk- och olycksfallsförsäkring, såväl direktförsäkring som mottagen återförsäkring, används räntesatsen 0,6 % (1,0 %), diskonteringsräntan är baserad på ett vägt medelvärde av räntan på 10-åriga svenska statsobligationer över åren 2013-2017, där värdet för 2017 beräknas som genomsnitt över perioden jan-aug. Från detta värde görs ett allmänt riskavdrag på 20 % av räntesatsen.

Avsättning för inträffade och rapporterade skador (kända skador) f.e.r. uppgår till 599 315 (676 699) tkr. I avsättningen ingår diskonterade reserver avseende trafik- och olycksfallsskador med 127 101 (152 258) tkr. Skadereserven för inträffade och rapporterade trafik- och olycksfallsskador uppgick, före diskontering till 132 954 (164 212) tkr. Avsättning för inträffade men ej rapporterade skador (okända skador) f.e.r. uppgår till 651 640 (638 767) tkr. I avsättningen ingår diskonterade reserver avseende trafik- och olycksfallsskador med 348 301 (340 547) tkr. Skadereserven för inträffade men ej rapporterade trafik- och olycksfallsskador uppgick, före diskontering till 362 573 (363 990) tkr.

Not 32**AVSÄTTNING FÖR ÅTERBÄRING OCH RABATTER**

	2017	2016
Ingående balans återbäring och rabatter	125 000	60 000
Under perioden reglerad återbäring och rabatt	-120 851	-
Årets avsättning för ej förfallen återbäring	100 000	65 000
Årets avsättning för rabatter	104 149	125 000

Not 33**AVSÄTTNING FÖR PENSION OCH LIKANDE FÖRPLIKTELSE**

Pensionsförpliktelser	2017	2016
Pension till VD	3 541	2 616
Avsättning för övriga pensionsförpliktelser	4 580	6 888
S:a avsättning för pension och liknande förpliktelser	8 121	9 504
Avsättning för åtagande enligt avtal		
Redovisat värde vid periodens ingång	9 505	9 987
Avsättningar som gjorts under perioden	924	-
Belopp som tagits i anspråk under perioden	-1 955	-
Outnyttjade belopp som har återförts under perioden	-353	-482
Redovisat värde vid periodens utgång	8 121	9 505

Forts. Not 33 AVSÄTTNING FÖR PENSION OCH LIKANDE FÖRPLIKTELSE

Bolaget har från 2008 två olika pensionsplaner i enlighet med bestämmelserna i kollektivavtal. Förmånsbestämd plan för alla födda 1971 och tidigare och avgiftsbestämd plan för alla födda 1972 eller senare. Avsättning görs ej i balansräkning då pensionerna tryggas genom försäkring hos FPK med löpande betalning.

Inom koncernen finns ett antal förmånsbestämda pensionsplaner. Den största av dessa planer är ett pensionsavtal från 2006 för försäkringsbranschen där personer födda 1955 eller tidigare frivilligt kan få gå i pension vid 62 års ålder. Villkoren för denna plan är utformade så, att som pension erhålls cirka 65 procent av den pensionsmedförande lönen vid 62 års ålder. Avsättning av gjord med 70 % av lönen för 3 år plus löneskatt och med en beräkning att 100 % av personerna som är berättigade kommer att plocka ut sin pension vid 62-års ålder. Om någon av de avsättningsberättigade valt att arbeta kvar ytterligare något år så minskas avsättningen löpande.

Utöver denna plan finns en avsättning till en kapitalförsäkring till nuvarande VD som uppgår till 2 850 tkr.

Avgiftsbestämda pensionsplaner

Dessa planer är planer enligt vilka företaget betalar fastställda avgifter till en separat juridisk enhet och inte har någon rättslig eller informell förpliktelse att betala ytterligare avgifter. Bolagets utbetalningar avseende avgiftsbestämda planer redovisas som kostnad under den period som de anställda utfört de tjänster avgiften avser. Här redovisas främst avgifter till Försäkringsbranschens Pensionskassa (FPK). Denna plan omfattar alla anställda utom ett fåtal som har individuella lösningar.

FTP-planen genom försäkring i Försäkringsbranschens Pensionskassa (FPK) är en förmånsbestämd pensionsplan som omfattar flera arbetsgivare. Denna pensionsplan innebär enligt IAS 19, Ersättningar till anställda, att ett företag som huvudregel redovisar sin proportionella andel av den förmånsbestämda pensionsförpliktelsen samt av de förvaltningstillgångar och kostnader som är förbundna med pensionsförpliktelsen. I redovisningen ska även upplysningar lämnas enligt kraven för förmånsbestämda pensionsplaner. För närvarande har inte FPK möjlighet att tillhandahålla erforderlig information varför ovan nämnda pensionsplan redovisas som en avgiftsbestämd plan enligt punkt 30 i IAS 19. Det finns inte heller information om framtida överskott eller underskott i planer och om dessa i så fall skulle påverka kommande års avgifter till den.

Not 34

ÖVRIGA SKULDER

	Koncernen		Moderbolaget	
	2017	2016	2017	2016
Leverantörsskulder	12 327	12 128	12 327	12 128
Källskatter	2 165	2 207	2 165	2 207
Premieskatteskuld	19 181	18 775	19 181	18 775
Övriga skulder *	117 974	115 120	6 569	6 074
S:a övriga skulder	151 647	148 230	40 242	39 184

* I koncernen ingår belopp för avseende återförsäkring och direkt försäkring. I moderbolaget redovisas detta på en egen balanspost.

Not 35

SKULDER AVSEENDE DIREKT FÖRSÄKRING

	Moderbolaget	
	2017	2016
Skulder till försäkringstagare	82 110	79 926
Skulder till försäkringsförmedlare	2 653	1 079
Skulder till försäkringsföretag	166	-
S:a skulder avseende direktförsäkring	84 929	81 005

Not 36

UPPLUPNA KOSTNADER OCH FÖRUTBETALDA INTÄKTER

	2017	2016
Semesterlöneskuld	8 175	7 922
Provisioner	1 602	935
Sociala kostnader	3 043	2 224
Räntekostnader	-	-
Övrigt	11 463	13 208
S:a upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	24 283	24 289

Not 37
NÄRSTÅENDE

	År	Försäljning av tjänster (inbetald försäkringspremie) till närstående	Inköp av varor / tjänster från närstående	Övrigt (utbetald skade-ersättning)	Fordran på närstående per 31 december	Skuld till närstående per 31 december
Sammanställning över närståendetransaktioner						
Koncernen						
<i>Närståenderelation</i>						
Intresseföretag						
Försäkringsmäklarna Väst Tommy Andersson AB, se not 20	2017	-	-	-	-	-
Försäkringsmäklarna Väst Tommy Andersson AB, se not 20	2016	-	-	-	-	-
Nyckelpersoner i ledande ställning	2017	301	-	54	-	-
Nyckelpersoner i ledande ställning	2016	238	-	209	-	-

	År	Försäljning av tjänster (inbetald försäkringspremie) till närstående	Inköp av varor / tjänster från närstående	Övrigt (utbetald skade-ersättning)	Fordran på närstående per 31 dec.	Skuld till närstående per 31 dec.
Sammanställning över närståendetransaktioner						
Moderbolaget						
<i>Närståenderelation</i>						
Dotterföretag						
Länsförsäkringar Hallands Förvaltningsaktiebolag, se not 19	2017	-	-	-	-	-
Länsförsäkringar Hallands Förvaltningsaktiebolag, se not 19	2016	-	-	-	-	-
Länsförsäkringar Halland Holding AB, se not 19	2017	-	-	-	-	-
Länsförsäkringar Halland Holding AB, se not 19	2016	-	-	-	-	-
Intresseföretag						
Försäkringsmäklarna Väst Tommy Andersson AB, se not 20	2017	-	-	-	-	-
Försäkringsmäklarna Väst Tommy Andersson AB, se not 20	2016	-	-	-	-	-
Nyckelpersoner i ledande ställning	2017	301	-	54	-	-
Nyckelpersoner i ledande ställning	2016	238	-	209	-	-

Transaktioner med närstående är prissatta på marknadsmässiga villkor.

Transaktioner med nyckelpersoner i ledande ställning

Resultatdelning

De anställda inom Länsförsäkringar Halland har sedan flera år tillbaka ett resultatdelningssystem. Detta premierar produktivitet, effektivitet samt kundnöjdhet. All personal omfattas av samma system undantaget vd, företagsledning och centrala funktionerna compliance och riskhantering där ingen målrelaterad ersättning utgår utan endast fast lön. .

Pensioner

För samtliga befattningshavare i bolaget gäller för försäkringsbranschen normala pensionsvillkor, vilket täckts genom försäkring. Den verkställande direktören har rätt att gå i pension vid 62 års ålder. En premiebaserad pensionsplan utgörande 35% av lönen har för detta ändamål tecknats av bolaget. I övrigt gäller lagstadgade försäkrings- och pensionsförmåner enligt gällande pensionsavtal mellan FAO-FTF. I samband med pensionsavgång slutbetalas FTP.

Avgångsvederlag

Till verkställande direktören utgår, vid uppsägning från bolagets sida, ett avgångsvederlag om en årslön.

Ställda säkerheter samt ansvarsförbindelser till förmån för närstående

Bolaget har tecknat en kapitalförsäkring, med verkställande direktören som försäkringstagare. Kapitalförsäkringen är pantsatt till verkställande direktören.

Upplysningar om löner och ersättningar till styrelse och ledande befattningshavare lämnas i not 38.

Not 38

ANSTÄLLDA OCH PERSONALKOSTNADER

Moderbolaget	2017	2016
Medelantal anställda		
Män	61	65
Kvinnor	92	91
S:a medelantal anställda	153	156
Medelantal ombud		
Fritidsombud	-	-
Specialombud	-	-
S:a medelantal ombud	-	-
Totalt medelantal ombud och anställda	153	156
Löner, andra ersättningar samt sociala kostnader	2017	2016
Styrelse och ledande befattningshavare, 16 (16) personer		
Löner och ersättningar	10 686	10 089
Sociala kostnader	8 479	7 898
varav pensionskostnader	4 949	4 713
S:a styrelse och ledande befattningshavare	19 166	17 987
Övriga medarbetare	2017	2016
Löner och ersättningar	73 466	71 539
varav rörlig ersättning	4 486	5 991
Sociala kostnader	41 555	42 375
varav pensionskostnader	12 169	13 317
S:a övriga medarbetare	115 021	113 914
Totalt, löner och andra ersättningar samt sociala kostnader		
Löner och ersättningar	84 153	81 628
varav rörlig ersättning	4 486	5 991
Sociala kostnader	50 034	50 273
varav pensionskostnader	17 118	18 030
S:a löner och andra ersättningar samt sociala kostnader	134 187	131 901

Ersättning till nyckelpersoner i ledande ställning

	2017			2016		
	Grundlön styrelse arvoden	Rörlig ersättning	Summa	Grundlön styrelse arvoden	Rörlig ersättning	Summa
Styrelseledamöter						
Styrelsens ordförande Karin Starrin	256	98	354	247	96	343
Styrelsens vice ordförande Mikael Elström	141	55	196	130	60	190
Styrelseledamot Jan-Olof Arnäs	106	69	175	93	62	155
Styrelseledamot Johan Sedelius-Hörberg	106	52	158	93	44	137
Styrelseledamot Karin Åkesson	106	56	162	99	49	148
Styrelseledamot AnnaKarin Hamilton	-	-	-	19	14	33
Styrelseledamot Maria Lundgren	-	-	-	14	6	20
Styrelseledamot Henrik Tingstorp	106	55	161	93	48	141
Styrelseledamot Jörgen Rydhmer	106	51	157	79	47	126
Styrelseledamot Kristin Oretorp	106	41	147	79	41	120
Fullmäktige	183	816	999	183	733	916
Verkställande direktören	2 109	-	2 109	2 040	-	2 040
Övriga ledande befattningshavare	7 066	-	7 066	6 638	-	6 638
S:a ersättningar till nyckelpersoner i ledande ställning	10 391	1 294	11 685	9 806	1 199	11 005

Ersättning till de fackliga representanterna har ej utgått.

Ersättning till styrelsen

Till styrelsen utgår arvode enligt bolagsstämmans beslut. Fast arvode per år utgår med 230 tkr till ordförande, 115 tkr till vice ordförande och 80 tkr till övriga ledamöter. Rörligt arvode dvs. dagarvode utgår med 3 000 kronor per hel dag och 1 400 kronor per halv dag. Styrelsearvode utgår inte till personer anställda i bolaget. Ersättning till verkställande direktör beslutas av styrelsen.

Enligt bolagsstämmans beslut utgår arvode till finansutskottets ledamöter som ingår i styrelsen (ej anställda), på 26 tkr, ersättning till revisionsutskottets ledamöter på 26 tkr, dessa redovisas som styrelsearvode. Av företags pensionskostnader avser 0 (-) tkr styrelsens ordförande och 1 496 tkr (884) den verkställande direktören.

Ersättning till ledande befattningshavare

Länsförsäkringar Halland har endast fasta ersättningar till ledande befattningshavare. Ersättning till företagsledning och övriga anställda som rapporterar direkt till vd ska beslutas av ersättningsutskottet efter förslag av vd.

Avgångsvederlag

För verkställande direktören gäller en ömsesidig uppsägning om sex månader. I händelse av uppsägning från bolagets sida utgår utöver uppsägningstiden ett avgångsvederlag motsvarande en årslön.

Pensioner

Företaget har genom det centrala kollektivavtalet avseende tjänstepensioner som tryggats genom försäkring, en särskild rätt för vissa anställda, att den anställda kan avsluta sin tjänstgöring tidigast från och med 62 års ålder. Pensionen mellan 62 år och 65 år är förmånsbestämd. Pension beräknas utgå med cirka 65 % av den pensionsgrundande lönen. Med pensionsgrundande lön menas den fasta lönen. Från 65 år följer villkoren pensionsavtal mellan FAO och FTF/Saco-förbunden.

För samtliga befattningshavare i bolaget gäller för försäkringsbranschen normala pensionsvillkor vilket täckts genom försäkring. Den verkställande direktören har möjlighet att välja pension vid 62-års ålder. En premiebaserad pensionsplan utgörande 35% av lönen har för detta ändamål tecknats av bolaget. I övrigt gäller lagstadgade försäkrings- och pensionsförmåner enligt gällande pensionsavtal mellan FAO-FTF. I samband med pensionsavgång slutbetalas FTP.

Berednings- och beslutsprocess, som tillämpas ifråga om ersättning till företagsledningen

Anställda inom bolaget ska ha marknadsmässiga anställningsvillkor. Med detta menas att ersättningarna ska vara i nivå med branschen på den geografiska marknad där företaget är verksamt. Ersättningsmodellen ska stimulera till goda prestationer och bidra till att göra bolaget till en attraktiv arbetsgivare som kan konkurrera om rätt kompetens på marknaden.

Principer för ersättning till ledande befattningshavare

Ledande befattningshavare i Länsförsäkringar Halland ska ha marknadsmässiga anställningsvillkor. Det är bolagets policy att ersättningarna ska vara i nivå med branschen i genomsnitt. Den totala ersättningen ska vara rimlig, präglad av måttfullhet och väl avvägd, samt bidra till en god etik och organisationskultur och präglas av öppenhet och transparens.

Fast ersättning

Fast ersättning utgår enligt ovanstående generella princip.

Rörlig ersättning

Rörliga ersättningar, provisioner, finns endast i avtal för säljande personal och utgör 5,7 procent av företagets totala lönekostnader. Provisionsbaserad ersättning regleras i lokala kollektivavtal. Alla anställda inom Länsförsäkringar Halland, undantaget Vd, företagsledning och bolagets kontrollfunktioner, har sedan flera år tillbaka ett resultatdelningssystem. Detta premierar produktivitet, effektivitet samt kundnöjdhet. Grunden i resultatdelningssystemet är att prestationer under året ska vara bättre än kalkylerat och baseras på det faktiska ekonomiska utfallet. I det fall resultatdelning utgår innebär det att ersättningen är lika oavsett befattning. Den målrelaterade ersättningen - resultat kan endast utgå om Bolagets totala resultat är positivt och beloppsmässigt ger utrymme för beräknad resultatersättning.

För anställda som i tjänsten utövar eller kan utöva ett inte oväsentligt inflytande på företagets risknivå (riskbärare) utbetalas 60 % av målrelaterad ersättning först efter tre år i de fall den målrelaterade ersättningen överstiger ett prisbasbelopp. Beloppsgränsen för uppskjutande av målrelaterad ersättning säkerställer att det inte skapas incitament till ett för högt risktagande och inte heller äventyrar bolagets långsiktigt hållbara resultat.

Pension

Till förmån för verkställande direktören har Länsförsäkringar Halland tecknat en kapitalförsäkring. Försäkringens värde uppgår per 2017-12-31 till 2 850 tkr (2 105). Under 2017 har 547 tkr (537) löpande satts av till kapitalförsäkringen.

Övriga förmåner

Vid sidan av ovanstående förmåner erbjuds tjänstebil enligt vid var tid gällande villkor (dock utan bruttolöneavdrag), individuell sjukvårdsförsäkring samt övriga förmåner som erbjuds samtlig personal.

Andel kvinnor bland ledande befattningshavare, %	2017	2016
Styrelseledamöter	38%	38%
Andra ledande befattningshavare	62%	50%

Not 39**ARVODE OCH KOSTNADERSÄTTNINGAR TILL REVISORER**

	2017	2016
<i>KPMG</i>		
Revisionsuppdrag	288	300
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	-	45
Skatterådgivning	-	-
Andra uppdrag	-	123
Lekmannarevisorer, revisionsuppdrag	43	69
S:a arvode och kostnadsersättningar till revisorer	331	536

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning, övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter.

Not 40**TILLÄGGSUPPLYSNINGAR ANGÅENDE FÖRSÄKRINGSRÖRELSEN**

Koncern	Totalt 2017	Olycksfall och sjukdom	Motorford., övriga klasser	Brand och annan egen- domsskada	Försäkringsklasser			Summa direkt försäkring	Mottagen återför- säkring
					Allmän ansvarighet	Rättsskydd	Motorfordon ansvar mot tredje man		
Premieinkomst, brutto	787 012	61 247	197 773	330 863	24 688	13 513	115 614	743 698	43 314
Premieintäkt, brutto	770 531	56 404	194 619	325 142	24 264	13 280	114 041	727 750	42 781
Försäkringsersättning, brutto	-453 741	-24 714	-136 014	-196 981	-6 507	-7 226	-62 020	-433 461	-20 280
Driftskostnad, brutto	-135 970	-9 829	-36 331	-64 752	-5 232	-2 673	-16 803	-135 618	-352
Resultat av avgiven återförsäkring	-103 975	-3 900	3 163	-79 450	-6 011	-2 421	-15 356	-103 975	-
Skadeprocent, brutto (%)	58,9%	43,8%	69,9%	60,6%	26,8%	54,4%	54,4%	59,6%	47,4%

Not 41**TILLÄGGSUPPLYSNING TILL KASSAFLÖDEN**

	Koncernen		Moderbolaget	
	2017	2016	2017	2016
Betalda räntor och erhållen utdelning				
Erhållen utdelning	5 349	11 307	5 349	11 307
Erhållen ränta	663	1 336	663	1 336
Erlagd ränta	-205	-45	-205	-45
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet				
Av- och nedskrivningar av tillgångar	6 550	-10 603	2 883	-14 270
Realisationsvinster och -förluster i tillgångar	-83 993	-93 364	-83 993	-93 364
Uppskrivning/värdeförändring	-239 279	-192 783	-237 070	-192 997
Förändring av avsättningar	-6 109	124 727	-6 109	124 727
S:a justeringar	-322 831	-172 022	-324 290	-175 904

Not 42**FÖRVÄNTADE ÅTERVINNINGSTIDPUNKTER FÖR TILLGÅNGAR OCH SKULDER****Koncernen**

2017	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Tillgångar			
Immateriella tillgångar	-	8 417	8 417
Materiella tillgångar	-	210 722	210 722
Förvaltningsfastigheter	-	143 421	143 421
Aktier och andelar	2 015 122	456 568	2 471 691
Obligationer och räntebärande värdepapper	31 073	814 990	846 063
Övriga finansiella placeringstillgångar	5 636	-	5 636
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	-	344	344
<i>Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar</i>			
- Oreglerade skador	11 518	198 358	209 875
Skattefordran aktuell skatt	25 659	-	25 659
Övriga fordringar	210 898	-	210 898
Likvida medel	95 382	-	95 382
<i>Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter</i>			
- Förutbetalda anskaffningskostnader	42 747	-	42 747
- Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	82 339	-	82 339
S:a tillgångar	2 520 375	1 832 821	4 353 195
Skulder			
<i>Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)</i>			
- Ej intjänade premier och kvardröjande risker	319 212	-	319 212
- Oreglerade skador	649 811	640 162	1 289 973
- Återbäring och rabatter	4 149	100 000	104 149
<i>Andra avsättningar</i>			
- Pensioner och liknande förpliktelser	3 605	4 516	8 121
- Skatter	366 337	-	366 337
Övriga finansiella skulder	3 869	-	3 869
Övriga skulder	151 647	-	151 647
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	24 283	-	24 283
S:a skulder och avsättningar	1 522 915	744 678	2 267 592

Moderbolaget

2017	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Tillgångar			
Imateriella tillgångar	-	8 417	8 417
Byggnader och mark	-	345 921	345 921
Aktier och andelar i koncern- & intresseföretag	-	445 776	445 776
Räntebärande värdepapper emitterade av och lån till koncernföretag	-	-	-
Aktier och andelar	2 015 122	10 792	2 025 915
Obligationer och räntebärande värdepapper	31 073	814 990	846 063
Övriga finansiella placeringstillgångar	5 636	-	5 636
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	-	344	344
<i>Återförsäkrars andel av försäkringstekniska avsättningar</i>			
- Oreglerade skador	11 518	198 358	209 875
Fordringar avseende direkt försäkring	168 001	-	168 001
Fordringar avseende återförsäkring	30 367	-	30 367
Skattefordran aktuell skatt	25 659	-	25 659
Övriga fordringar	12 531	-	12 531
Materiella tillgångar	-	8 222	8 222
Likvida medel	95 236	-	95 236
<i>Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter</i>			
- Förutbetalda anskaffningskostnader	42 747	-	42 747
- Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	82 339	-	82 339
S:a tillgångar	2 520 229	1 832 821	4 353 050
Skulder			
<i>Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)</i>			
- Ej intjänade premier och kvardröjande risker	319 212	-	319 212
- Oreglerade skador	649 811	640 162	1 289 973
- Återbäring och rabatter	104 149	-	104 149
<i>Andra avsättningar</i>			
- Pensioner och liknande förpliktelser	3 605	4 516	8 121
- Skatter	-	194 894	194 894
- Övriga avsättningar	-	-	-
Skulder avseende direktförsäkring	84 929	-	84 929
Skulder avseende återförsäkring	26 477	-	26 477
Skatteskuld aktuell skatt	-	-	-
Övriga finansiella skulder	3 869	-	3 869
Övriga skulder	40 242	-	40 242
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	24 283	-	24 283
S:a skulder och avsättningar	1 256 577	839 572	2 096 149

Koncernen

2016	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Tillgångar			
Immateriella tillgångar	-	-	-
Materiella tillgångar	-	204 590	204 590
Förvaltningsfastigheter	-	123 421	123 421
Aktier och andelar	1 906 237	375 860	2 282 096
Obligationer och räntebärande värdepapper	25 242	877 743	902 985
Övriga finansiella placeringstillgångar	3 974	-	3 974
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	-	385	385
<i>Återförsäkrars andel av försäkringstekniska avsättningar</i>			
- Oreglerade skador	86 415	198 358	284 773
Skattefordran aktuell skatt	-	-	-
Övriga fordringar	237 020	-	237 020
Likvida medel	56 759	-	56 759
<i>Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter</i>			
- Förutbetalda anskaffningskostnader	31 394	-	31 394
- Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	70 403	-	70 403
S:a tillgångar	2 417 443	1 780 356	4 197 799
Skulder			
<i>Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)</i>			
- Ej intjänade premier och kvardröjande risker	302 731	-	302 731
- Oreglerade skador	713 398	640 162	1 353 560
- Återbäring och rabatter	-	-	125 000
<i>Andra avsättningar</i>			
- Pensioner och liknande förpliktelser	3 605	5 899	9 504
- Skatter	325 449	-	325 449
- Övriga avsättningar	313	-	313
Övriga finansiella skulder	9 165	-	9 165
Övriga skulder	170 658	-	170 658
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	24 289	-	24 289
S:a skulder och avsättningar	1 549 608	646 061	2 320 669

Moderbolaget

2016	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Tillgångar			
Byggnader och mark	-	320 821	320 821
Aktier och andelar i koncern- & intresseföretag	-	375 860	375 860
Räntebärande värdepapper emitterade av och lån till koncernföretag	-	-	-
Aktier och andelar	1 906 376	-	1 906 376
Obligationer och räntebärande värdepapper	577 079	325 906	902 985
Övriga finansiella placeringstillgångar	3 974	-	3 974
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	-	385	385
Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar			
- Oreglerade skador	86 415	198 358	284 773
Fordringar avseende direkt försäkring	157 646	-	157 646
Fordringar avseende återförsäkring	23 714	-	23 714
Skattefordran aktuell skatt	0	-	-
Övriga fordringar	55 659	-	55 659
Materiella tillgångar	-	7 190	7 190
Likvida medel	56 613	-	56 613
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter			
- Förutbetalda anskaffningskostnader	31 394	-	31 394
- Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	70 403	-	70 403
S:a tillgångar	2 969 273	1 228 519	4 197 792

Skulder

Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)

- Ej intjänade premier och kvardröjande risker	302 731	-	302 731
- Oreglerade skador	713 398	640 162	1 353 560
- Återbäring och rabatter	125 000	-	125 000
Andra avsättningar			
- Pensioner och liknande förpliktelser	3 605	5 899	9 504
- Skatter	-	157 119	157 119
- Övriga avsättningar	-	313	313
Skulder avseende direktförsäkring	81 005	-	81 005
Skulder avseende återförsäkring	28 041	-	28 041
Skatteskuld aktuell skatt	22 428	-	22 428
Övriga finansiella skulder	9 165	-	9 165
Övriga skulder	39 184	-	39 184
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	24 289	-	24 289
S:a skulder och avsättningar	1 348 846	803 493	2 152 339

Not 43**STÄLLDA PANTER**

	2017	2017
Försäkringstekniska avsättningar (f.e.r.) registerförda till	1 503 458	1 496 518
Kapitalförsäkring pantsatt till förmån för anställd	2 850	2 105

Bolagets registerförda tillgångar enligt 5 kapitlet 5§ försäkringsrörelselagen uppgår till 1 503 Mkr. I händelse av obestånd har försäkringstagarna förmånsrätt i de registerförda tillgångarna. Under rörelsens gång har bolaget rätt att föra tillgångar in och ut ur registret så länge som samtliga försäkringsåtaganden är täckta enligt försäkringsrörelselagen.

Not 44**EVENTUALFÖRPLIKTELSE**

Ansvarighet för Humlegården Fastigheter HBs förbindelser som ägare av detta bolag med 2,6 procent.

Med bolagets medlemskap i Trafikförsäkringsföreningen följer ett solidariskt ansvar för föreningens förpliktelser

Not 45**HÄNDELSE EFTER BALANS DAGEN**

Länsförsäkringar Halland, som kundägt bolag, har beslutat att avsätta 100 Mkr till kundåterbäring och har för avsikt att betala ut denna, tillsammans med eventuell avsättning under 2018, under 2019.

Under januari månad 2018 har bolaget drabbats av ett antal större bränder.

I övrigt finns inga händelser av väsentlig betydelse att rapportera.

Halmstad den 16 februari 2018

Karin Starrin
Ordförande

Mikael Elström
Vice ordförande

Jörgen Rydhmer

Kristin Oretorp

Johan Hörberg

Jan-Olof Arnäs

Karin Åkesson

Henrik Tingstorp

Peter Ginstfeldt
Personalrepresentant

Linda Pettersson
Personalrepresentant

Christian Bille
Verkställande direktör

Min revisionsberättelse har lämnats den 16 februari 2018

Ronnie Wernersson
Auktoriserad revisor
KPMG AB

Ordlista

Allmänt

AFFÄR FÖR EGEN RÄKNING, F E R

Den del av försäkringsaffären som ett försäkringsbolag själv står risken för och som alltså inte återförsäkras hos andra bolag. Affär för egen räkning är med andra ord bruttoaffär minskat med avgiven återförsäkring.

BRUTTOAFFÄR

Försäkringsaffär utan avdrag för den del av affären som återförsäkras hos andra bolag.

DIREKTFÖRSÄKRING

Försäkringsaffär som avser avtal direkt mellan försäkringsgivare(försäkringsbolag) och försäkringstagare. Försäkringsbolaget är, till skillnad från vid mottagen återförsäkring, direkt ansvarigt gentemot försäkringstagarna.

KOMBINERAD FÖRSÄKRING

All egendomsförsäkring exklusive motorfordonsförsäkring.

MOTTAGEN ÅTERFÖRSÄKRING

Med mottagen återförsäkring förstås återförsäkringsaffär som mottages från andra försäkringsföretag. Mottagande bolag har i detta fall inget direkt ansvar gentemot försäkringstagarna.

ÅTERFÖRSÄKRING

Om ett försäkringsbolag inte kan eller vill bära hela den ansvarighet som det iklätt sig gentemot försäkringstagare, återförsäkrar bolaget de tecknade försäkringarna, helt eller delvis, hos andra bolag. Man talar här om avgiven återförsäkring (indirekt försäkring) hos de sistnämnda bolagen.

Termer i resultaträkning och rapport över finansiell ställning, kassaflödes- och resultatanalys

AVSÄTTNING FÖR EJ INTJÄNADE PREMIER

En skuldpost som i princip motsvarar den del av premieinkomsten som vid bokslutet hänförs sig till nästkommande år.

AVSÄTTNING FÖR OREGLERADE SKADOR

De skador som inträffar under räkenskapsåret hinner av olika skäl (tidskrävande utredningar m m) inte alltid slutregleras före årets utgång. I bokslutet måste därför en avsättning göras för beräknade, ännu inte utbetalda försäkringsersättningar.

AVSÄTTNING FÖR ÅTERBÄRING

Reserv för återbäring, som tilldelats kunderna, men vid bokslutstillfället ännu inte förfallit till betalning.

AVVECKLINGRESULTAT

I årsbokslutet reserveras medel för skador som inte är slutreglerade vid räkenskapsårets utgång. i *Avsättning för oreglerade skador*. Den bedömning av kommande utbetalningar som gjorts kan av olika skäl visa sig felaktig. Inflationstakten kan bli en annan än den som förutsattes när skadan värderades. Lagstiftning och/eller praxis beträffande personskador kan förändras. Vidare är det rent allmänt svårt att bedöma utbetalningarna för en komplicerad skada, vars slutreglering kan ligga flera år framåt i tiden. Om det beräknade ersättningsbeloppet för en skada visar sig vara övervärderat, uppstår en avvecklingsvinst när ersättningsbeloppet bedöms på nytt eller när skadan slutregleras. Om beloppet undervärderats blir det på motsvarande sätt en avvecklingsförlust.

DISKONTERAD RESERV

Diskontering innebär att reserven beräknas som framtida utbetalningar med avdrag för förväntad framtida avkastning på reserven.

DRIFTSKOSTNADER I FÖRSÄKRINGSRÖRELSEN

Driftskostnader är en sammanfattande benämning på kostnader för anskaffning, försäljning och administration. Kostnader för skadebehandling inkluderas i *Försäkringsersättningar*.

FÖRSÄKRINGSERSÄTTNINGAR

Utbetalda försäkringsersättningar plus Avsättning för oreglerade skador vid årets slut minus Avsättning för oreglerade skador vid årets början. En del av försäkringsersättningarna utgörs av reservavvecklingsresultat.

FÖRSÄKRINGSTEKNISKA AVSÄTTNINGAR

Sammanfattade benämningar på gjorda avsättningar för ej intjänade premier och kvardröjande risker, oreglerade skador och återbäring. Avsättning för ej intjänade premier motsvarar i princip den del av premieinkomsten som vid bokslutet hänförs sig till nästkommande år.

IMMATERIELLA TILLGÅNGAR

Utgifter för utveckling, där forskningsresultat eller annan kunskap tillämpas för att åstadkomma nya eller förbättrade produkter eller processer, redovisas som en tillgång i balansräkningen, om produkten/processen är tekniskt och kommersiellt användbar och företaget har tillräckliga resurser att fullfölja utvecklingen och därefter använda eller sälja den immateriella tillgången. I balansräkningen redovisade utvecklingskostnader är upptagna till anskaffningsvärde minus ackumulerade

avskrivningar och nedskrivningar.

Den immateriella tillgången ska vara identifierbar och förväntas ge framtida ekonomiska fördelar.

KAPITALAVKASTNING ÖVERFÖRD FRÅN FINANSRÖRELSEN

Premier betalas i förskott, medan drifts- och skadekostnader betalas i efterskott. De medel som inte betalats ut placerar bolaget så att det ger en avkastning. Den beräknade räntan, kalkylräntan, på dessa placeringar förs över från kapitalförvaltningen till försäkringsrörelsen.

KASSAFLÖDESANALYS

Kassaflödesanalysen beskriver förändringen i de likvida tillgångarna under räkenskapsperioden. Kassaflödesanalysen uppdelas i kassaflöde från löpande verksamhet, investeringar och finansiering.

KVARDRÖJANDE RISKER

Om Avsättning för ej intjänade premier bedöms otillräcklig för att täcka förväntade skade- och driftkostnader för det gamla försäkringsbeståndet fram till nästa förfallodag, skall denna ökas med avsättning för kvardröjande risker.

PREMIEINKOMST

Under året influtna premier med förfallodag under det aktuella året, fordringar avseende pågående försäkringsavtal samt förskottsbetalda premier med förfallodag under det aktuella året.

PREMIEINTÄKTER

Avser den premieinkomst som avser räkenskapsåret. Premierna inbetalas vid skilda förfallodagar under året och avser som regel en försäkringstid av ett år. Vid räkenskapsåret slut har bolaget således erhållit premier som till större eller mindre del avser närmast följande år.

Denna del av premieinkomsten redovisas i bokslutet som en skuldpost: Avsättning för ej intjänade premier (utgående premiereserv). Motsvarande skuldpost vid räkenskapsårets början frigörs och är en intäkt för det aktuella året (ingående premiereserv). Se även kvardröjande risker nedan.

Premieintäkten för året består av följande poster; Avsättning för ej intjänade premier vid årets början plus Premieinkomst under året minus Avsättning för ej intjänade premier vid årets slut.

UPPSKJUTEN SKATT

Skatteskuld på realiserade vinster, på skillnaden mellan bokfört och skattemässigt värde på fastigheter, samt på andra temporära skillnader.

Övriga termer och nyckeltal

DIREKTAVKASTNINGSPROCENT

Nettot av ränteutgifter, räntekostnader, utdelning på aktier och andelar och över-/underskott på egna fastigheter i procent av tillgångarnas utgående marknadsvärden inklusive upplupen ränta plus viktning (in- respektive utgående värden) av i försäkringsrörelsen under året uppkomna kassaflödesnetto.

KAPITALBAS

Kapitalbasen är enkelt uttryckt det tillgängliga kapitalet. Ett företags kapitalbas består av eget kapital och öppet redovisade övervärden (netto) i tillgångar, exklusive värdet av immateriella tillgångar samt skillnaden mellan odiskonterade och diskonterade avsättningar för oreglerade skador.

KONSOLIDERINGSGRAD

Förhållandet mellan konsolideringskapital och premieinkomst för egen räkning. Uttrycks i procent och används inom skadeförsäkring.

KONSOLIDERINGSKAPITAL

Sammanfattade benämning på summan av beskattat eget kapital, obeskattade reserver, uppskjuten skatt samt övervärden i dotterföretag.

SKADEPROCENT, DIREKT FÖRSÄKRING

Försäkringsersättningarna i direkt försäkring dividerade med premieintäkterna i direkt försäkring.

SOLVENS-MARGINAL

Erforderlig solvensmarginal är ett mått på lägsta nivå på kapitalbasen, som tillåts enligt gällande lagstiftning. Beräkningen av den görs dels utifrån bolagets premieinkomster, dels utifrån dess skadeersättningar. Den erforderliga solvensmarginalen är det högsta av de två beräknade värdena.

TOTALAVKASTNINGSPROCENT

Summan av direktavkastning, realiserade vinster och förluster samt realiserade värdeförändringar under året i relation till under året genomsnittligt förvaltat kapital, dvs. ingående marknadsvärde plus viktning (in- respektive utgående värden) av i försäkringsrörelsens under året uppkomna kassaflödesnetto.

TOTALKOSTNADSPROCENT, DIREKT FÖRSÄKRING

Summan av försäkringsersättningar och driftskostnader i direkt försäkring dividerad med premieintäkten i direkt försäkring.

Revisionsberättelse och granskningsrapport

Till bolagsstämman i Länsförsäkringar Halland, org. nr 549202-0028

RAPPORT OM ÅRSREDOVISNINGEN OCH KONCERNREDOVISNINGEN

Uttalanden

Jag har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Länsförsäkringar Halland för år 2017.

Enligt min uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2017 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2017 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt International Financial Reporting Standards (IFRS), så som de antagits av EU, och lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Jag tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och för koncernen.

Mina uttalanden i denna rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen är förenliga med innehållet i den kompletterande rapport som har överlämnats till moderbolagets revisionsutskott i enlighet med revisorsförordningens (537/2014) artikel 11.

Grund för uttalanden

Jag har utfört revisionen enligt International

Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Jag är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisionssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav. Detta innefattar att, baserat på min bästa kunskap och övertygelse, inga förbjudna tjänster som avses i revisorsförordningens (537/2014) artikel 5.1 har tillhandahållits det granskade bolaget eller, i förekommande fall, dess moderföretag eller dess kontrollerade företag inom EU.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Särskilt betydelsefulla områden

Särskilt betydelsefulla områden för revisionen är de områden som enligt min professionella bedömning var de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen för den aktuella perioden. Dessa områden behandlades inom ramen för revisionen av, och i mitt ställningstagande till, årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet, men jag gör inga separata uttalanden om dessa områden.

Försäkringsteknisk avsättning

Se redovisningsprinciper i not 1 och andra relaterade upplysningar om Försäkringsteknisk avsättning i not 2 för detaljerade upplysningar och beskrivning av området.

Beskrivning av området

Bolagets försäkringstekniska avsättning uppgår till 1 713 MSEK per 31 december 2017, vilket motsvarar 39 procent av bolagets totala skulder.

Detta är ett område som innefattar

betydande bedömningar avseende osäkra framtida utfall, främst avseende tidpunkt och storlek för inträffade skador som ska regleras till försäkringstagare.

Bolaget använder etablerade aktuariella värderingsmodeller för beräkningarna av den försäkringstekniska avsättningen. Modellernas komplexitet ger dock upphov till risk för fel på grund av otillräcklig/ofullständig data eller felaktig utformning eller tillämpning av modellerna.

Ekonomiska antaganden som diskonteringsränta, samt aktuariella antaganden rörande skademönster är exempel på viktiga indata som används för att uppskatta dessa avsättningar.

Hur området har beaktats i revisionen

Jag har bedömt de aktuariella antaganden i reserveringsmetoderna genom att jämföra värderingsantagandena med bolagets egna utredningar, myndighetskrav och bransch-siffror.

Jag har stickprovsvis testat kontroller i företagsledningens process för bl a extrahering av data som input till de aktuariella beräkningarna.

Jag har använt mina interna specialister på aktuariella frågor för att utmana de metoder och antaganden som använts vid prognostisering av kassaflöden och värderingen av avsättningen. Vidare har jag via kontrollberäkningar verifierat att avsättningen är rimlig jämfört med de förväntade avtalsenliga förpliktelserna.

Jag har också kontrollerat fullständigheten i de underliggande fakta och omständigheter som presenteras i upplysningarna i årsredovisningen och bedömt om informationen är tillräckligt omfattande för att förstå företagsledningens bedömningar.

Värdering av finansiella instrument klassificerade som nivå 2 och 3

Se redovisningsprinciper i not 1 och andra relaterade upplysningar om Finansiella instrument i not 2 för detaljerade upplysningar och beskrivning av området.

Beskrivning av området

Bolaget har finansiella tillgångar som värderas till verkligt värde och som klassificeras i nivå 2 och 3 enligt IFRS värderingshierarki.

Bolaget har finansiella tillgångar i nivå 2 om 0 MSEK, finansiella tillgångar i nivå 3 om 1 312 MSEK. Sammanlagt motsvarar detta 30 procent av bolagets totala tillgångar.

Värderingen av finansiella tillgångar som klassificeras i nivå 2 enligt IFRS värderingshierarki bygger på observerbara marknadsdata som inte inkluderas i nivå 1. Eftersom representativa transaktioner för de aktuella tillgångarna endast finns i begränsad omfattning är det uppskattade värdet på tillgångarna svårbedömt.

Värderingen av finansiella tillgångar som klassificeras i nivå 3 enligt IFRS värderingshierarki innefattar betydande bedömningar av företagsledningen, eftersom de värderas baserat på indata som ej är observerbara av externa parter.

Bolagets tillgångar enligt ovan, utgörs av aktier och andelar.

Hur området har beaktats i revisionen

Jag har testat nyckelkontroller i värderingsprocessen, innefattande företagsledningens fastställande och godkännande av antaganden och metoder som använts i modellbaserade beräkningar, kontroller av kvalitet i data, förändringshantering avseende interna värderingsmodeller samt företagsledningens genomgång av värderingar utförda av externa specialister.

Jag har bedömt metoderna i värderingsmodellerna mot branschpraxis och värderingsriktlinjer.

Jag har jämfört använda antaganden med lämpliga referensvärden och priskällor samt undersökt betydande avvikelser.

Jag har också kontrollerat fullständigheten i de underliggande fakta och omständigheter som presenteras i upplysningarna i årsredovisningen och bedömt om informationen är tillräckligt omfattande för att förstå företagsledningens bedömningar samt av tillämpade metoder.

Annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för den andra informationen. Den andra informationen består av sidorna 2-13 samt 73-83 (men innefattar inte

årsredovisningen och koncernredovisningen och vår revisionsberättelse avseende dessa).

Mitt uttalande avseende årsredovisningen och koncernredovisningen omfattar inte denna information och jag gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med min revision av årsredovisningen och koncernredovisningen är det mitt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen och koncernredovisningen. Vid denna genomgång beaktar jag även den kunskap jag i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om jag, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är jag skyldig att rapportera detta. Jag har inget att rapportera i det avseendet

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att de ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och, vad gäller koncernredovisningen, enligt IFRS så som de antagits av EU. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Styrelsens revisionsutskott ska, utan att det påverkar styrelsens ansvar och uppgifter i övrigt, bland annat övervaka bolagets finansiella rapportering.

Revisorns ansvar

Mina mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte

innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller mina uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar jag mig en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i

årsredovisningen och koncernredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen och koncernredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag och en koncern inte längre kan fortsätta verksamheten.

- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen och koncernredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen och koncernredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- inhämtar jag tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för enheterna eller affärsaktiviteterna inom koncernen för att göra ett uttalande avseende koncernredovisningen. Jag ansvarar för styrning, övervakning och utförande av koncernrevisionen. Jag är ensamt ansvarig för mina uttalanden.

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

Jag måste också förse styrelsen med ett uttalande om att jag har följt relevanta yrkesetiska krav avseende oberoende, och ta upp alla relationer och andra förhållanden som rimligen kan påverka mitt oberoende, samt i tillämpliga fall tillhörande motåtgärder.

Av de områden som kommuniceras med styrelsen fastställer jag vilka av dessa områden som varit de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen, inklusive de viktigaste bedömda riskerna för väsentliga felaktigheter, och som därför utgör de för revisionen särskilt betydelsefulla områdena. Jag beskriver dessa områden i revisionsberättelsen såvida inte lagar eller andra författningar förhindrar upplysning om frågan.

RAPPORT OM ANDRA KRAV ENLIGT LAGAR OCH ANDRA FÖRFATTNINGAR

Uttalanden

Utöver min revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har jag även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Länsförsäkring

Halland för år 2017 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Jag tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Jag har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Jag är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets och koncernens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av moderbolagets och koncernens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets och koncernens ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt.

Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Mitt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed mitt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med,

försäkringsrörelselagen, lagen om årsredovisning i försäkringsföretag eller bolagsordningen.

Mitt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed mitt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med försäkringsrörelselagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med försäkringsrörelselagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på min professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att jag fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Jag går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för mitt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för mitt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har jag granskat om förslaget är förenligt med försäkringsrörelselagen.

Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten

Det är styrelsen som har ansvaret för hållbarhetsrapporten på sidorna 8-13 och för att den är upprättad i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag.

Min granskning har skett enligt FAR:s rekommendation RevR 12 Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten. Detta innebär att min granskning av hållbarhetsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Jag anser att denna granskning ger mig tillräcklig grund för mitt uttalande.

En hållbarhetsrapport har upprättats.

Ronnie Wernersson, KPMG AB utsågs till Länsförsäkring Hallands revisor av bolagsstämman den 23 mars 2017. KPMG AB eller revisorer verksamma vid KPMG AB har varit bolagets revisor sedan 1992.

Halmstad den 16 februari 2018

Ronnie Wernersson
Auktoriserad revisor KPMG AB

Revisorer

Ronnie Wernersson
Född: 1955, auktoriserad revisor
Halmstad, ordinarie revisor
KPMG AB

Peter Zell
Född: 1949, auktoriserad revisor
Halmstad, suppleant
KPMG AB

Gunnel Bengtsson
Född: 1946, civilekonom
Halmstad, lekmannarevisor

Annika Hedman
Född: 1963, redovisningskonsult
Fjärås, lekmannarevisor

Till bolagsstämman i Länsförsäkringar Halland org nr 549202-0028

Granskningsrapport

Lekmannarevisorernas granskningsrapport enligt 12 kap 56 § försäkringsrörelselagen.

Vårt uppdrag är att granska att bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och tillfredsställande sätt samt säkerställa en demokratisk insyn i och kontroll av bolagets verksamhet utifrån ett kundägt perspektiv.

Vi har granskat bolagets verksamhet under räkenskapsåret 2017. Granskningen har utförts i enlighet med god revisionssed.

Vi har vid vår granskning inte funnit något annat än att bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att bolagets interna kontroll varit tillräcklig. Enligt vår bedömning föreligger inte någon anledning till anmärkning mot styrelsens ledamöter eller verkställande direktören.

Halmstad den 16 februari 2018

Gunnel Bengtsson

Annika Hedman

Au bolagsstämman i Länsförsäkringar Halland utsedda lekmannarevisorer.

Bolagsstyrningsrapport

Inledning

Länsförsäkringar Halland är ett ömsesidigt försäkringsbolag. Bolagsformen innebär att bolaget i sin helhet ägs av skadeförsäkringstagarna och att de i sin egenskap av delägare kollektivt står risken för kapitalet i bolaget.

Länsförsäkringar Halland ingår i länsförsäkringsgruppen och samarbetet mellan bolaget och övriga länsförsäkringsbolag konstitueras ytterst genom bolagets medlemskap i Länsförsäkringsbolagens Förening och genom bolagets ägande av aktier i Länsförsäkringar AB.

Regler för styrning av Länsförsäkringar Halland finns främst i *Försäkringsrörelselagen*, Finansinspektionens och Europeiska tillsynsmyndigheters direktiv, förordningar, föreskrifter och allmänna råd samt i rekommendationer utgivna av relevanta organisationer, exempelvis *Svensk kod för bolagsstyrning*. Länsförsäkringar Halland följer i tillämpliga delar *Svensk kod för bolagsstyrning* (Koden) gällande från den 1 december 2016. Avvikelser sker huvudsakligen till följd av de begränsningar som följer av regelverken för finansiella företag av länsförsäkringsgruppens federativa struktur samt att Länsförsäkringar Halland inte är ett aktiemarknadsbolag. Avvikelser från Kodens

bestämmelser och förklaringar till detta redovisas i avsnittet *Avvikelser från Koden*.

Enligt Koden handlar god bolagsstyrning om att säkerställa att bolag sköts på ett för aktieägarna så effektivt sätt som möjligt. God bolagsstyrning är dock av betydelse även för andra av bolagets intressenter, exempelvis kunder och tillsynsmyndigheter.

I regelverket *Solvens II för försäkringsföretag* föreslås försäkringsföretag använda termen "företagsstyrning" istället för "bolagsstyrning". I denna rapport används därför huvudsakligen termen "företagsstyrning". Innebörden av de båda begreppen är dock densamma.

Beskrivning av företagsstyrningssystemet

För Länsförsäkringar Halland finns ett företagsstyrningssystem som syftar till att säkerställa en sund och ansvarsfull styrning av bolaget, riskhantering samt en god intern kontroll i verksamheten.

Policy för styrning och organisation utgör det grundläggande styrdokumentet avseende styrning och uppföljning inom bolaget. Länsförsäkringar Hallands modell för företagsstyrning kan beskrivas som det ramverk inom vilket Länsförsäkringsgruppens gemensamma strategier, Länsförsäkringar Hallands strategier, långsiktiga

inriktning och principer för styrning omsätts till affärsverksamhet inom Länsförsäkringar Halland och enligt vilket Länsförsäkringar Halland organiserar, styr och kontrollerar verksamheten med beaktande av gällande interna och externa regelverk.

Länsförsäkringsgruppens strategier utgörs av ett antal strategidokument som bland annat beskriver gruppens värdegrund och visar inriktningen och förutsättningarna för såväl det enskilda länsförsäkringsbolaget som för samverkan mellan bolagen och Länsförsäkringar AB.

Uppdraget från ägarna är länsförsäkringsbolagens önskan om en sammanhållen leverans av verksamheterna inom Länsförsäkringar AB och länsförsäkringsgruppens gemensamma strategier, beslutade av Länsförsäkringar AB:s aktieägarkonsortium.

Länsförsäkringar Hallands strategi och långsiktiga inriktning beslutas av styrelsen genom fastställande av strategisk plan, långsiktig affärsplan och kortsiktig affärsplan inom ramen för den årliga strategi- och affärsplaneringsprocessen i enlighet med vad som anges i bolagets *Riktlinje för ERSA, strategi- och affärsplanering*.

Länsförsäkringar Hallands verksamhet är förenad med risktagande som hanteras genom bolagets ändamålsenliga system

för riskhantering och regelefterlevnad. Målet med riskhanteringssystemet är att verksamheten bedrivs med ett medvetet risktagande som aldrig äventyrar bolagets långsiktiga lönsamhet och existens. Principerna för riskhanteringssystemet beskrivs i bolagets *Riskpolicy* som är fastställd av styrelsen. Riskhanteringssystemet stödjer bolaget i att hantera och medvetet styra de risker bolaget utsätts för, så att onödiga risker undviks eller inte på något sätt uppmuntras. Riskhanteringssystemet är en företagsgenomgripande gemensam ansats i vilken samtliga risker beaktas sammantaget och i relation till varandra.

Organisationsstruktur & ansvarsfördelning

Grunden i företagsstyrningen är den av styrelsen fastställda operativa organisationsstrukturen med en ändamålsenlig och överblickbar organisation med en tydlig fördelning av ansvar och uppgifter mellan dels de olika bolagsorganen, dels de så kallade försvarslinjerna. Den har en tydlig besluts- och rapporteringsordning (se vidare under *System för intern kontroll* nedan). Inom ramen för organisationen ska bland annat säkerställas skalfördelar genom utlagd verksamhet, kontinuitetshantering och beredskapsplaner, effektiva system för rapportering och överföring av information, informationssäkerhet, hantering av intressekonflikter samt att styrelseledamöter och medarbetare är lämpliga för sina uppgifter.

Modellen för företagsstyrning omfattar således en beskrivning av organisationen, beslutsordningen, hur ansvaret är fördelat, styrelsens och ledningens arbetssätt samt centrala befattningars och funktioners ansvar.

Utlagd verksamhet

Länsförsäkringar Halland har grundsynen att så mycket som möjligt av dess kärnverksamhet ska hanteras inom bolaget. I syfte att effektivisera verksamheten och inom områden där bolaget svårigen kan bedriva verksamhet med god konkurrensförmåga, kan bolaget från tid till annan uppdra åt annan att utföra ett visst arbete eller vissa funktioner som ingår i bolagets försäkringsrörelse. Uppdrag kan lämnas såväl till annat bolag inom Länsförsäkringsgruppen, som till ett externt företag. Styrelsen för Länsförsäkringar Halland har mot denna bakgrund fastställt en *Riktlinje för utlagd verksamhet*, som anger övergripande principer för utlagd verksamhet. Styrning och kontroll av verksamhet som bolaget, gemensamt med övriga länsförsäkringsbolag, lagt ut till Länsförsäkringar AB regleras i gemensamt framtaget ramverk.

Kontinuitetshantering och beredskapsplaner

Inom Länsförsäkringar Halland finns en kontinuitetshantering som syftar till att säkerställa att viktig information bevaras samt att verksamheten kan upprätthållas vid ett avbrott eller vid en större verksamhetsstörning. För detta ändamål har upprättats en *Övergripande Kontinuitetsplan* och underliggande reservrutiner.

Effektiva system för rapportering och överföring av information

Inom Länsförsäkringar Halland finns effektiva informations- och rapporteringssystem som bland annat syftar till att säkerställa att såväl extern som intern information och rapportering om verksamheten är tillförlitlig, korrekt och fullständig samt lämnas i rätt tid.

Informationssäkerhet

Länsförsäkringar Halland har IT-system och rutiner som syftar till att säkerställa konfidentialitet och tillgänglighet avseende viktig information.

Hantering av intressekonflikter

Länsförsäkringar Halland har interna regler om identifiering och hantering av intressekonflikter.

Krav på lämplighet

Samtliga anställda liksom styrelseledamöterna ska vara lämpliga för de uppgifter de är avsedda att utföra vad avser såväl kunskap och erfarenhet, som anseende och integritet. En bedömning härav sker inom ramen för anställningsförfarandet och inför val av styrelse vid bolagsstämma. Lämplighetsbedömning av styrelseledamöter, ledande befattningshavare och personer i andra centrala funktioner sker i enlighet med fastställda styrdokument.

Internt regelverk

För att vara överskådligt och lättillgängligt ska Länsförsäkringar Hallands interna

regelverk präglas av enkelhet och tydlighet. Strävan ska vara att antalet regeldokument ska vara så få som möjligt. Det interna regelverket inom Länsförsäkringar Halland utgörs av styrdokument enligt följande:

- *Policy* – beskriver styrelsens övergripande avsikt och viljeriktning inom en funktion.
- *Riktlinjer* – beskriver vad som ska göras för att de övergripande avsikterna i policyn ska uppnås.
- *Instruktion* – beskriver mer detaljerat vad som ska göras för att de övergripande avsikterna ska uppnås.

Styrelsen fastställer styrande dokument som övergripande policyer samt styrande dokument som enligt lag eller föreskrift faller inom styrelsens ansvarsområde eller av annan anledning anses vara av särskild vikt. Vid ansvar och beslutsmandat för övriga dokument förutsatt att särskild beslutsordning inte finns föreskriven eller har uttryckts av styrelsen.

System för intern kontroll

Den interna kontrollen är en del av styrningen och ledningen av Länsförsäkringar Halland.

Den interna kontrollen syftar till att säkerställa att organisationen är effektiv och ändamålsenlig, att verksamheten bedrivs enligt beslutade strategier för att nå uppsatta mål, att den finansiella redovisningen och rapporteringen är tillförlitlig, en effektiv drift och förvaltning av informationssystem, en god förmåga att identifiera, mäta och övervaka och hantera risker samt en god regelefterlevnad. Risk- och kapitalstyrning samt kapitalplanering utgör en del av den interna kontrollen.

Den interna kontrollen omfattar alla delar av organisationen inklusive utlagd verksamhet och ska vara en integrerad del av verksamheten. Den interna kontrollen är baserad på ett system med en stark risk- och regelkultur med tre försvarslinjer. Första försvarslinjen utgörs av verksamheten. I första försvarslinjen finns ansvaret för verksamhetens risker och det är verksamhetens ansvar att se till att kontroller för uppföljning finns, genomförs och återrapporteras. Som stöd för den interna kontrollen har

inrättats en funktion för compliance och en funktion för riskhantering som utgör den andra försvarslinjen tillsammans med aktuariefunktionen. Compliancefunktionen ansvarar för den oberoende övervakningen och kontrollen av att verksamheten bedrivs med god regelefterlevnad. Riskhanteringsfunktionen ansvarar för den oberoende riskkontrollen och av att verksamheten bedrivs med god riskkontroll. Internrevision, som är den tredje försvarslinjen, utgör styrelsens stöd i kvalitetssäkring och utvärdering av organisationens riskhantering, styrning och interna kontroll.

System för regelefterlevnad

Länsförsäkringar Halland har ett system för regelefterlevnad som syftar till att säkerställa efterlevnad av lagar, förordningar och andra regler, bevakning och effektiv implementering av nya och ändrade regelverk, att styrelser och medarbetare utbildas och att bolaget kontinuerligt kan identifiera, mäta, kontrollera, hantera och rapportera risker avseende efterlevnad av externa och interna regler. Systemet ska bidra till att risker minimeras och att målen för bolagets verksamhet kan uppnås med en hög grad av säkerhet.

Riskhanteringssystem

Riskhanteringssystemet ska bland annat säkerställa att Länsförsäkringar Halland fortlöpande kan identifiera, värdera, övervaka, hantera och rapportera risker och beroenden mellan olika risker. Systemet är integrerat i Länsförsäkringar Hallands organisationsstruktur och beslutsordning och är utformat med lämplig hänsyn till fastställd organisation och beslutsordning.

Riskhanteringssystemet innefattar de strategier, processer och rapporteringsrutiner som är nödvändiga för att fortlöpande kunna identifiera, mäta, övervaka, hantera och rapportera risker. Riskhanteringssystemet innefattar de risker som företaget är, eller kan komma att bli, exponerat för och deras inbördes beroenden.

Fullmäktige

Länsförsäkringar Halland tillämpar liksom övriga länsförsäkringsbolag ett representativt system, som innebär att delägarnas rätt att besluta på bolagsstämman, ska utövas av en fullmäktigeförsamling. Fullmäktige utses av delägarna enligt den ordning som anges i *Bolagsordningen*. Nomineringskommittéer tar in nomineringar och föreslår ledamöter till fullmäktige enligt *Instruktion för nomineringskommittéer*. Antalet fullmäktigeledamöter uppgår till 61 representanter, proportionellt fördelade på samtliga kommuner i länet. Dokument som rör bolagets styrning, till exempel *Bolagsordningen*, samt beskrivning av fullmäktigeorganisationen finns publicerat på Länsförsäkringar Hallands hemsida www.LFHalland.se.

Bolagsstämma

Bolagsstämman är högsta beslutande organ i Länsförsäkringar Halland. Här utövas fullmäktiges rätt att besluta i bolagets angelägenheter.

Ordinarie bolagsstämma ska hållas under första tertialet i Hallands län på den ort som styrelsen bestämmer. 2017 genomfördes bolagsstämman i Halmstad. På årsstämman behandlas bolagets utveckling och beslut fattas avseende årsredovisningen, val av styrelse och revisorer, lekmannarevisorer och valberedning och ersättning till dessa samt andra väsentliga frågor i enlighet med lag och bolagsordningen. Förslaget om arvode till styrelseledamöterna delas upp mellan ordföranden, vice ordföranden och övriga ledamöter samt arvode för utskottsarbete. Bolagsstämman utser ordförande i styrelsen medan styrelsen inom sig utser vice ordförande.

Fullmäktiges deltagande på bolagsstämman förutsätter fysisk närvaro. I *Bolagsordningen* beskrivs förfarandet vid bolagsstämman i detalj. Länsförsäkringar Halland eftersträvar alltid att styrelsen, företagsledningen och minst en extern revisor samt en lekmannarevisor är närvarande vid bolagsstämman. Protokoll från bolagsstämman publiceras på bolagets hemsida.

Valberedning

Bolagsstämman i Länsförsäkringar Halland utser en valberedning med uppgift att lämna förslag till styrelse och revisorer samt arvoden och annan ersättning till dessa. För valberedningen gäller en av bolagsstämman fastställd instruktion. Valberedningen ansvarar för att lämplighetsbedömning av ledamöter som föreslås till styrelsen genomförs. Rekrytering av nya styrelseledamöter ska ske enligt valberedningens instruktion och enligt fastställda processer och rutiner. Vid rekrytering av nya styrelseledamöter ska valberedningen även eftersträva en ändamålsenlig sammansättning av styrelsen, präglad av mångsidighet och bredd avseende ledamöternas kompetens, erfarenhet och bakgrund i övrigt. En jämn könsfördelning i styrelsen ska även eftersträvas. Se även avsnittet *Lämplighetsbedömning av styrelse och vd* nedan. Valberedningens ledamöter väljs normalt för en mandattid om tre år.

Valberedningen har infört bolagsstämman 2018:

- Tagit del av utvärderingen av styrelsens arbete.
- Tagit del av styrelseordförandes, styrelseledamöters och vds syn på verksamheten, styrelsens arbete samt behov av kunskap och erfarenhet.
- Sett över och diskuterat behovet av kunskap och erfarenhet med hänsyn till verksamheten och regelverkens krav.

Valberedningens ledamöter väljs normalt för en mandattid om tre år.

Valberedning består av följande ledamöter inför årsstämman 2018:

Namn	Födelseår	Bostadsort	Invald	Mandattid
Mats Ingvarsson	1965	Kungsbacka	2011	-2020
Ulla Johansson	1946	Varberg	2006	-2020
Kjell Eriksson	1956	Falkenberg	2010	-2019
Ann-Louise Gullberg	1961	Landeryd	2016	-2019
Kjell Hugosson	1957	Våxtorp	2012	-2018
Magnus Karlsson	1964	Halmstad	2005	-2018, ordförande

Valberedningen kommer inför årsstämman 2018 att:

- Ta ställning till kandidaters oberoende
- Nominera styrelseledamöter, inklusive styrelseordförande
- Genomföra lämplighetsbedömningar av styrelseledamöter
- Nominera revisorer
- Föreslå arvoden och annan ersättning till styrelseledamöter, revisorer och andra organ

Valberedningen ska enligt instruktionen presentera sina förslag för fullmäktige senast i kallelsen till årsstämman. Valberedningen ska på årsstämman presentera och motivera sina förslag och lämna en redogörelse för hur dess arbete bedrivits.

Extern revisor

Årsstämman utser den externa revisorn. Nominering sker via valberedningen som biträds av risk- och revisionsutskottet vid framtagandet av förslag till revisor och arvode till denne. Enligt bolagsordningen ska Länsförsäkringar Halland ha en ordinarie revisor och en revisorssuppleant för denne.

Revisorerna utses för en mandattid om ett år. Vid årsstämma 2017 utsågs Ronnie Wernersson, KPMG AB, till ordinarie revisor och Peter Zell, KPMG AB, till suppleant, båda för en mandattid om ett år. Utöver dessa har stämman utsett två lekmannarevisorer, Gunnel Bengtsson och Annika Hedman. Revisorn granskar Länsförsäkringar Hallands årsredovisning samt styrelsens och vds förvaltning. Vid årsstämman föredrar revisorn revisionsberättelsen och beskriver granskningsarbetet. Risk- och revisionsutskottet och vd sammanträder med revisorerna vid minst två tillfällen per år. Vid dessa sammanträden behandlas bolagets utveckling och förvaltning. En gång per år, i samband med styrelsens behandling av årsboksutet, träffar externrevisorn styrelsen och redovisar sina iakttagelser från revisionen.

Styrelsen

Styrelsen för Länsförsäkringar Halland utses av årsstämman och ska enligt bolagsordningen bestå av lägst fem och högst nio ledamöter. Vd ska ingå i styrelsen. Ledamot väljs enligt bolagsordningen på årsstämman för en mandattid om tre år. Därutöver ingår i styrelsen ledamöter som utsetts av arbetstagarorganisationen. Bolaget har ingen tidsgräns för hur länge en ledamot får sitta i styrelsen och ingen åldersgräns för styrelseledamöterna. Styrelsens ordförande utses av årsstämman. Styrelsens sekreterare, tillika Compliance, närvarar vid styrelsens möten utom vid ärenden då jäv kan

föreligga eller då det i övrigt är olämpligt att närvara. I övrigt närvarar föredragande under sina respektive föredragningar. Styrelsen består av åtta ordinarie stämovalda ledamöter. Därutöver ingår vd och två ordinarie personalrepresentanter. Styrelsens ledamöter visas på sidan 80.

Styrelsens ansvar och arbetsfördelning

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltning och ska handlägga och fatta beslut i frågor av väsentlig betydelse och av övergripande natur rörande bolagets verksamhet. Styrelsen utser, entledigar och utvärderar vd, fastställer en ändamålsenlig operativ organisation för Länsförsäkringar Halland, verksamhetens mål och strategier samt ser till att det finns effektiva system för intern kontroll och riskhantering. Styrelsen fastställer varje år en arbetsordning för sitt arbete. Arbetsordningen innehåller bland annat regler avseende styrelsens och ordförandens uppgifter och ansvar, antal styrelsesammanträden, rutiner för verksamhets- och finansiell rapportering och rutiner i övrigt för styrelsesammanträden, kallelse, utformning av material, arbetsfördelningen inom styrelsen, intressekonflikter och jäv.

Styrelsen ska kontinuerligt hålla sig underrättad om bolagets utveckling för att fortlöpande kunna bedöma bolagets ekonomiska situation och finansiella ställning.

Styrelsen har genom arbetsordningen och riktlinjer för rapportering fastställt att ekonomisk rapportering ska ske genom regelbundna styrelsesammanträden.

Styrelsen ska vidare regelbundet behandla och utvärdera bolagets riskutveckling och riskhantering. Under året följer styrelsen regelbundet upp resultat- och försäljningsutveckling, kapitalavkastning, finansiell ställning, utveckling av risker med mera i förhållande till affärsplan och prognoser.

Styrelsen erhåller rapporter från Compliance-, Riskhanterings-, Aktuarie- och Internrevisionsfunktionen. Styrelsen följer löpande upp bolagets aktuella ärenden hos myndigheter.

Ordföranden

Enligt arbetsordningen ska ordföranden leda styrelsens arbete och se till att styrelsen fullgör sina uppgifter. Ordföranden ska bland annat se till att styrelsen sammanträder vid behov, att styrelsen ges tillfälle att delta i sammanträden och erhåller tillfredsställande informations- och beslutsunderlag samt tillämpar ett ändamålsenligt arbetssätt. Ordföranden ska genom löpande kontakt med vd även mellan styrelsesammanträdena hålla sig informerad om väsentliga händelser och bolagets utveckling samt stödja vd i dennes arbete.

Styrelsens arbete

Styrelsen har i sin arbetsordning tillsammans med bilagan *Årsagenda* fastställt standard för dagordning, årligen återkommande ärenden samt standard för besluts- och informationsmaterial. Styrelsen fastställer minst en gång per år även om ingen ändring är aktuell, *Styrelsens arbetsordning, Instruktion för vd* och ytterligare ett större antal styrdokument för verksamheten.

Styrelsen har inrättat risk- och revisionsutskott, finansutskott samt ersättningsutskott. Utskottens uppgifter fastläggs av styrelsen i styrelsens arbetsordning och i särskilda arbetsordningar för utskotten. Varje utskott ska regelbundet rapportera sitt arbete till styrelsen.

Styrelsen genomför årligen strategiskt seminarium och årligen utvärdering av vds arbete och anställningsvillkor. Styrelsen träffar bolagets revisor minst en gång per år (se även avsnitt *Risk- och revisionsutskottet* nedan).

Tidpunkter för styrelsesammanträden fastställs vid första sammanträdet efter sommaren för kommande kalenderår. Inför varje sammanträde sker kallelse med dagordning senast sju dagar före sammanträdet och handlingar till styrelsesammanträdet distribueras normalt i samband med kallelsen. Samtliga handlingar och föredragningsbilder sparas elektroniskt.

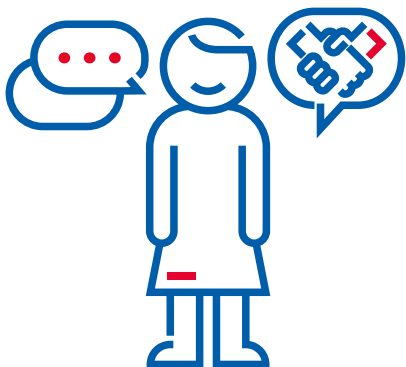
Styrelsen har under 2017 genomfört åtta (8) sammanträden. Styrelsen har ägnat särskild uppmärksamhet åt bland annat det nya solvensregelverket för försäkringsföretag, risk- och kapitalfrågor, det ekonomiska läget i omvärlden och dess effekter på verksamheten, IT- och digitaliseringsfrågor samt de förmedlade bank- och livaffärerna.

Antal styrelsesammanträden och närvaro vid dessa redovisas i tabell på sidan 77.

Utvärdering av styrelsens arbete

Styrelsen genomför årligen en utvärdering av styrelsearbetet. Som metod används ett digitalt frågeformulär som sammanställts

och behandlats på ordinarie styrelsesammanträde. Styrelsen har också genomfört en utvärdering av vd:s insatser utan dennes närvaro. Mellan styrelsesammanträdena har ordföranden och vd haft täta kontakter där avstämmningar och dialog skett i angelägna frågor.

Styrelsens utskott

I syfte att effektivisera styrelsearbetet har styrelsen inrättat ett antal utskott. Utskottens arbete regleras av styrelsens och utskottens arbetsordningar. Utskotten rapporterar till styrelsen och sammanträdena protokollförs. Protokollen delges även styrelsen. Utskottens ledamöter under året redovisas i sammanställning nedan.

Finansutskott

Finansutskottet ska bestå av styrelsens ordförande samt minst två ytterligare ledamöter och med utgångspunkt i att det ska finnas kompetens och erfarenhet i utskottet. Vd och CFO är adjungerade till finansutskottet. Finansutskottets uppgift är att strategiskt leda, besluta och bevaka bolagets förvaltning av dess placeringstill-

gångar och även årligen bereda underlag på normalportfölj, utifrån i ERSÄ (Egen risk- och solvensanalys) fastställt mål för kapitalförvaltningen, inför beslut i styrelsen. Finansutskottet har under året haft fem ordinarie sammanträden.

Risk- och revisionsutskott

Risk- och revisionsutskottet ska bestå av styrelsens vice ordförande samt minst två ytterligare ledamöter och med utgångspunkt i att det ska finnas kompetens och erfarenhet i utskottet. Risk- och revisionsutskottet ansvarar för att bereda i risk- och revisionsfrågor och för att kvalitetssäkra och utvärdera bolagets företagsstyrningssystem och interna styrning och kontroll vad gäller finansiell rapportering, riskhantering och riskkontroll, regelefterlevnad och övrig intern styrning. Förutom ovanstående biträder risk- och revisionsutskottet valberedningen i dess arbete inför bolagsstämmans beslut om att utse externrevisor och arvode till denne. Risk- och revisionsutskottet har under året haft fyra ordinarie sammanträden och ett extra sammanträde.

Ersättningsutskott

Ersättningsutskottet ska, om inte annat beslutas av styrelsen, bestå av styrelsens ordförande och vice ordförande. Ersättningsutskottet ansvarar för att bereda väsentliga ersättningsbeslut och beslutar i frågor avseende ersättning till anställda i företagsledningen och till de centrala funktionerna Compliance och Riskhantering. Utskottet tar årligen del av resultatet från den uppföljning av företagets ersättningar som genomförs av Compliancefunktionen samt bedömer hur väl efterlevnaden av gällande

Riktlinje för ersättning varit. Tre sammanträden har genomförts i ersättningsutskottet under 2017.

Vd och företagsledning

Christian Bille, är sedan 1 april 2009 Länsförsäkringar Hallands verkställande direktör (vd).

Vd:s uppdrag inom länsförsäkringsgruppen är styrelseledamot i Länsförsäkringar Fondliv, styrelseledamot i Länsförsäkringar Hypotek och styrelseledamot i Wasa Kredit. Förutom förtroendeuppdrag inom länsförsäkringsgruppen har Christian förtroendeuppdrag som ordförande i HHIAB - Högskolan i Halmstads investeringsaktiebolag och är styrelseledamot i Halmstads Flygplats AB. Vd har inga aktieinnehav eller delägarskap i företag som Länsförsäkringar Halland har betydande affärsförbindelser med.

Bolaget är under vd organiserat i sju avdelningar samt en stabsfunktion, Vd-stab. Avdelningarna leds av en avdelningschef som rapporterar till vd. Avdelningarna benämns;

- Affärsområde (AO) Försäkring
- Affärsområde (AO) Bank & Liv
- Affärsområde (AO) Skadeservice
- Affärsstöd Ekonomi & Finans
- Affärsstöd HR
- Affärsstöd Affärsutveckling
- Affärsstöd Kommunikation

Länsförsäkringar Hallands företagsledning utgörs av vd och cheferna för avdelningarna. Chefen för affärsområde Bank & Liv är tillika bankchef. I Vd-staben ingår de centrala funktionerna Compliance-, Riskhanterings- och Aktuariefunktionen. På sidan 78 finns en

SAMMANTRÄDEN OCH NÄRVARO				
Närvaro i respektive sammanträden redovisas i tabell.	Styrelsesammanträde	Finansutskott	Risk- och revisionsutskott	Ersättningsutskott
Antal sammanträden:	8	5	5	3
<i>Närvaro vid resp sammanträde:</i>				
Karin Starrin	8	5	-	3
Mikael Elström	7	-	4	2
Karin Åkesson	8	-	5	
Jan-Olof Arnäs	8	5	-	
Johan Sedelius-Hörberg	7	5	-	
Henrik Tingstorp	8	5	-	
Kristin Oretorp	7	-	5	
Jörgen Rydhmer	8	-	5	
Christian Bille, vd	8	5*	4**	2**
<i>Arbetsstagarrepresentanter:</i>				
Linda Pettersson	5			
Peter Ginstfeldt	7			

*Adjungerad, **Föredragande

organisationsbild som visar Länsförsäkring-
ar Hallands styrningsstruktur.

Centrala funktioner

Internrevisionsfunktionen

Internrevisionsfunktionen är en oberoende granskningsfunktion som utgör styrelsens stöd i utvärderingen av företagsstyrningssystemet, inklusive organisationens riskhantering, styrning och kontroller.

Internrevision ska genom granskning och rådgivning utvärdera om och kvalitetssäkra att verksamhetens övergripande interna styrning och kontrollsystem bedrivs på ett effektivt sätt, att den samlade rapporteringen till styrelsen ger en korrekt och heltäckande bild av verksamheten, att verksamheten bedrivs enligt gällande interna och externa regelverk samt att styrelsens beslut efterlevs. Internrevision rapporterar till Risk- och revisionsutskottet och styrelsen.

Compliancefunktionen

Compliancefunktionen är en oberoende kontrollfunktion med ansvar för att övervaka och kontrollera att verksamheten bedrivs med god regelefterlevnad. Funktionen ska övervaka och kontrollera regelefterlevnaden i den tillståndspliktiga verksamheten och identifiera och rapportera risker som

kan uppkomma till följd av bristande regelefterlevnad. Compliancefunktionen ska även ge stöd och råd till verksamheten och säkerställa att verksamheten informeras om nya och ändrade regler samt delta i genomförandet av utbildningar. Funktionen rapporterar compliancerisker och rekommendationer till åtgärder regelbundet till vd, företagsledning, risk- och revisionsutskott och styrelse.

Riskhanteringsfunktionen

Riskhanteringsfunktionen ansvarar för oberoende riskkontroll och ska utgöra ett stöd för vd, ledning och operativa enheter att fullgöra sitt ansvar och bedriva verksamheten med god riskkontroll. Riskhanteringsfunktionen har till uppgift att fortlöpande identifiera, bedöma, övervaka och rapportera risker inom den operativa organisationen. Funktionen rapporterar regelbundet både till styrelsen, risk- och revisionsutskottet, vd och företagsledningen.

Aktuariefunktionen

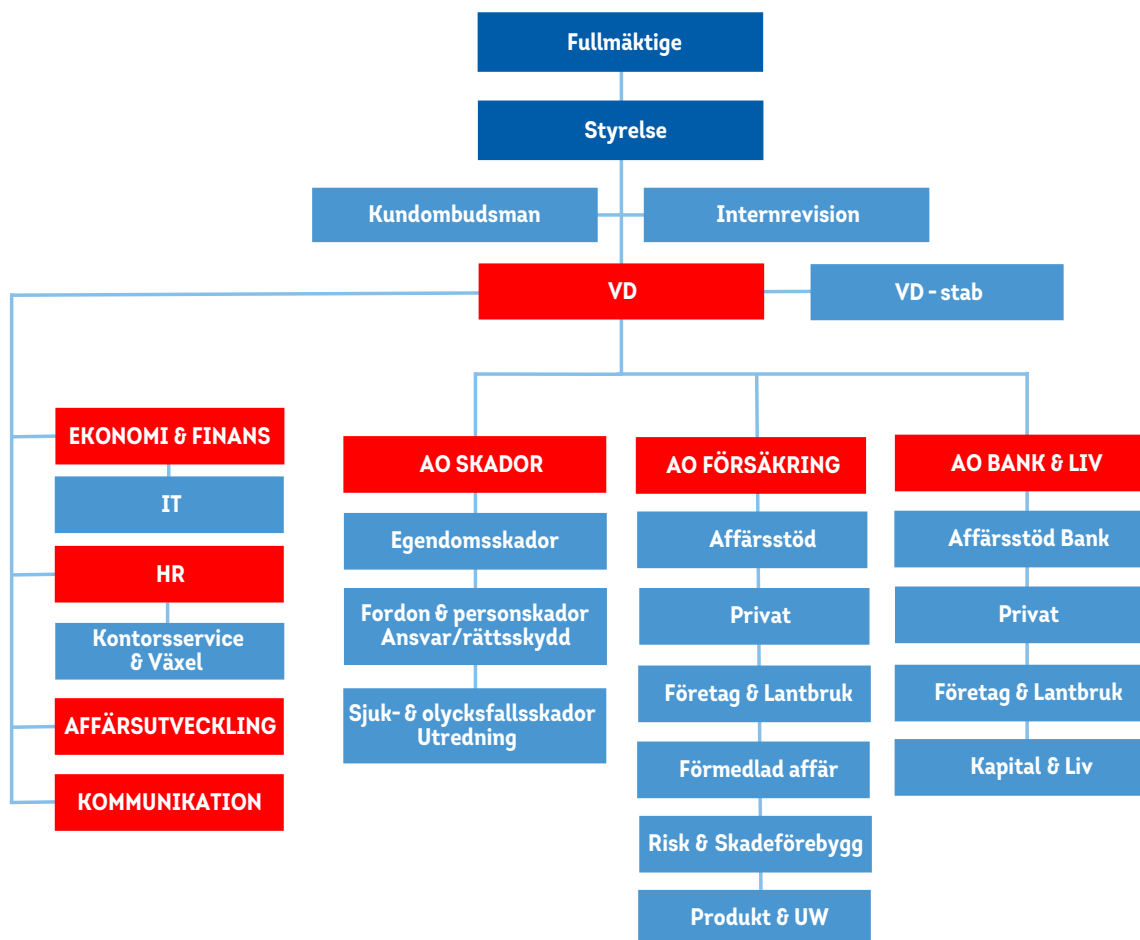
Aktuariefunktionen ansvarar för att samordna och säkerställa kvaliteten i de försäkringstekniska beräkningarna och utredningarna samt att bland annat bistå styrelse och vd i aktuariella frågor.

Lämplighetsbedömning av styrelse och vd

I samband med att styrelseledamöter och vd tillsätts genomförs en lämplighetsbedömning. En bedömning genomförs även årligen och vid behov i syfte att säkerställa att personerna i ovan nämnda befattningar vid var tid är lämpliga för sina uppdrag. Lämplighetsbedömningen genomförs i enlighet med fastställda riktlinjer och görs med beaktande av personers kvalifikationer, kunskaper och erfarenheter samt anseende och integritet.

Bedömningen av styrelseledamöter baseras på underlag från personen som lämplighetsbedömningen avser. Med utgångspunkt från bolagets verksamhet, utvecklingsskede och förhållanden i övrigt, beaktas vid bedömningen bland

annat relevant utbildning och erfarenhet samt yrkesmässig erfarenhet från ledande positioner. Utöver de enskilda ledamöternas kvalifikationer, kunskaper och erfarenhet, bedöms även om styrelsen som helhet har den kompetens som krävs för att leda och styra företaget.

Om en bedömning leder till att en person inte anses lämplig, ska denne inte utses eller anställas. Om en redan tillsatt person vid en lämplighetsbedömning inte längre anses lämplig för sitt uppdrag, ska bolaget vidta åtgärder för att se till att personen i fråga antingen uppfyller kraven på lämplighet eller ersätts.

Bedömningen är att samtliga styrelseledamöter och vd väl uppfyller lämplighetskraven.

Avvikelser från Kodens

Länsförsäkringar Halland följer *Koden* i tillämpliga delar. Avvikelser sker huvudsakligen till följd av de begränsningar som följer av regelverken för finansiella företag och

att Länsförsäkringar Halland inte är ett aktiemarknadsbolag. Huvudsakliga avvikelser från *Kodens* bestämmelser och förklaringar till detta är mot denna bakgrund följande

Bolagsstämma

Avvikelse sker från *Kodens* bestämmelser avseende kallelse till, publicering av information om och inför bolagsstämma. Avvikelse sker även från *Koden* då styrelsen istället för bolagsstämman fattar beslut om

riktlinjer för ersättning till ledande befattningshavare. Avvikelse från *Kodens* bestämmelser sker med hänsyn till att bolaget inte är aktiemarknadsbolag.

Valberedningen

Avvikelse sker från *Kodens* bestämmelser om publicering av information om och från valberedningen på bolagets webbplats. Avvikelserna sker med hänsyn till att bolaget inte är aktiemarknadsbolag.

Mandattid för styrelseledamöter

Mandattiden för styrelsens ledamöter uppgår till tre år. Avvikelse från *Kodens* bestämmelse om mandattid om högst ett år sker mot bakgrund av att bolagsstämman är suverän att när som helst avsätta eller tillsätta styrelseledamot oavsett mandattid. Längre mandattid än ett år bidrar till att säkerställa kontinuitet och uppbyggnad av kompetens i styrelsen.

Styrelse

1 Karin Starrin

Född: 1947, styrelsens ordförande, t. landshövding och generaldirektör, Heberg
Mandattid utgår: 2020

2 Mikael Elström

Född: 1968, styrelsens vice ordförande, lantbrukare, Laholm
Mandattid utgår: 2020

3 Johan Hörberg

Född: 1969, direktör, Halmstad
Mandattid utgår: 2018

4 Karin Åkesson

Född: 1963, kontorschef, Långaryd
Mandattid utgår: 2020

5 Jan-Olof Arnäs

Född: 1945, direktör, Kungsbacka
Mandattid utgår: 2019

6 Jörgen Rydhmer

Född: 1954, egenföretagare, Uppsala
Mandattid utgår: 2019

7 Kristin Oretorp

Född: 1975, verksamhetsledare, Halmstad
Mandattid utgår: 2019

8 Henrik Tingstorp

Född: 1977, vice vd, Varberg
Mandattid utgår: 2018

9 Christian Bille

Född: 1962, verkställande direktör

10 Linda Pettersson

Född: 1973, kundklagomålsansvarig personalrepresentant i styrelse

11 Peter Ginstfeldt

Född: 1954, personalrepresentant i styrelse

Företagsledning

1 Christian Bille

Född: 1962, verkställande direktör

2 Börje Gunnesson

Född: 1957, affärsområdeschef Försäkring

3 Camilla Evertsson

Född: 1967, ekonomi- och finanschef

4 Lisbeth Björfjäll

Född: 1958, chef verksamhetsutveckling

5 Carl Sande

Född: 1966, bankchef

6 Stina Lindahl

Född: 1959, personalchef

7 Lena Nilsson

Född: 1962, skadechef

8 Ann-Sofie Peterson

Född: 1963, kommunikationschef

Fullmäktige

Mandattid: Stämman 2014-2018

Kungsbacka

Anne-Sofie Andersson	Onsala
Annika Hedman	Fjärås
Inge Andersson	Fjärås
Mats Ingvarsson	Kungsbacka
Per-Olof Cristenson	Onsala
Roger Zakrisson	Kungsbacka
Tomas Åkesson	Frillesås

Falkenberg

Celine Lilliehöök	Långås
Anna Johnsson	Vessigebo
Martin Jakobsen	Falkenberg
Sven-Olof Bengtsson	Ätran

Halmstad

Ann-Marie Winterbol	Eldsberga
Elenor Nilsson	Gullbrandstorp
Lennart Bengtsson	Getinge
Magdalena Petersson	Oskarström
Magnus Karlsson	Halmstad
Martina Eilind	Kvibille
Morgan Karlsson	Getinge

Varberg

Andreas Nilsson	Grimeton
Gert Svensson	Väröbacka
Kristina Botin Pierlo	Kungsäter
Magnus Henningsson	Väröbacka
Ulla Johansson	Varberg
Ulla Öhman	Varberg

Hyltebruk

Arne Svensson	Unnaryd
Ove Bernström	Torup

Laholm

Eskil Hartman	Mellbystrand
Kjell Hugosson	Våxtorp
Per-Olov Davidson	Laholm

Mandattid: Stämman 2016-2020

Kungsbacka

Arne Ahlquist	Åsa
Barbro Jöckert	Fjärås
Bengt Andersson	Frillesås
Christer Samuelsson	Frillesås
Hans Johansson	Frillesås
Maria Johansson	Fjärås

Falkenberg

Eva Christiansson	Falkenberg
Frank Rikardsson*	Fegen
Hans Svensson	Ullared
Karl Gottfridsson	Ullared
Kjell Eriksson	Falkenberg
Dan Nilsson**	Ullared

Halmstad

Alf Andersson	Getinge
Anders Carell	Halmstad
Björn Hacklou	Halmstad
Gunnel Bengtsson	Halmstad
Lars Persson	Halmstad
Marie Stigson	Steninge
Nils Ola Hessel	Halmstad

Varberg

Anders Olthammar	Veddige
Gerd Wettelholm	Varberg
Johan Törnäng	Varberg
Karin Warefelt	Varberg
Mikael Schwartz	Träslövsläge
Susanne Lagerstedt	Varberg

Hyltebruk

AnnLouise Gullberg	Landeryd
Lennart Erlandsson	Långaryd
Mikael Andersson	Hyltebruk

Laholm

Eva Salander	Laholm
Inger Nilsson	Våxtorp
Rose Marie Bengtsson	Våxtorp
Tommy Andersson	Hishult

* avgick nov 2017 ** fyllnadsval nov. 2017

Varje skada och brott som drabbar en enskild individ skapar oro. Att bidra till en trygg och skadefri vardag för hallänningarna måste därför alltid ligga högt på vår agenda. Hur kan vi förebygga att det uppstår skador?

Hur kan vi bidra till att brott och skador klaras upp snabbare? Hur kan vi trygga hallänningarnas ekonomi?

Ambitionsnivån är hög och vår vision i högsta grad levande: ett tryggt Halland att leva och bo i!

KARIN STARRIN, ORDFÖRANDE

Ordföranden har ordet

Årets fantastiska resultat och stabila balansräkning ger oss förutsättningar att fortsätta bidra till en trygg vardag för varje enskild hallänning. Vi lever och verkar i ett tillväxtlän där vi ligger i topp i Sverige vad gäller ökningstakt i invånarantal. Länsförsäkringar Halland har alla förutsättningar att växa i samma takt. Utmaningen är att

” Vi vill bidra till en trygg vardag för varje hallänning!

nå fram, inte minst till alla nytilkomna med utländsk bakgrund. Hur gör vi det och hur kan vi öka tryggheten även för dem?

Vi har även stor potential att växa genom att öka engagemanget hos våra saksäkringsskunder. Många av dem vet fortfarande inte att vi även erbjuder bank- och livtjänster och att man tjänar på att samla hela sin vardagsekonomi hos oss. Vi vet att vi har "Sveriges mest nöjda bank- och försäkringsskunder" enligt Svenskt

Kvalitetsindex årliga kundundersökningar och det måste vi bli ännu bättre på att kommunicera!

En anledning till kundernas uppskattning är vår lokala närvaro. Vi finns där våra kunder finns och ett kontor i varje halländsk kommun är hjärtat i vår verksamhet. Dock måste vi hela tiden utveckla vår tillgänglighet och finnas där kunderna vill möta oss. Utmaningen ligger i att snabbt kunna anpassa oss till kundernas villkor. Hur vill våra kunder möta oss – idag, imorgon,

i framtiden? De tekniska förutsättningarna för digitala möten utvecklas i en rasande takt och där måste vi hänga med.

Ett annat område under stark förändring är motormarknaden. Redan idag har människor tillgång till bil på en mängd nya sätt: leasing, bilpooler och samägande är bara några av dem. Dessutom är självkörande bilar redan en verklighet och försäkringar kopplas till bilmärken. Hur möter vi denna utveckling? Motorförsäkringar är vår

huvudaffär inom saksäkring och vi är på frågan men måste agera nu!

Att få vårt hållbarhetstänk att omfatta hela vår affär är också ett prioriterat område. Det gäller att arbeta praktiskt med hållbarhet utifrån såväl det sociala och ekonomiska perspektivet som ur miljöperspektivet. Våra värderingar – halländska, hållbara, hängivna – liksom vår Uppförandekod leder oss i detta ständigt pågående arbete, vilket känns tryggt.

Slutligen vill jag rikta ett stort tack till styrelsen, fullmäktige, VD och alla medarbetare för ännu ett år med mycket gott samarbete.

Karin Starrin

ordförande i Länsförsäkringar Halland

